

ALMANACH SĄDECKI

Sądecka Biblioteka Publiczna

3000201939

REGION

R. XXVI
NR 3/4 (100/101)

Katolickie Stowarzyszenie

„Civitas Christiana”

Oddział w Nowym Sączu

ALMANACHI SĄDECKI

R. XXVI NR 3/4 (100/101)

Sąddecka Biblioteka Publiczna

3000201939

REGION

Nowy Sącz 2017

Almanach Sądecki (kwartalnik)
Wydawnictwo Katolickiego Stowarzyszenia
„Civitas Christiana” w Nowym Sączu
33-300 Nowy Sącz
ul. Ks. Kard. Stefana Wyszyńskiego 3

94(438)

Współpraca: Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu – Instytucja
Kultury Województwa Małopolskiego

Publikacja dotowana przez Urząd Miasta Nowego Sącza
oraz Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu

Redakcja: Leszek Migrała – redaktor naczelny
Stanisław Korusiewicz, Stanisław Pażucha,
Robert A. Ślusarek, Beata Wierzbicka – sekretarz redakcji

Rysunki
na okładce: Święty Świerad, rys. Wanda Zaremba. Ostatnia strona okładki
– emblemat Krajowego Związku Nauczycielstwa Ludowego

Skład
komputerowy: Wydawnictwo „Koliber”
Nowy Sącz, tel. 18 444 24 16

Druk: FLEXERGIS
Nowy Sącz, ul. Gwardyjska 38, tel. 18 444 33 44

SŁOWO NA DWUDZIESTOPIĘCIOLECIE

Niniejszy numer „Almanachu Sądeckiego” jest ostatnim, jaki oddajemy w ręce Czytelników. Warto przypomnieć przy tej okazji, że pismo powstało w 1992 r. z inicjatywy członków oddziału nowosądeckiego Stowarzyszenia Pax, później „Civitas Christiana”, w odpowiedzi na rosnące zainteresowanie przeszłością Sądecczyzny, pozostające w ścisłym związku z obchodzonym wówczas jubileuszem 700-lecia Nowego Sącza.

Pierwszą redakcję „Almanachu Sądeckiego” tworzył trzyosobowy zespół w składzie: Marek Basiaga, Stanisław Pażucha i autor niniejszego tekstu, od numeru drugiego wyszczególniony w stopce pisma jako redaktor naczelny. Zasadnicza zmiana personalna dokonała się w 2004 r. („A.S.” 46/47), kiedy to Marka Basiagę zastąpili: Stanisław Korusiewicz, Robert Ślusarek, Zbigniew Wolanin i Leszek Zakrzewski, który objął funkcję sekretarza redakcji. Przebudowa ta łączyła się z decyzją wydawania „Almanachu...” dwa razy do roku w zeszytach o podwójnej numeracji (liczba arkuszy wydawniczych nie uległa zmianie), co spowodowane było głównie względami praktycznymi: swobodniejszym terminowo wydatkowaniem i rozliczeniem dotacji samorządowych (Urząd Miasta Nowego Sącza oraz Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu). W podanym wyżej składzie redakcja funkcjonowała do 2015 r., kiedy to Zbigniewa Wolanina i Leszka Zakrzewskiego zastąpiła Beata Wierzbicka, przejmując jednocześnie obowiązki sekretarza pisma, czuwając nad terminowością składania tekstów.

Przez pierwsze czternaście lat autorką okładek „Almanachu...” była Barbara Magierowa (początkowo z Krzysztofem Klichem), później Edward Storch oraz Iwona Biernacka. Projekt graficzny przedostatniego numeru sporządziła Wanda Zaremba. Do 2007 r. włącznie skład komputerowo

wy poszczególnych numerów „Almanachu...” wykonywało Studio „Biker”, później Wydawnictwo „Koliber”. Wszystkie numery pisma, od pierwszego do ostatniego, drukowała Drukarnia „BAAD” w Nowym Sączu przy ul. Gwardyjskiej, w późniejszym czasie funkcjonująca pod nową nazwą w ramach firmy „FLEXEGIS”. Znaczący wkład w wydawanie i kolportaż pisma miały niektóre instytucje nowosądeckie: Sądecka Biblioteka Publiczna oraz miejscowe oddziały Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego i Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, a z osób prywatnych Wiesław Wcześny, krajoznawca i znany propagator turystyki rowerowej na Sadecczyźnie. Szczególne miejsce na tej liście zajmuje Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu, które z inicjatywy dyrektora Roberta Ślusarka w 2009 r. podjęło ścisłą współpracę z nowosądeckim Oddziałem „Civitas Christiana” na różnych polach działalności kulturalnej..

Przez cały okres swego istnienia „Almanach...” ukazywał się dzięki środkom finansowym „Civitas Christiana”, Urzędu Miasta Nowego Sącza i Starostwa Powiatowego w Nowym Sączu, a we wcześniejszych okresach także Ośrodka Kultury i Edukacji „Civitas Christiana” oraz okazjonalnych reklamodawców, jak: Bank Współpracy Regionalnej, Pracownia Krawieczka Andrzeja Sawickiego w Nowym Sączu, Drukarnia „BAAD”, Inco Veritas w Krakowie, Mszanie Dolnej i Białym Dunajcu. Specjalny numer „Almanachu...”, jedyny jaki ukazał się w kolorze (1/2 [94/95]), współfinansowany był ze środków Województwa Małopolskiego.

W „Almanachu...” od początku jego istnienia dominowała tematyka historyczna, a oprócz niej szeroko pojęta humanistyka, uwzględniająca zagadnienia z historii sztuki, architektury, etnografii, geografii, przyrody, turystyki, krajoznawstwa. Stosunkowo dużo uwagi poświęcano tematyce literackiej, udostępniając łamy kwartalnika osobom parającym się poezją, nierzadko debiutantom. Zaowocowało to w późniejszym czasie powstaniem Klubu Literackiego „Sądecczyzna”, który funkcjonował kilka lat przy miejscowym oddziale „Civitas Christiana”, znanego m.in. z zainicjowania Ogólnopolskiego Konkursu Poetyckiego „O Wawrzyn Sądecczyzny”.

Dwa numeru „Almanachu...” miały charakter monograficzny, a dwa kolejne częściowo monograficzny. Numer 3/4 (56/57) z 2006 r. – będący pokłosiem sesji zorganizowanej przez „Civitas Christiana” pt. „Związki Świętych z Sądecczyzną” – w całości poświęcony został postaciom świętych sądeckich, natomiast numer 1/2 (94/95) z 2016 r. – wydany w roku 1050.

rocznicy Chrztu Polski i z okazji Światowych Dni Młodzieży w Krakowie – zawierał artykuły opisujące zabytkowe kościoły Nowego i Starego Sącza. W połowie monograficznymi były: nr 1/2 (46/47) z 2004 r., mieszczący materiały prezentowane na sympozjum pod hasłem: „Jezuici w Nowym Sączu – w 150. rocznicę urodzin ks. Jana Sygańskiego SJ”, nr 1/2 (66/67) z 2009 r., zawierający artykuły wygłoszone na sesji naukowej przygotowanej przez Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu, poświęconej aspektom historycznym związanym z kościołem św. Małgorzaty w Nowym Sączu, tudzież nr 1/2 (90/91) z 2015 r. powiązany z 600. rocznicą urodzin ks. Jana Długosza, patrona I Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego w Nowym Sączu.

W początkowym okresie istnienia „Almanachu...” publikowali w nim m.in.: Józef Bieniek, wybitny znawca dziejów wojny i okupacji na Sądeckczyźnie, Irena Styczyńska, znakomita popularyzatorka historii Nowego Sącza, ks. Stanisław Pietrzak, autor cennych publikacji o początkach chrześcijaństwa na ziemi sądeckiej, Maria Kowalska i Wincenty Gawron, zasilający tekę redakcyjną tekstami odnoszącymi się do przeszłości powiatu limanowskiego (zachodnia Sądeckczyzna). W późniejszym czasie na dłuższy czas związali się z pismem: Jerzy Giza, specjalizujący się w tematyce wojskowej, Anna Tottoń, przywracająca pamięci zapomniane sylwetki Sądectzan, Jacek Zaremba, hołdujący ciekawostkom regionalnym, Danuta Sułkowska, poetka i krytyk literacki, Bogdan Potoniec, poruszający m.in. zagadnienia gospodarcze, Tomasz Podgórski, zainteresowany przyczynkami z historii najnowszej, a także znawcy problematyki turystycznej – Wiesław Piprek – przewodniczący Koła Przewodników PTTK „Beskid” w Nowym Sączu i Maciej Zaremba – przewodniczący Oddziału PTT „Beskid” w Nowym Sączu.

Dwukrotnie swe teksty zamieszczał w „Almanachu...” ks. prof. Bolesław Kumor, rodak sądecki z Szymanowic, wybitny historyk Kościoła w Polsce, jeden raz prof. Feliks Kiryk i prof. Franciszek Leśniak, wielokrotnie prof. Wojciech Kudyba, podobnie ks. dr hab. Kazimierz Talarek, dr hab. Jan Wnęk oraz dr Andrzej Wasiak, zajmujący się zagadnieniami związanymi z konfederacją barską. Duży wkład pracy w redakcję „Almanachu...”, szczególnie w ostatnich latach, wnieśli pracownicy Muzeum Okręgowego: Maria Marcinowska, Anna Florek, Izabela Skrzypiec-Dagnan, a także fotografik Piotr Drożdżik.

W okresie 25 lat istnienia „Almanach...” doczekał się kilku poważniejszych recenzji i omówień. Do całościowych i najwnikliwszych zaliczyć na-

leży się artykuł prof. Bolesława Farena: *Problematyka regionalna w „Almanachu Sądeckim”*. *Rekonesans*, pomieszczony w książce *Prasa sądecka od zarania do dziś 1891–2011*, Kraków 2012, w którym czytamy:

„Ponieważ wśród współpracowników pisma najwięcej jest osób zainteresowanych przeszłością małej ojczyzny, stąd ukształtowało się ono jako popularnonaukowy magazyn historyczny. Nadal publikuje się materiały głównie z przeszłości miasta i regionu. Wypełnia obszary niedostrzeżone wcześniej przez historyków, fałszowane przez historiografię, zapelnia białe plamy. Zgodnie z koncepcją wydawcy wiele miejsca poświęca się historii Kościoła, architekturze sakralnej, postaciom duchownych i świętych, co oczywiście nie oznacza, że tzw. problematyka świecka jest dyskryminowana” [s. 218].

I dalej:

„I w tej dziedzinie [społeczno-kulturalnej] ma ono niewątpliwie zasługi dla miasta i regionu i jest – obok «Rocznika Sądeckiego» – ważnym piśmem regionalnym, konsekwentnie realizującym zaprogramowaną przed laty linię redakcyjną” [s. 219].

Na inny aspekt zwróciła Dorota Kudyba, która w tekście *25 lat „Almanachu Sądeckiego”*, przygotowanym na potrzeby „Rocznika Sądeckiego”, napisała:

„Przede wszystkim trzeba podkreślić, że udało się redaktorom pisma wzbic ponad doraźne spory polityczne i poprowadzić linię pisma w stronę rekonstrukcji takich form pamięci zbiorowej, które pozostają niezależne od zmieniających się orientacji politycznych. Trudno byłoby się również zgodzić z tezą o nieproporcjonalnie dużym nasileniu tekstów dotyczących szeroko rozumianej religii. Z analizy zawartości wydanych dotychczas zeszytów pisma wynika, że spośród niemal 800 tekstów, jedynie 130 ujawnia mniej lub bardziej wyraźne związki z religią. Trzeba podkreślić otwartość redaktorów „Almanachu” na różne propozycje, o której świadczy wciąż rozszerzające się spektrum tematów podejmowanych w piśmie i autorów publikujących na jego łamach”.

W imieniu zespołu redakcyjnego pozwolę sobie wyrazić nadzieję, że ćwierćwiecze ukazywania się „Almanachu Sądeckiego” powiększyło zasób wiedzy o naszej Małej Ojczyźnie i pozwoliło piórem Autorów (często o znacznym dorobku, doświadczeniu i wiedzy) oświetlić wiele słabiej rozpoznanych stron z dziejów miasta i regionu. Zamykając czas „Almanachu...”, dziękuję łaskawym Czytelnikom za życzliwość i zainteresowanie, a wszystkim Autorom za pracę w jego tworzenie i kształtowanie.

STARY SĄCZ W OKRESIE PRZEDAUTONOMICZNYM

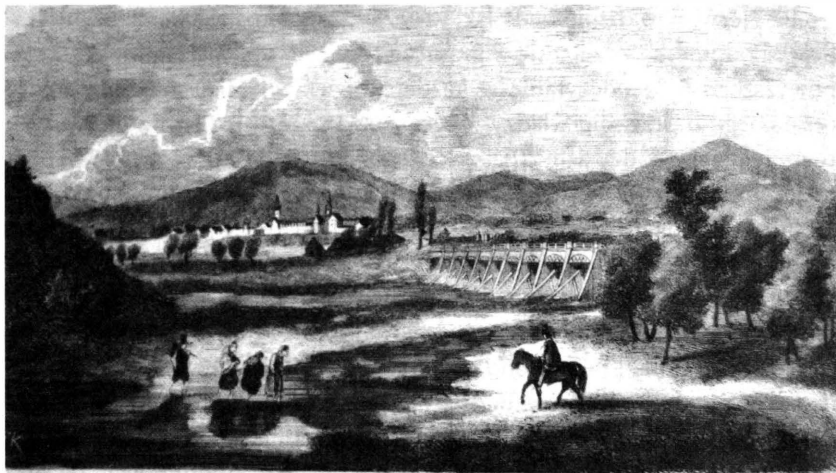
Po pierwszym rozbiórze Polski w 1772 r. zabór austriacki, nazwany Galicją i Lodomerią, znalazł się w granicach Austrii. Bezpośrednim skutkiem powyższego było odczytanie w każdej w większej miejscowości patentu cesarskiego o przejściu władzy w ręce austriackie, a jednym z pierwszych rozporządzeń władzy zaborczej zakaz modlitw za króla polskiego. W późniejszym czasie – 29 grudnia 1773 r. – wszyscy mieszkańcy nowej prowincji zostali zobowiązani do złożenia cesarzowej Marii Teresie przysięgi hołdowniczej, którą od mieszczan, chłopów i Żydów przyjmowali lokalni urzędnicy. Przełożone klasztorów żeńskich miały złożyć przysięgę przez specjalnych delegatów; rewersy odsyłano do Wiednia¹.

W 1773 r. Galicję podzielono na 6 cyrkułów i 59 okręgów; kilka lat później na 6 cyrkułów i 19 okręgów. Bardziej trwałego podziału administracyjnego dokonano w 1782 r. tworząc 18 cyrkułów, likwidując jednocześnie okręgi. Od tego czasu Stary Sącz znajdował się w granicach cyrkułu nowosądeckiego, którego pierwszym dyrektorem (starostą) był Franz Tschirisch von Siegstetten, zaliczający się do grona urzędników galicyjskich kładących nacisk na kwestie ekonomiczne². W pierwszych latach rządów austriackich w ustroju miast galicyjskich utrzymywały się w pełni dawne stosunki polskie. Znakiem tego był wybieralny samorząd miejski, którego emanację stanowił urząd burmistrzowsko-radziecki o kompetencjach uchwałodawczych i zarządzających

¹ W. Bazielić, *Historie starsądeckie*, Kraków 1965, s. 158, 161; S. Grodziski, *W Królestwie Galicji i Lodomerii*, Kraków 2005, s. 15.

² W. Tokarz, *Galicja w początkach ery józefińskiej w świetle ankiety urzędowej z roku 1783*, Kraków 1909, s. 31-33, 54

oraz wójtowsko ławniczy o prerogatywach sądowniczych. Stan ten utrzymał się do początku XIX w., po czym uległ zmianie w wyniku stopniowego wprowadzania systemu desygnacji. Zasadniczy etap tego procesu wiązał się z redukcją dawnych instytucji staropolskich, miejsce których zajął magistrat (rada miejska przetrwała w Starym Sączu, ale ograniczona została do roli ciała doradczego, tzw. „mężowie wybrani”). W skład magistratu wchodziły osoby mianowane przez cyrkuł: burmistrz, dwóch asesorów, syndyk i kasjer; niższych urzędników mógł powoływać magistrat. Do jego zadań należało administrowanie sprawami miejskimi (kontrola handlu, miar i wag oraz cen targowych), kierowanie policją miejscową, zarządzanie majątkiem komunalnym, nadawanie obywatelstwa miasta, prowadzenie ewidencji przybyszów, sprawowanie sądownictwa. W połowie XIX w. funkcje sądownicze znalazły się w gestii sądu powiatowego³.

Widok Starego Sącza. Drzeworyt F. Kostrzewskiego z 1860 r., zb. Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu

Urzędowanie prowadzone miało być w języku niemieckim, ale z powodu nieznamości niemieczyny przez wiele lat odbywało się po łacinie lub po polsku. Do lat dwudziestych XIX w. burmistrzami Starego Sącza byli Polacy: Mateusz Reszkiewicz, Piotr Szkaradkiewicz, Hieronim Bor-

³ S. Grodziski, *Historia ustroju społeczno-politycznego Galicji 1772-1848*, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk, 1971, s. 54-57; U. Perkowska, *Stary Sącz w latach absolutyzmu austriackiego (1770-1860)*, [w:] *Historia Starego Sącza od czasów najdawniejszych do 1939 roku*, pod red. H. Barycza, Stary Sącz 2007, s. 194-197.

kiewicz, Walenty Świetliński, Antoni Midowicz, Józef Panczykowski, Wincenty Rudnicki. W 1827 r. funkcję tę objął Niemiec Antoni von Menger (niechętny polskości), a po nim zniemczony Polak Władysław Pertak. W 1856 r. na urzędzie burmistrzowskim zasiadł Jan Zagórowski, który – jak napisano – „doczekał się przywrócenia w 1861 r. języka polskiego w urzędach”⁴.

Głównym źródłem dochodów miasta była dzierżawa propinacji (prawo produkcji i sprzedaży alkoholu), poza tym dzierżawa gruntów miejskich (Radzieckie, Ubocz, pastwiska nad Dunajcem, las i pastwiska na Miejskiej Górze), opłaty od polowań, łowienia ryb, pobór targowego i jarmarczniego. Na początku epoki rozbiorowej (1786) dochody miasta wynosiły ponad 2 tys. złotych reńskich, z czego prawie 60 proc. dostarczała propinacja piwna i wódczana, pozostałą część kontrybucja z gruntów i domów. Z ogólnej kwoty dochodów $\frac{3}{4}$ pochłoniął podatek kameralny (państwowy). Pozostałą sumę wydatkowano na opłacenie personelu (m.in. pisarz, rewizor policji, woźny, dwóch stróżów, organista parafialny, nauczyciel), diety komisarzy i urzędników cyrkułu oraz na mapę miasta i okolic (zapewne tzw. mapa Miega, od nazwiska twórcy Friedricha von Miega), tudzież za pomiar lasu i gruntów, za który zapłacono 71 złr.⁵

W początkowym okresie zaboru austriackiego przyszłość Starego Sącza rysowała się niepewnie. Wystarczy nadmienić, że kilkanaście lat po pierwszym rozbiórze Polski, gdy rząd wiedeński rozpatrzył się już nieco w nowym kraju zalecał miejscowym władzom administracyjnym, by wybrały na określonym obszarze kilka miast godnych poparcia i opieki, resztę pozostawiając własnemu losowi⁶. Obawy o przyszłość potęgowała polityka józefinizmu, zmierzająca do podporządkowania życia religijnego państwu. Kierunek ten charakteryzował się głęboką ingerencją instytucji państwowych w stosunki kościelne, uwidaczniając się m.in. kasatą klasztorów, w pierwszym rzędzie kontemplacyjnych i żebraczych, uważanych przez czynniki rządowe, kierujące się zasadami racjonalizmu oświeceniowego, za nieużyteczne. Józefinizm, realizowany za panowania Marii Teresy, a szczególnie intensywnie za rządów jej syna Józefa II, zwanego „cesarzem zakrystianem”, doprowadził do zmian fundamentalnych, likwidując w samej tylko Galicji znacznie ponad 100 klasztorów. W Starym Sączu zakładano kasatę zarówno

⁴ Tamże, s. 195-197.

⁵ W. Bazielić, *Historie...*, s. 176-177.

⁶ S. Grodziski, *W królestwie Galicji i Lodomerii*, Kraków 1976, s. 74. Por. W. Tokarz, dz. cyt., s. 348.

klasztoru Franciszkanów, jak i konwentu Klarysek, co skutkować musiało nie tylko i zasadniczymi zmianami własnościowymi, ale i wyjąłowieniem życia religijnego⁷.

Józefinizm doprowadził również do zasadniczych zmian w organizacji terytorialnej Kościoła. Nacisk polityczny Wiednia dążącego, by granice jednostek kościelnych nie wykraczały poza terytorium monarchii Habsburgów sprawił, że w 1783 r. z tzw. przedwiślańskiej (galicyjskiej) części diecezji krakowskiej została utworzona diecezja tarnowska (usankcjonowana w 1786 r. przez papieża Piusa VI), w której znalazła się m.in. parafia starosądecka. W 1805 r., po podziale diecezji tarnowskiej pomiędzy biskupstwo krakowskie i przemyskie, Stary Sącz ponownie znalazł się w obrębie diecezji krakowskiej, by w 1811 r., po uprzednim włączeniu Krakowa do Księstwa Warszawskiego (Kraków znów stał się biskupstwem zagranicznym dla zawiślańskiej części diecezji), stać się stolicą rozległego wikariatu generalnego (*quasi* biskupstwo obejmujące trzy cyrkule polityczne: Nowy Sącz, Bochnia, Myślenice) na czele z proboszczem starosądeckim ks. Janem Bayerem, którego predestynowało do tego obce pochodzenie i znajomość języka niemieckiego. Stan ten utrzymywał się do 1822 r., do utworzeniu diecezji tyńckiej, do której włączono cały wikariat starosądecki; ponownie uległ zmianie w 1826 r., po przeniesieniu stolicy diecezji z Tyńca do Tarnowa, z czym wiązało się trwale – jak się okazało – odnowienie diecezji tarnowskiej, w granicach której znalazła się parafia starosądecka⁸.

Dekret kasaty klasztorów kontemplacyjnych wyszedł z kancelarii nadwornej Józefa II 30 października 1781 r. Na likwidatora starosądeckiego klasztoru żeńskiego (ksienią była Katarzyna Psurska), w którym przebywało 51 zakonnic, 6 konwerek oraz 6 nowicjuszek, wyznaczony został starosta wielicki Józef Baum, który stojąc na czele komisji abolicyjnej 1 lutego 1782 r. przekroczył klauzurę i spisał majątek zakonne.

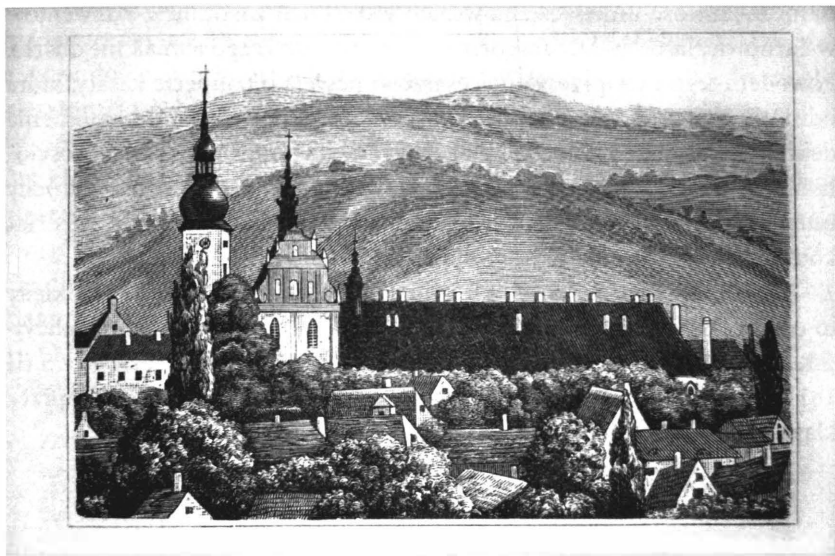
[...] komisja opieczętowała zakrystię, piwnice, spichlerz, spiżarnię. Spisywano też wszystkie rzeczy znajdujące się w poszczególnych celach zakonnych. Zabrane zapasy ze spiżarni i piwnic klasztornych oraz zboże ze spichlerza sprzedawał starosta Baum klaryskom. W skarbcu znalazł skrzynię z różnymi monetami: polskimi, saskimi, bawarskimi i pruskimi o wartości 1125 fl[renów]

⁷ J. Kłoczowski, *Dzieje chrześcijaństwa polskiego*, Warszawa 2000, s. 235.

⁸ Ks. B. Kumor, *Diecezja Tarnowska. Dzieje ustroju i organizacji 1786–1985*, Kraków 1985, s. 44, 82, 96–111. Por. W. Bazielich, *Parafialni proboszczowie starosądeccy*, „Nasz Przyszłość”, t. IX: 1959, s. 123–133.

36 kr[ajcarów], które odesłał do Lwowa. Z kościoła zabrano drogie przedmioty kultu, naczynia i szaty liturgiczne, cenne ozdoby i klejnoty w sumie 12.000 fl. Wszystkie te rzeczy spisano komisyjnie i oddano komisarzowi z Nowego Sącza N. Hermannowi, aby dostarczył je do kasy powiatowej w Wieliczce. W świątyni zostawiono tylko tyle naczyń kościelnych, ile było potrzebnych do sprawowania liturgii na okres 5 miesięcy⁹.

W 1782 r. klasztor Klarysek przestał być panem dziedzicznym Starego Sącza. Dobra ziemskie klasztoru przejął Fundusz Religijny utworzony przez Józefa II w 1782 r., a ściślej urząd kameralny, organ administracyjno-gospodarczy z siedzibą w Startym Sączu, składający się z urzędników niemieckich i czeskich (pierwszym dyrektorem był Bartłomiej Majerle)¹⁰. Przez pewien

Widok klasztoru starosądeckiego, drzeworyt z książki S. Załęskiego T.J., *Św. Kinga i jej klasztor starosądecki*, Lwów 1882

⁹ O. Z. Pięta OFM Conv., *Polskie Klaryski pod zaborami i w Księstwie Warszawskim 1772–1815*, Warszawa – Rzym 1981, s. 39.

¹⁰ U. Perkowska, dz. cyt., s. 197–198. Ks. W. Chotkowski, pisał następująco: „Dobra PP. Klarysek w St. Sączu składały się z miasta municypalnego St. Sącz i z pięćdziesięciu czterech (54) wsi. Wedle wykazu dóbr kościelnych znajdujących się w administracji domen z r. 1787, wynosił dochód roczny z tych dóbr 150.611 fl. [...]. Dusz liczyły te dobra 6.777 i płaciły rządowego podatku 3452 fl. 13 kr., a dominikalnego podatku 2984 fl. 46 kr. Klasztor był patronem siedmiu parafialnych kościołów. Do zarządu tego majątku ustanowił rząd 4 urzędników wyższych, komisarza, pisarza, kasyera, burgrabiego, sekretarza propinacyjnego, a płacił im rocznie 2375 fl. 54 kr. Zaczem dobra te przynosiły brutto 17.986 fl. Zob. tenże, *Historia polityczna dawnych klasztorów panieńskich w Galicji 1773–1848*, Kraków 1903, s. 50.

czas rozważano transakcję sprzedaży dóbr klasztornych wraz z kompleksem klasztornym księciu Franciszkowi Sułkowskiemu, której jednak nie zrealizowano ze względu na niską ofertę kupna.

Grabieży nie uniknęło także bogate archiwum zakonne. Zaborcza zachłanność nie uszanowała nawet pośmiertnych szczątków bł. Kingi w kosztownych oprawach, tj. złotego relikwiarza z czaszką, relikwiarza w kształcie wieży z kilku większymi kośćmi i kilku relikwiarzy mniejszych. Niezrealizowanym zamiarem administracji austriackiej było umieszczenie relikwii w Wieliczce, gdzie zamierzano złożyć je w podziemnej kaplicy kopalnianej¹¹. Nie miały natomiast władze galicyjskie jasnego poglądu, co do przyszłego przeznaczenia budynków klasztornych. Pod uwagę brano m.in. możliwość umieszczenia w nich wszystkich zakonnic z konwentów w Tarnowie, Jarosławiu, Samborze i Przemyślu, do czego jednak nie doszło. Powodem tego były przesyłane cesarzowi petycje o cofnięcie kasaty, które odniosły częściowy skutek, powodując, że po upływie roku od ogłoszenia dekretu kasacyjnego klaryski uzyskały zgodę na ponowne otwarcie kościoła i pozostanie do śmierci w murach klasztoru starosądeckiego. Powróciły tutaj także relikwie bł. Kingi, z tym jednak, że pozbawione przez Austriaków kosztownych opraw (drogocenne zastąpiono mosiężnymi)¹².

Ostatecznie groźba kasaty klasztoru usunięta została w 1811 r., kiedy to cesarz Franciszek I w odpowiedzi na przedłożenie gubernatora galicyjskiego Petera Goessa przywrócił istnienie konwentu (dekret cesarski z 5 III 1811), do czego w wielkim stopniu przyczyniła się otwarta w 1782 r. przez klaryski szkoła dla dziewcząt.

Na załomku tego przedłożenia podyktował dekret i podpisał własnoręcznie ces. Franciszek, jak następuje: sądecki klasztor Klarysek, należy przywrócić, tak jak

¹¹ Ks. L. Kowalski, S. Fischer, *Żywość bł. Kingi i dzieje jej kultu*, Tarnów 1992, s. 205-211. Jak napisał o. Zenon Pięta OFM Conv.: „[starosta Baum] znalazł w klasztorze 2 szafy i 4 skrzynie z różnymi dokumentami, aktami, rejestrami i papierami. Dnia 15 IV 1782 r. Millbaumer, członek komisji abolicyjnej, oddał komisarzowi cyrkułu nowosądeckiego H. Hermannowi skrzynię archiwaliów klasztornych, które miano przesłać do Ludwinowa pod Krakowem. Najważniejsze dokumenty przesłano do Wiednia. Pozostałe archiwalia zabrano i wywieziono do lwowskiego gubernium, gdzie później uległy częściowo zniszczeniu i rozproszeniu. We Lwowie zabrano dwa najstarsze klasztorne dokumenty pergaminowe: pierwszy z 1257 r., w którym Bolesław Wstydlivy nadał swej żonie Kindze Sądecką, drugi z 1280 r., w którym Kinga fundowała klasztor klarysek sądeckich. Część oryginalnych dokumentów znalazła się później w prywatnych rękach takich zbieraczy, jak Antoni Schneider i Aleksander Czołowski, czy też trafiła do bibliotek Pawlikowskich i Dzieduszyckich we Lwowie. Większość zbiorów Czołowskiego, Pawlikowskiego i Dzieduszyckich weszła do Ossolineum, które po II wojnie światowej przeniesiono do Wrocławia”. Zob., tenże, dz. cyt., s. 158.

¹² Ks. W. Chotkowski, dz. cyt., s. 46-47, 57, 59, 64.

był przed zniesieniem i zaraz teraz im pozwolić, żeby przyjęły cztery kandydatki, biegle w języku niemieckim i w przedmiotach szkolnych dobrze ćwiczone i to na koszt tego funduszu, który zabrał ich dobra. [...] Zresztą należy się wobec tego klasztoru trzymać tych samych zasad i przepisów, co wobec innych, które się zajmują wychowaniem dziewcząt. Liczbę normalną zakonnic ustanowi się czasu swego, w miarę potrzeby i rezultatów ich zakładu wychowawczego¹³.

Dekretu cesarskiego według ks. Władysława Chotkowskiego doczekało 18 klarysek (według innych autorów 15). Kilka lat później w klasztorze było 13 zakonnic, 6 nowicjuszek i jedna konwerska. Oprócz przełożonej klasztoru, w gronie tym znajdowały się: przełożona nowicjuszek, przełożona zakładu wychowawczego, furtianka, refektorystka, dozorczyńni chorych oraz siedem nauczycielek. Kilka lat po przywróceniu konwentu do szkoły klasztornej uczęszczało 89 panien, z których 45 mieszkało w klasztorze, a 44 w domach prywatnych u mieszczan i urzędników. Nadto do szkoły klasztornej przychodziło kilka dziewcząt, które ukończyły szkołę miejską. W późniejszych latach liczba uczennic szkoły klasztornej stale wzrastała. Byt klasztoru został uratowany, ale powrót do poprzedniego stanu majątkowego okazał się już niemożliwy¹⁴. „Klaryski [...] musiały o każdy wydatek toczyć długie pertraktacje z Funduszem Religijnym. [...] czyniły szczególnie długie starania o przydział dwóch budynków przyległych do gmachu klasztornego, oraz ogrodu, głównie na cele szkolne”¹⁵.

Odnotowując cofnięcie kasaty klasztoru Klarysek, ks. Ludwik Kowalski i Stanisław Fischer napisali:

Znowu zaczęły się przesuwac przez Stary Sącz pątnicze kompanie ze wszystkich stron austriackiego zaboru. Nie brakło też pojedynczych pątników i mniejszych grup z Królestwa, Śląska, z Poznańskiego, a nawet z Litwy. Grób bł. Kingi był przecież jednym z ogniw, łączących wszystkie części rozdartej przez wrogów Polski, podobnie jak Jasna Góra i Ostra Brama w Winie. W roku 1847 i 1848 odrestaurowały klaryski starannie kaplicę św. Matki i przebudowały ołtarz, który ks. biskup Józef Wojtarowicz 7 września roku 1848 uroczyście w asyście licznego kleru konsekrował¹⁶.

Równie bezceremonialnie władze austriackie postąpiły z franciszkanami starsądeckimi (w 1777 r. było ich 15), którzy przetrwali do 19 paździer-

¹³ Tamże, s. 81-82.

¹⁴ Tamże, s. 85-86. Por. D. Sułkowska, *Za klauzurą. Starsądecki klasztor Klarysek od założenia do współczesności*, Stary Sącz 2006, s. 43.

¹⁵ U. Perkowska, dz. cyt., s. 191.

¹⁶ Ks. L. Kowalski, S. Fischer, dz. cyt., s. 216.

nika 1814 r. Wcześniej, w 1785 r., decyzją biskupa nominata tarnowskiego Jana Duvalla, przeniesiono tutaj pięciu minorytów nowosądeckich, których kościół i klasztor zamknięto, a znajdujący się w nim cudowny obraz Przemienienia Pańskiego wierni umieścili w nowosądeckim kościele farnym św. Małgorzaty. W Starym Sączu budynki pofranciszkańskie pozostawiono do dyspozycji dyrekcji salinarnej w Wieliczce (w 1813 r. w spichlerzu klasztornym urządzono skład solny), pozostały majątek przejął Fundusz Religijny. W 1831 r. budynki zakupił magistrat. W późniejszym czasie częściowo je wyburzył, resztę przeznaczając na sąd¹⁷ i więzienie. W 1821 r. przeprowadzono ekshumację zwłok spod klasztoru oraz kościoła i przeniesiono je na cmentarz przy kościółku św. Rocha¹⁸, co wiązało się z likwidacją cmentarzy przy kościołach.

W nie mniejszym stopniu niż na sprawach dotyczących Kościoła polityka rządu austriackiego koncentrowała się na kolonizacji Galicji elementem niemieckim. Wynikało to z założenia, którym kierowały się czynniki rządzące w państwie, że Niemcy, znajdujący się na wyższym poziomie cywilizacyjnym, po osiedleniu się w nowo uzyskanej prowincji, przyczynią się do zwiększenia siły gospodarczej i potencjału demograficznego Galicji, a w konsekwencji całego państwa austriackiego. Pierwszy patent kolonizacyjny wydany przez Marię Teresę (ukazał się drukiem 1 X 1774), ograniczał kolonizację do kupców i rzemieślników, nie powodując w zaborze austriackim prawie żadnych zmian społecznych. Znacznie większy wpływ na rzeczywistość miał patent wydany przez Józefa II 17 września 1781 r., umożliwiający zarówno kolonizację kupiecko-rzemieślniczą, jak i rolniczą, po którym niespełna dwa miesiące później ogłoszony został słynny patent tolerancyjny dotyczący kwestii religijnych¹⁹.

W Starym Sączu kolonizacja niemiecka zaznaczyła się osiedleniem się siedmiu rzemieślników: Friedrich Bauer – szklarz, Jakob Frey – stelmach, Wilhelm Mauerheimer – pończoszniczek, Schindler – cieśla, Reinhardt Schneider – gwoździarz, Paul Seidler – stolarz, Georg Weller – mydlarz, oraz kilkunastu rodzin rolniczych (w 1785 – 17, łącznie 57 osób), które utworzyły kolonię kameralną w pobliżu klasztoru Klarysek, na terenie dawnego fol-

¹⁷ U. Perkowska, dz. cyt., s. 194.

¹⁸ Tamże, s. 219. Por. Z. Beiersdorf, B. Krasnowolski, *Stary Sącz zarys historii rozwoju przestrzennego*, Kraków 1985, s. 65.

¹⁹ H. Lepucki, *Działalność kolonizacyjna Marii Teresy i Józefa II w Galicji 1772–1790*, Lwów 1938, s. 34–37.

warku klasztornego na Podmajerzu, zwaną Neudörfel²⁰. W obrębie kolonii znajdowała się istniejąca do dzisiaj kapliczka bł. Kingi ze źródłem, zbudowana w 1779 r. na miejscu starszej, powstałej staraniem ksieni klarysek Katarzyny Psurskiej²¹.

Według ustaleń Zbigniewa Beiersdorfa i Bogusława Krasnowolskiego, mniejsze osiedle powstało w pobliżu zabudowań franciszkańskich, przy obecnej ul. Krakowskiej; zaznaczają jednocześnie, że: „Na uwagę zasługuje przekaz o utworzeniu przy pobliskim kościele Franciszkanów w 1786 r. placówki duszpasterskiej dla kolonistów niemieckich”. W sąsiedztwie skasowanego klasztoru minoryckiego, przy drodze do Łącka, powstało przedmieście Za Franciszkanami z karczmą „Poczekaj”, natomiast przy drogach polnych, na obrzeżach miasta, pobudowane zostały stodoły²².

Zabudowania Małego Kamieńca, litografia E. Kronbacha z poł. XIX w., zb. Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu

²⁰ Tamże, s. 167, 179. Wiktor Bazielich napisał, że: „Już w r. 1784 osadzono w Starym Sączu 19 rodzin, w następnym roku 18, a jeszcze w następnym 17 rodzin przeważnie protestanckich”. Stwierdzenie to wynika z błędnego zinterpretowania danych tabelarycznych podanych przez Henryka Lepuckiego. Zob. W Bazielich *Historie starszodeckie...*, s. 170. Por. H. Lepucki, dz. cyt., s. 173-174.

²¹ Z. Beiersdorf, B. Krasnowolski, *Stary Sącz zarys historii...*, s. 61.

²² Tamże, s. 61, 63, 68

Zupełnie nowy zespół budowlany powstał w rejonie tzw. Małego Kamieńca nad Popradem, w pobliżu nowego mostu. W jego skład wchodziły: szpital wojskowy, kaplica, magazyny, browar i zajazd. Oprócz tego znajdowały się tam tartak i młyny. W 1793 r. zamierzano wybudować przędzalnię wełny według koncepcji byłego majora wojsk polskich Ludwika von Landera, do powstania której jednak nie doszło. Zabudowa Małego Kamieńca osiągnęła dość duże rozmiary, ale nie przetrwała długo w całości ze względu na klęski elementarne: powódź w 1813 i pożar w 1832 r., w wyniku których część obiektów uległa zniszczeniu. W połowie XIX w. zespół budowlany ograniczał się już tylko do szpitala, kaplicy i jednego spichlerza²³.

Do połowy XIX w. liczba ludności Starego Sącza wzrastała stopniowo. Swoje apogeum osiągnęło miasto w 1844 r., dochodząc do 3816 mieszkańców, by w 1855 r. spaść do poziomu 3006 osób. Początkowo mieszkańcami Starego Sącza byli wyłącznie katolicy, później w niewielkim procencie także wyznawcy religii mojżeszowej oraz zapewne protestanci. Na wzrost demograficzny, a następnie ubytek ludnościowy duży wpływ wywarły warunki bytowe, wyjazdy starosądeczan w poszukiwaniu lepszych warunków życia oraz klęski elementarne, spośród których do najtragiczniejszych zaliczyć należy epidemie cholery w 1831 r., w latach 1848–1850 oraz w roku 1855. Wielkich strat materialnych doznało miasto z powodu pożaru 24 kwietnia 1795 r., w wyniku którego zniszczonych zostało znacznie ponad 100 domów i kilkadziesiąt stodoł na obrzeżach miasta, probostwa – farne i szpitalne wraz z kościołkiem św. Krzyża i szpitalem dla ubogich, kaplica św. Barbary przy kościele parafialnym, nowa szkoła, jatki i ratusz miejski, którego po pożarze nie odbudowano (w 1850 r. w sąsiedztwie dawnego klasztoru Franciszkanów wystawiono piętrowy gmach z przeznaczeniem na siedzibę władz miejskich). W tym samym roku miasto płonęło jeszcze dwa razy: 8 sierpnia i 19 listopada – w dniu św. Elżbiety, patronki kościoła parafialnego. W późniejszych latach pożary wybuchały co kilka, kilkanaście lat, w wielu przypadkach doprowadzając pogorzelców do ruiny materialnej. Podobnie dramatyczne skutki wywoływały powodzie, z których największa miała miejsce w 1813 r. Wynikiem nieurodzajów były lata głodowe 1845–1848, skutkujące licznymi zgonami. W celu ulżenia najuboższym miasto zakupiło w 1860 r. na ich potrzeby budynek w pobliżu kościółka św. Rocha²⁴.

²³ Tamże, s. 63.

²⁴ U. Perkowska, dz. cyt., s. 193-194, 201-205, 209.

Stary Sącz z połowy XIX w. nie posiada zbyt wielu opisów swojego wyglądu, te zaś, które znamy, koncentrują się na klasztorze Klarysek i dawnej świetności miasta. Przykładem tego fragment relacji podróżniczej Józefy Śmigielskiej z 1861 r., w której czytamy:

Już wracając ze Szczawnicy do Krakowa, skierowaliśmy drogę naszą na Sącz, słusznie Starym nazwany [...]. Mijamy jego ulice oznaczone ciemnymi liniami wysokich dachów zabudowań i zielenią sadów, co je otaczają, a żadne drzwi się nie uchyliły ani też z okna nie spojrzało żadne oko ciekawe. Może to miasto jak nowa jaka Pompeja, co skamieniała od razu życiem, jakie było przed wiekami [...]. Lecz po cóż nam nadaremno zamku jako zabytku starożytności szukać, kiedy oto wieżami wyniosła, murami i wspaniałą bramą otoczona, staje przed nami świątynia nierównie starszej pamięci, gdyż bolesławowskich sięgając czasów, a w niej cudowna postać założycielki Kunegundy jaśnieje. [...]. Przekraczamy bramę w głąb murów klasztornych wiodącą i w niej spotykamy... austriackiego urzędnika wychodzącego z biura, będącego w bocznym budynku [...]. Klasztor pp. klarysek lubo zniesiony w 1782 i ogołocony z włości rozległych, istnieje jednak w spokoju. Zakonnice śpiewają po łacinie pobożne pieśni, przybierają od czasu do czasu manekin wyobrażający św. Kunegundę, pokazują przejeżdżającym jej relikwie i zachowują swoją regułę, zapewne nieco zwolnioną, jak wszystkie najostrzejsze z początku reguły²⁵.

Duża część mieszkańców Starego Sącza utrzymywała się z rzemiosła. W 1778 r. władze austriackie wydały patent, który znosił dawne przywileje cechowe, ułatwiał dostęp do cechu i skracał drogę do uzyskania dyplomu mistrzowskiego. Od 1859 r. działalność cechów regulowała ustawa przemysłowa, likwidująca przymus cechowy. Nauka rzemiosła była płatna. W zależności od specjalności trwała od dwóch do trzech lat, z tym jednak, że majster miał możliwość zwolnienia czeladnika „źle się sprawującego”. Jednocześnie zniesiono „traktament”, czyli zwyczaj nakazujący czeladnikowi wydanie uczty towarzyszącej wyzwolinom²⁶. Urszula Perkowska wymienia w Starym Sączu w pierwszej połowie XIX w. następujące cechy: „szewców i garbarzy, kuśnierzy, wspólny cech tkaczy, sukienników i powroźników, cech rzeźników, garncarzy połączonych w tzw. cech wielki, kowali i ślusarzy”. Dodaje też, iż w mieście odbywało się 15 jarmarków głównie końmi i bydłem oraz, że młynarstwem trudnili się Piaseccy i Midowiczowie,

²⁵ J. Śmigielska, *Podoliniec i Stary Sącz. Urywek z notat podróży w Tatry*, cyt. za: *Romantyczne wędrówki po Galicji*, wybrał, opracował i przedmową poprzedził A. Zieliński, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk – Łódź, 1987, s. 469-471.

²⁶ S. Grodziski, *Historia ustroju społeczno-politycznego...*, s. 61-63.

a przede wszystkim rodzina Kaczów, która zakupiła młyn od Macieja Fiutowskiego na Kamieńcu Cyganowickim na prawym brzegu Popradu²⁷.

Pod koniec XIX w. szkołę parafialną zastąpiła szkoła trywialna (trzyklasowa), którą otwarto 10 czerwca 1791 r. (pierwszym nauczycielem był Czech Jan Hlaczky). Po pożarze w 1795 r. uczniowie, w większości chłopcy, korzystali z wynajętego na cele szkolne budynku prywatnego. W 1818 r. w pobliżu kościoła parafialnego wzniesiono nową szkołę, mieszczącą dwie klasy oraz mieszkanie dla nauczyciela i jego pomocnika. W 1842 r. przekształcono ją w szkołę główną (czteroklasową). Budynek szkolny znajdował się w sąsiedztwie probostwa. Współczesna tablica na frontonie obiektu informuje, że uczniami tej szkoły byli: Marcin Fiutowski (1778-1831) – porucznik wojsk napoleońskich, Jan Nepomucen Danielski (1783-1844) i Jan Kanty Daniński (1785-1844) – artyści malarze, ks. Michał Głowacki (1804-1846) – inicjator powstania chochołowskiego skierowanego przeciwko władzy austriackiej, Ludwik Panczykowski (1804-1871) – aktor scen warszawskich, ks. Leopold Kmietowicz (1819-1859) – przywódca powstania chochołowskiego, Ludwik Kubala (1838-1918) – historyk, Mieczysław Dembowski (1848-1929) – uczestnik powstania styczniowego. Inna tablica, przy ul. Szczęsnego Morawskiego, podaje, że starosądeczaninem z pochodzenia był Piotr Wierzbicki (1794-1847), lekarz i przyrodnik, prof. Georgikon – szkoły ekonomicznej w Keszthely.

Drugą szkołą w Starym Sączu był z dawna funkcjonujący przy klasztorze Klarysek, wspomniany wcześniej, zakład dla dziewcząt, który nie przerwał działalności nawet w okresie kasat józefińskich. W 1811 r., po przywróceniu nowicjatu w klasztorze żeńskim, funkcjonował jako „szkoła panien świeckich”. W początkowym okresie w jej prowadzeniu pomagały dwie przybyłe ze Lwowa sakramentki i dwie bernardynki z Tarnowa²⁸.

Jakaś część młodzieży starosądeckiej kontynuowała naukę w kolegium pijarskim w Podolińcu, a od 1818 r. także w Gimnazjum w Nowym Sączu, do którego uczęszczał m.in. wspomniany wcześniej Ludwik Jan Panczykowski (syn Józefa i Marianny z Miklików); „mistrz w rolach drugorzędnych i epizodycznych”. Stosunkowo wielu starosądeczan ukończyło seminaria duchowne we Lwowie, Tarnowie i Krakowie. Kilkunastu studiowało na Uniwersytecie Krakowskim²⁹.

²⁷ U. Perkowska, dz. cyt., s. 200-201.

²⁸ Tamże, s. 210-213; Ks. W. Chotkowski, dz. cyt., s. 80-91.

²⁹ U. Perkowska, dz. cyt., s. 213-216; H. Świetlicka, *Panczykowski Ludwik Jan (1804-1871)*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*. [dalej: PSB], t. XXV, Kraków 1980, s. 120-121.

Starosądeczanie czynnie uczestniczyli w ruchach niepodległościowych, poczynszy od powstania kościuszkowskiego, w którym wziął udział Szymon Plichta i – jak można przypuszczać – Józef Pawlikowski. Żołnierzami armii Księstwa Warszawskiego byli: Szymon Rejowski, Jakub Ciapalski, Franciszek Nagajewski³⁰. W armii napoleońskiej służył wspomniany wcześniej Marcin Fiutowski (syn Macieja i Salomei z Borkiewiczów, bratanek miejscowego proboszcza o tym samym imieniu i nazwisku), szef szwadronu szwoleżerów 1. Pułku Szwoleżerów-Lansjerów Gwardii Cesarzkiej, uczestnik bitwy pod Samosierrą, kawaler Legii Honorowej (towarzyszył Napoleonowi Bonaparte w zesłaniu na Elbę); w stopniu porucznika walczył pod Waterlo; w powstaniu listopadowym generalny inspektor szpitali wojskowych³¹.

W okresie spisków galicyjskich w latach trzydziestych i czterdziestych XIX stulecia propagandę patriotyczną szerzyło w okolicach Starego Sącza wielu agitatorów, w tym radykalny demokrat Julian Goslar, Leon Zaleski, a także Marceli i Tytus Drohojowscy. W 1832 r. w Starym Sączu zatrzymał się na krótko Seweryn Goszczyński, jeden z inicjatorów powstania listopadowego, belwederczyk. O tym, że pełna poświęceń działalność nie doprowadziła do wybuchu trójzaborowego narodowego, zdecydowało wiele czynników, w tym rozpowszechnianie wśród chłopów przez władze austriackie mitu o „dobrym cesarzu”, pragnącym szczęścia włościan i sprzeciwiającym się poddaństwu i pańszczyźnie. Fałszywa propaganda nie przeszła bez echa; zatruty owoc wydała wkrótce, doprowadzając w Galicji zachodniej nie tylko do udaremnienia zrywu powstańczego w 1846 r., ale również wybuchu rabacji – krwawego wystąpienia chłopów przeciwko ziemiaństwu. W obwodzie sądeckim rabacją kierował Koryga. Jej natężenie na tym terenie było znacznie mniejsze aniżeli w tarnowskim czy jasielskim, niemniej jednak i tutaj zebrała ona swoje tragiczne żniwo, uwidocznione śmiercią ponad dwudziestu ziemian i oficjalistów dworskich. Tragedii uniknęli głównie ci, którzy zdołali uciec do miejsc bezpiecznych, często do miast, m.in. do Starego Sącza, w którym znalazło schronienie wiele okolicznych rodzin³².

³⁰ W. Bazielić, *Historie starosądeckie...*, s. 180-182.

³¹ H. Mościcki, *Fiutowski Marcin (1778–1831)*, [w:] PSB, t. VII, Kraków 1948–1958, s. 25.

³² N. Gojski, *Opisanie niektórych zdarzeń podczas powstania chłopów w miesiącu lutym 1846 r. w obwodzie sądeckim zaszytych*, „Rocznik Sądecki”, t. IV, 1962.

Kościół św. Rocha na Starym Cmentarzu z grobem ks. Józefa Leopolda Kmiotowicza,
fot. L. Migrała

Nie ulegli wrogiej propagandzie górale, czego dowodem antyaustriackie wystąpienie chłopów chochołowskich („poruseństwo chochołowskie”), na czele którego stanęli wspomniani wyżej księża: Józef Leopold Kmietowicz ze Starego Sącza (syn Józefa i Marcjanny z Mężyków) i Michał Głowacki „Świętopelk”. Likwidacja zrywu spowodowała, że obydwu wraz z Janem Kantym Andrusikiewiczem, organistą rodem ze Słopnic koło Limanowej, zakuto w kajdany. Ks. Michał Głowacki nie przeżył brutalnego traktowania; zmarł w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu. Ks. Leopold Kmietowicz, skazany początkowo na karę śmierci przez powieszenie, zamienioną na skutek protestów biskupa tarnowskiego Józefa Grzegorza Wojtarowicza na 20 lat więzienia, spędził kilkanaście miesięcy w kazamatach Kufsteinu w Tyrolu i Spielbergu na Morawach³³.

Wspomniana wcześniej klęska głodowa, niezwykle dotkliwa na całym Podkarpaciu, i wydarzenia towarzyszące rabacji nie sprzyjały większej aktywności Galicji w czasie Wiosny Ludów 1848 r. Niemniej jednak i tutaj ze względu na intensywny charakter wydarzeń rewolucyjnych w Wiedniu i na Węgrzech powstały rady narodowe, domagające się demokratyzacji i liberalizacji życia społecznego. W marcu 1848 r. w Nowym Sączu powołano do życia Komitet Narodowy przekształcony w kwietniu w Radę Narodową. Podobna instytucja o charakterze filialnym powstała w Starym Sączu. W obydwu miastach utworzono też formacje gwardii narodowej, w których demokratyczni przywódcy chcieli widzieć zawiązek polskiej siły zbrojnej. „W ciągu ośmiu miesięcy jawnej działalności, Rada prowadziła ożywioną i dość różnorodną działalność. Uzyskiwane ze zbiorów fundusze, przeznaczono na pomoc emigrantom politycznym, na wsparcie osób udających się na Węgry, ofiar represji popowstaniowych z r. 1846 w parafii chochołowskiej”³⁴.

Wśród setek młodzieży udającej się z Galicji pod sztandary węgierskiego powstania byli również starosądeczanie. Wiktor Bazielić doliczył się dziesięciu typowych dla Starego Sącza nazwisk, natomiast Urszula Perkowska wymienia: Franciszka Cyconia, Wincentego Kmietowicza, Szymona Rejowskiego, listy tej nie zamykając³⁵.

³³ M. Tyrowicz, *Kmietowicz Józef Leopold (1819–1859)*, [w:] PSB, Wrocław – Warszawa – Kraków, 1967–1968 s. 84–85.

³⁴ M. Adamczyk, U. Perkowska, Mieszkańcy, [w:] *Dzieje miasta Nowego Sącza*, t. II, pod red. F. Kiryka i S. Płazy, Kraków 1993, s. 80.

³⁵ W. Bazielić, *Historie starosądeckie...*, s. 185; U. Perkowska, dz. cyt., s. 222.

Według niedawnych ustaleń w powstanie styczniowe zaangażowanych było ponad 60 osób związanych ze Starym Sączem miejscem urodzenia lub pobytem czasowym. Oprócz wymienionego wcześniej Mieczysława Dembowskiego, uczestnikami powstania styczniowego rodem ze Starego Sącza byli: Leopold Dąbrowski, Bolesław Długoszowski, Andrzej Górka, ks. Andrzej Kondolewicz (święcenia kapłańskie w 1872), Józef Kosiński, Antoni Kozik, Jan Kozik, ks. Józef Kozik, Ludwik Kozik, Ludwik Midowicz, ks. Ignacy Oskard, Franciszek Skoczeń, Stanisław Szeligowicz, Karol Waligóra.

Jako pochodzących ze Starego Sącza wymienia się: Andrzeja Baraściaka, Wincentego Burdela, Jędrzeja Glińskiego, Ludwika Harasa, Jana Jankowskiego, Jana Janosza, Leona Korczyńskiego, Antoniego Kosińskiego, Karola Kosińskiego, Marcina Kwiatkowskiego, Wawrzyńca Kwiatkowskiego, Józefa Ledniowskiego, Michała Ogorzałego, Franciszka Olchawskiego (Olchowskiego), Mateusza Opacha, Jana Plewniaka, Antoniego Reinfussa, Romana Repela, Józefa Ślaskiego, Tomasza Traczewskiego, Andrzeja Ziobrowskiego i Franciszka Żurkowskiego³⁶.

Oddzielne miejsce na liście osób związanych z powstaniem styczniowym zajmuje urodzony w Rzeszowie i pochowany na Starym Cmentarzu w Starym Sączu Szczęśny Morawski (1818–1898), literat, malarz, historyk, archeolog, publicysta, prekursor badań historycznych dotyczących regionu sądeckiego, autor wydanej w latach 1863–1865 dwutomowej *Sądecczyzny*, od 1861 r. obywatel Starego Sącza; „czynny – jak napisał Henryk Barycz – w organizacji przedpowstaniowej i powstańczej w latach 1862–1864 na terenie obwodu sądeckiego przy zbieraniu podatku narodowego i werbowaniu ochotników”³⁷.

³⁶ B. Potoniec, *Ślady powstania styczniowego na Sądecczyźnie*, Nowy Sącz 2016, s. 93–106 [spis alfabetyczny]. Z katorgi syberyjskiej wrócili do Starego Sącza: Wojciech Kalisz i Józef Gądek, Na Starym Cmentarzu pochowani zostali: Franciszek Japołt, Andrzej Górka, Józef Gądek, Jędrzej Gliński, Józef Kosiński, Michał Kuczkowski, Marian Kwiatkowski, Jan Plewniak, Antoni Reinfuss, Ludwik Ziomek. Zob. tamże, s. 22–23.

³⁷ H. Barycz, *Morawski Szczęśny*, [w:] *PSB*, t. XXI, Kraków, s. 745–749.

DĄBRÓWKA NIEMIECKA 1785–1944

1. Rys historyczny

Teren obecnej Dąbrówki został zasiedlony w okresie samoczynnego powstawania osad na prawie polskim w XII–XIV w., tzw. „zwyczajem wolnych gości”. Powstało wówczas kilkanaście gospodarstw. Zabudowania wzniesiono wzdłuż lewej odnogi płynącego tutaj potoku, na odcinku od ulicy Węgierskiej do kościoła Św. Rocha. Równolegle do potoku powstała główna droga, dzisiejsza ulica Dąbrówki. Gospodarstwa posiadały długi pas ziemi uprawnej rozciągające się od lewej do prawej odnogi potoku oraz pojedyncze, rozrzucone parcele. Część miejscowości położona na północny wschód od prawej odnogi potoku pozostała niezasiedlona. Ulica Grunwaldzka to obecnie główna droga tej części.

Wioska powstała na dobrach królewskich. W 1408 r. król Władysław Jagiełło nadał ją na własność klasztorowi Norbertanów w Nowym Sączu, a w 1770 r. miejscowość znalazła się w zaborze austriackim. W 1784 r. zakon norbertanów uległ kasacji. Teren Dąbrówki składał się wówczas z parcel przypisanych do rodzin chłopów pańszczyźnianych, kilkunastu parcel osób zarządzających całą miejscowością (tzw. Dominium) oraz niezasiedlonych parcel należących bezpośrednio do norbertanów. Te ostatnie parcele włączono do Funduszu Religijnego, utworzonego w okresie kolonizacji józefińskiej kierowanej centralnie z Wiednia.

W 1785 r. na terenie Dąbrówki utworzono 15 kolonii (gospodarstw). We wszystkich badanych dokumentach (fasje¹, metryki, zniesienie pańszczy-

¹ Wykazy chłopów świadczących powinności pańszczyźniane oraz stan majątkowy ziemian 1762–1861.

znych, kontrakty kupna sprzedaży i dzierżawy, podział majątku wspólnego) kolonie są konsekwentnie numerowane w tej samej kolejności od 1 do 15. Ułatwia to śledzenie i opis zmian zachodzących na przestrzeni lat.

Dwanaście pierwszych kolonii przydzielono początkowo Żydom, tworząc kolonię (osiedle) zwaną Emaus (Nowa Jerozolima). W 1788 r., po opuszczeniu kolonii przez Żydów na ich miejsce osadzono kolonistów niemieckich z Wirtembergii. Początkowo kolonia ta otrzymała nazwę „Neu Dąbrówka”, potem „Dąbrówka Niemiecka” dla odróżnienia od dawniej zwanej teraz „Polską”. Pozostałe trzy kolonie (gospodarstwa) były zlokalizowane po drugiej stronie potoku i od początku były zasiedlone przez rodziny o polskich nazwiskach. Z czasem zespoliły się z gospodarstwami pierwotnego, polskiego osadnictwa.

W 1848 r. obie Dąbrówki i sąsiednie Bielowice utworzyły tzw. gminę katastralną, służącą celom geodezyjnym i podatkowym. Po raz pierwszy powstała szczegółowa mapa tych miejscowości. W tym też roku nastąpiło uwłaszczenie chłopów. W 1874 r. dla tej gminy utworzono wykazy hipoteczne, będące poprzednikami obecnych ksiąg wieczystych.

W 1870 r. w ramach autonomii galicyjskiej powstał samorząd terytorialny. Utworzono m.in. gminy administracyjne podległe kontroli starostów i urzędów powiatowych. Dąbrówka Niemiecka wraz z Bielowicami utworzyła jedną taką gminę, natomiast Dąbrówka Polska drugą. W 1910 r. Bielowice zostały odłączone od Dąbrówki Niemieckiej i przyłączone do Dąbrówki Polskiej.

Obszar Dominium składał się z trzech odrębnych części, które po uwłaszczeniu uzyskały statusy obszarów dworskich wyłączonych ze wspólnot gminnych. Obszary te były samodzielnymi jednostkami administracyjnymi i miały odrębne wykazy hipoteczne, tzw. tabularne. Znajdowały się (łącznie kilkanaście parcel i pojedyncze zabudowania) wewnątrz obu Dąbrówek i Bielowic. Z czasem kolejne parcele obszarów dworskich zostały włączone do poszczególnych miejscowości i straciły swój odrębny status.

Miejscowości Dąbrówka Polska, Dąbrówka Niemiecka, Bielowice i wspomniane obszary dworskie tworzyły jedną gminę katastralną i jednocześnie odrębne jednostki administracyjne. Ostatecznie Dąbrówka Niemiecka w 1923 r. została włączona do Nowego Sącza (obecnie główna część osiedla Kaduk). Dąbrówka Polska w raz z Bielowicami została w całości włączona do miasta w marcu 1977 r.

2. Granice Dąbrówki Niemieckiej

Dla osadników niemieckich wydzielono północno-wschodnią część Dąbrówki przylegającą bezpośrednio do terenów miasta Nowego Sącza. Obszar ten graniczył od południa z miejscowością Bielowice, a od północnego zachodu z miejscowością Świniarsko. Poniżej przedstawiono wycinek aktualnej mapy geodezyjnej² z naniesionymi historycznymi granicami tej miejscowości.

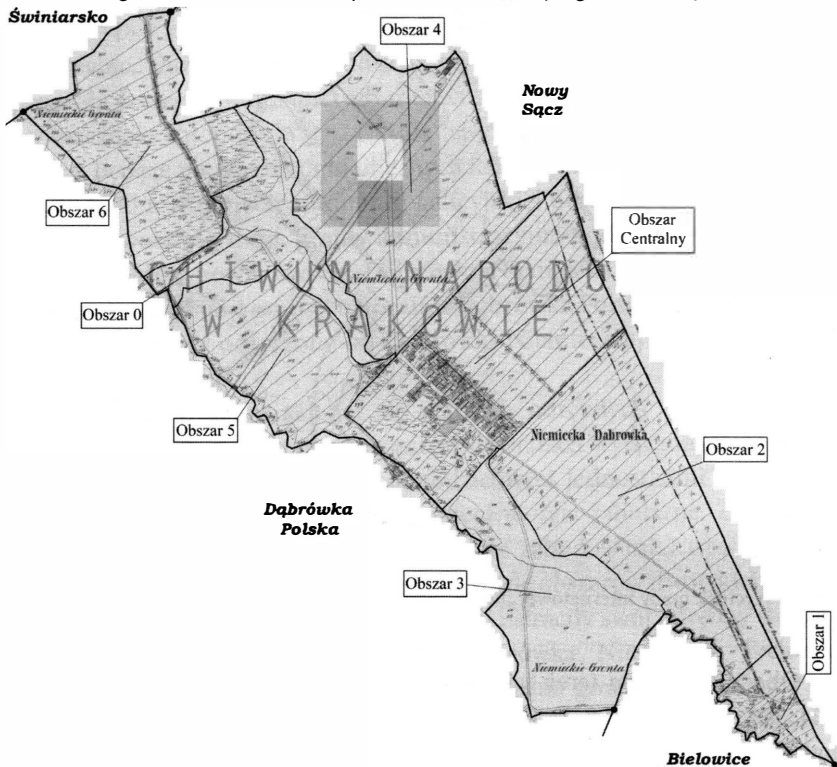
Rys. 1. Wycinek mapy internetowej „<https://sip.nowysacz.pl/imap/>”

Obecnie cały ten teren jest podzielony na obręby ewidencyjne 83, 84, 104, 105, 106, 107, 108. Dzięki temu bardzo łatwo ustalić, czy dana działka należała do Dąbrówki Niemieckiej.

² Rysunek nr 1.

Aktualny wykaz ulic leżących na terenie byłej miejscowości Dąbrówka Niemiecka: 5-tej Kresowej, Chałubińskiego, Czeresiñowa, Dąbrówki (mały fragment) Grottgera (numery nieparzyste), Grunwaldzka (w większości), Grunwaldzka Boczna, Karłowicza, Kapuścińskiego, Kasprowicza, Korczaka, Okrzei, Orkana (do górnej krawędzi skarpy), Piękna, Piramowicza, Podmłynie (w większości), Rapfa, Rodziewiczówny (numery nieparzyste), Rycerska, Sabały, Słoneczna, Stwosza, Tłoki (kilka numerów), Turskiego, Udzieli, Warszawicza, Węgierska (od ul. Rodziewiczówny do potoku lewej odnogi potoku Dąbrówka), Zawiszy Czarnego (do ul. Grottgera), Zielona (w większości), Zyndrama (mały fragment).

Kolejny rysunek³ przedstawia wycinek z mapy Gminy Katastralnej Dąbrówka wg stanu z 1846 r. Wycinek ten ukazuje granice Dąbrówki Nie-

Rys. 2. Wycinek mapy katastralnej Dąbrówka z 1846 r.

³ Rysunek nr 2.

mieckiej oraz dodatkowo jej podział na poszczególne obszary (niwy). Granice tych historycznych obszarów nie pokrywają się z obecnymi obrębami ewidencyjnymi.

Ówczesna Dąbrówka Niemiecka obejmowała wszystkie parcele uprawne od numeru 1 do 456 oraz wszystkie inne parcele znajdujące się pośród tych parcel (parcele budowlane, drogi, potoki). Również w tym przypadku można jednoznacznie ustalić, czy parcela należała do tej miejscowości.

Od strony Dąbrówki Polskiej i Bielowic granica pokrywała się w większości z prawą odnogą wspomnianego potoku. Wyjątek to Podmłynie i pastwiska gminne wzdłuż ulicy Wita Stwosza. W przypadku pastwisk granica przekraczała nieznacznie mały odcinek obecnej ulicy Dąbrówki.

Od strony północno-wschodniej granica pokrywała się z ulicami Rodziewiczówny i Grottgera oraz ich przedłużeniami w liniach prostych. Między tymi ulicami granica miała uskoki w okolicach obecnego pawilonu Hejan.

Na północy naturalną granicą była część górnej krawędzi skarpy przecięta ulicą Orkana. W miejscu ostrego zakrętu skarpy w stronę południową granica biegła w lini prostej w kierunku Podmłynia.

W okolicach Podmłynia trudno zauważyć ślady dawnych granic. Potok Dąbrówka dzielił Podmłynie na dwie części. Ogródki działkowe przylegające do ulicy Tłoki należały już do Świniarska i dopiero w 1920 r. decyzje administracyjne przesunęły granice miejscowości na środek rzeki Dunajec.

3. Obszary Dąbrówki zasiedlone przez osadników niemieckich

3-1. Obszary Dąbrówki Niemieckiej – ogólny zarys⁴

Opisany wyżej teren zasiedlony przez osadników niemieckich można podzielić na kilka rozłącznych obszarów (niw). W tym opracowaniu zostanie wyróżnionych osiem takich obszarów położonych w wyżej opisanych granicach (centralny oraz numerowane od 0 do 7). Wśród tych obszarów jeden wyróżniał się w sposób szczególny. Jest położony w centrum miejscowości i był początkiem zasiedlenia Dąbrówki Niemieckiej. W dalszej części będzie określany „obszarem centralnym”. Na najstarszej mapie austriackiego katastru gruntowego wg stanu z 1846 r. na tym obszarze kon-

⁴ Rysunek nr 2.

centrują się zabudowania i parcele budowlane. Cechą wspólną pozostałych obszarów jest to, że poszczególni właściciele gospodarstw położonych w obszarze centralnym byli równocześnie właścicielami parcel w każdym z pozostałych obszarów, a ich posiadłości rozrzucone po całej miejscowości miały stosunkowo równe powierzchnie. Część parcel stanowiła własność wspólną, jednak w 1932 r. większość z nich została podzielona i sprywatyzowana między spadkobierców i sukcesorów pierwotnych gospodarstw. Kilka parcel należało do obszarów dworskich, a kilkanaście nie znalazło się w wykazach hipotecznych.

3-2. Obszar centralny

Obszar centralny⁵ kształtem przypominał trapez prostokątny. Ograniczony był ulicami Zawiszy Czarnego, Artura Grottgera, Zieloną i jej przedłużeniem w kierunku potoku Dąbrówka oraz ulicą Czereśniową i potokiem Dąbrówka.

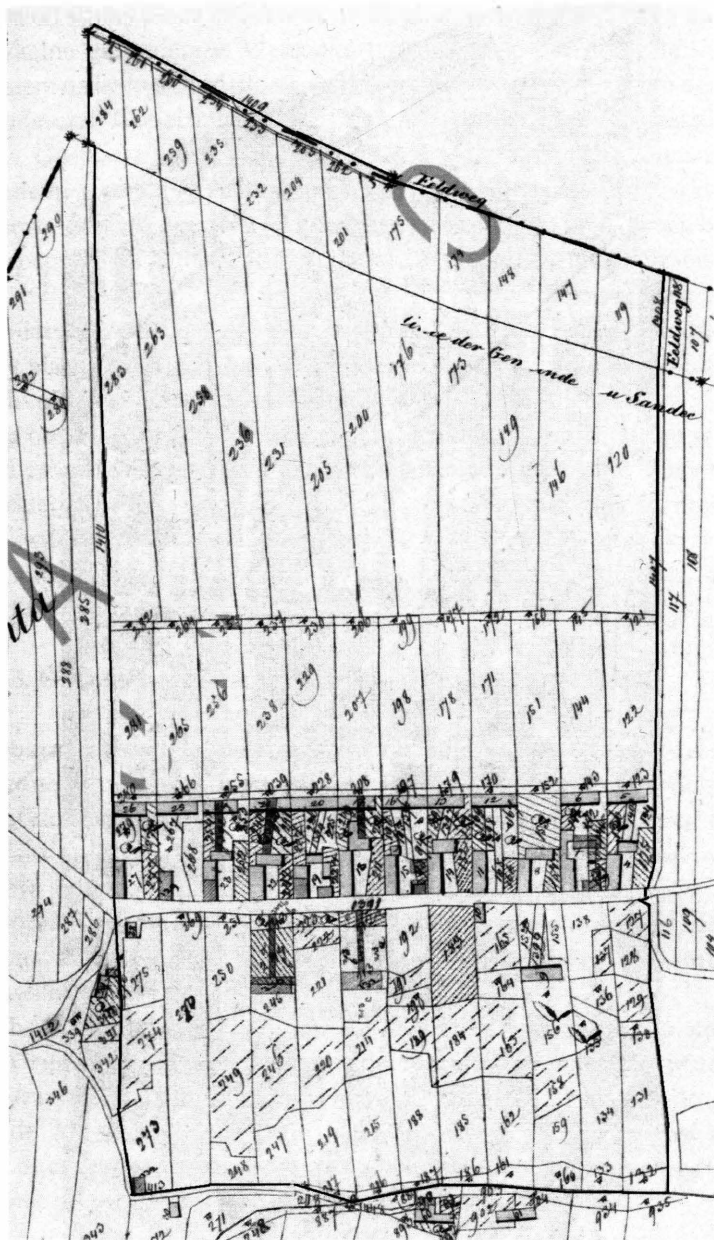
Podzielony był na dwanaście równoległych pasów ziemi o zbliżonej szerokości (łącznie ok. 320 m). Najdłuższy pas przylegał do ulicy Zielonej (ok. 750 m), a najkrótszy do Zawiszy Czarnego (ok. 600 m). Każdy pas przydzielony był do jednego gospodarstwa. Pasy były przecięte prostopadłą parcelą określoną na mapie katastralnej jako „plac wiejski” i pokrywającą się z obecną ulicą Grunwaldzką.

Na rysunkach nr 3 i nr 4 znajdują się wycinki mapy katastralnej z 1846 r. oraz aktualnej mapy internetowej Systemu Informacji Przestrzennej Miasta Nowy Sącz obejmujące obszar centralny.

Każdy z dwunastu pasów ziemi był własnością prywatną, natomiast Plac był własnością wspólną. Ponadto między ww. placem a ulicą Grottgera w każdym pasie wydzielono kilkumetrowe parcele tworzące drogi polne równoległe do „placu”. Służyły one poszczególnym właścicielom jako dojazd do pól uprawianych oraz do stodół zamykających każde gospodarstwo od północy. Jedną z tych polnych dróg to obecna ulica Kapuścińskiego.

Wzdłuż placu wiejskiego, po północnej jego stronie, w każdym z dwunastu pasów wydzielono prostokątne działki na zabudowania dla każdego gospodarstwa o wymiarach ok. 27 m × 75 m. Zabudowania zaprojektowane były wg podobnych założeń architektonicznych. W zachodnim rogu każdej

⁵ Rysunki nr 3 i nr 4.

Rys. 3. Obszar centralny w 1846 r. – Wycinek mapy katastralnej Dąbrówka

Rys. 4. Obszar centralny w 2015 r. – Wycinek mapy internetowej „<https://sip.nowysacz.pl/imap/>”

działki od strony placu znajdował się długi, murowany, parterowy budynek mieszkalno-gospodarczy. W środku tych budynków znajdowała się sień. Z tej sieni na lewo wchodziło się do części mieszkalnej, a na prawo do części gospodarczej. Części mieszkalne przylegały bezpośrednio do placu wiejskiego. Gospodarstwa były odgródzone od placu szczelnym, drewnianym parkanem, a na zapleczu zamknięte drewnianymi stodołami, za którymi znajdowała się wspomniana wyżej polna droga. Oprócz tych dwóch budynków gospodarstwa posiadały spichlerze, umieszczone między zabudowaniami lub we wschodnich rogach działek przy placu. W kilku przypadkach gospodarstwo posiadały również zabudowania z drugiej (południowej) strony placu wiejskiego. Do chwili obecnej zachowało się kilka budynków zmodernizowanych na wyłącznie mieszkalne i jeden spichlerz.

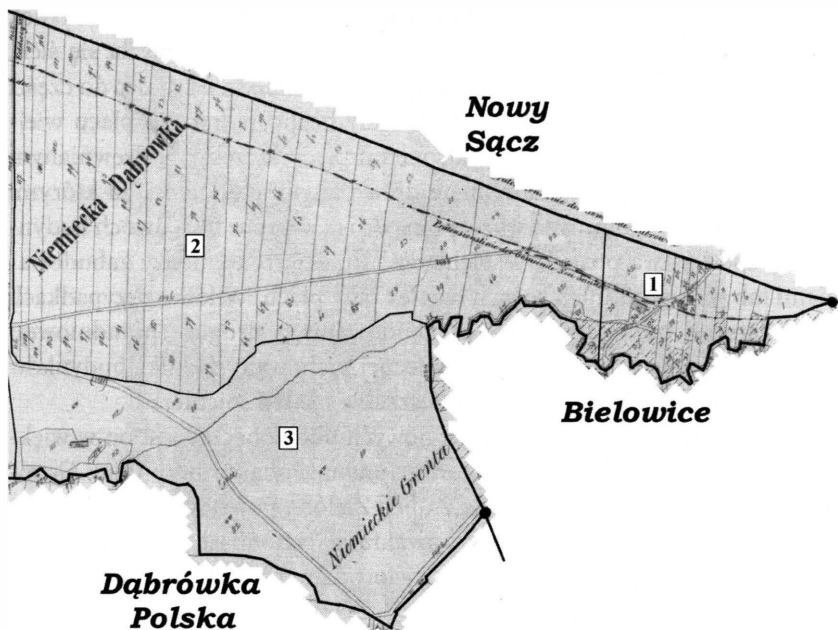
Na obszarze tym powstało wiele nowych ulic i obecnie jest on w większości zabudowany domami jednorodzinnymi. Ponadto przy ulicy Grunwaldzkiej od strony skrzyżowania z ulicą Zieloną powstał duży, nowoczesny pawilon meblowy „Galeria Grunwaldzka”. Natomiast przy skrzyżowaniu z ulicą Zawiszy kilka budynków wielorodzinnych, a wśród nich zakład opieki medycznej „Osteodeks”.

3-3. Obszary położone na wschód od obszaru centralnego⁶

Obszar 1. Najdalej oddalony obszar obejmował parcele od 1 do 38 położone za ulicą Zyndrama. Był to obszar zdecydowanie mniejszy od wszystkich pozostałych i wyróżniał się małymi parcelami. Pięć z nich należało do obszaru dworskiego. Obecnie znajduje się tu kilkanaście domów jednorodzinnych, nowoczesny pawilon spożywczy PSS „Społem” oraz firma budowlano-remontowa. Pierwotnie droga do Bielowic (obecna ulica Zyndrama), przebiegała z drugiej strony wspomnianego pawilonu.

Obszar 2. Od ulicy Zyndrama do Zawiszy Czarnej po obu stronach ulicy Grunwaldzkiej rozciągał się na długości ok. 800 m kolejny wyróżniony obszar obejmujący parcele od 39-109 oraz 116-118. Ówczesna droga „na Zawadę” (Grunwaldzka) przecinała prostopadłe 23 pasy ziemi. Pasy te były coraz dłuższe i jednocześnie coraz węższe, a poszczególne kolonie (gospodarstwa) posiadały części o zbliżonej powierzchni.

⁶ Rysunek nr 5.

Rys. 5. Wycinek mapy katastralnej z 1846 r.

Aktualnie obszar jest stosunkowo gęsto zabudowany domkami jednorodzinnymi. Znajdują się tutaj ponadto Komenda Policji, Sąd Rejonowy (w budowie) oraz kilka zakładów produkcyjnych i usługowych, w tym znany w całej Polsce „Konspol”.

Obszar 3. Od południowego wschodu do obszaru centralnego przylegają były pastwiska (parcele 110-112), będące własnością wspólnoty oraz małe parcele prywatne (113-115). Jest to teren ciągnący się od ulicy Zawiszy do ulicy Dąbrówki, przecięty ulicą Stwosza i potokiem Dąbrówka. W latach 1909–1932 spadkobiercy i sukcesorzy pierwotnych kolonii doprowadzili do podziału parcel 110-112 na kilkadziesiąt mniejszych, których zostali właścicielami.

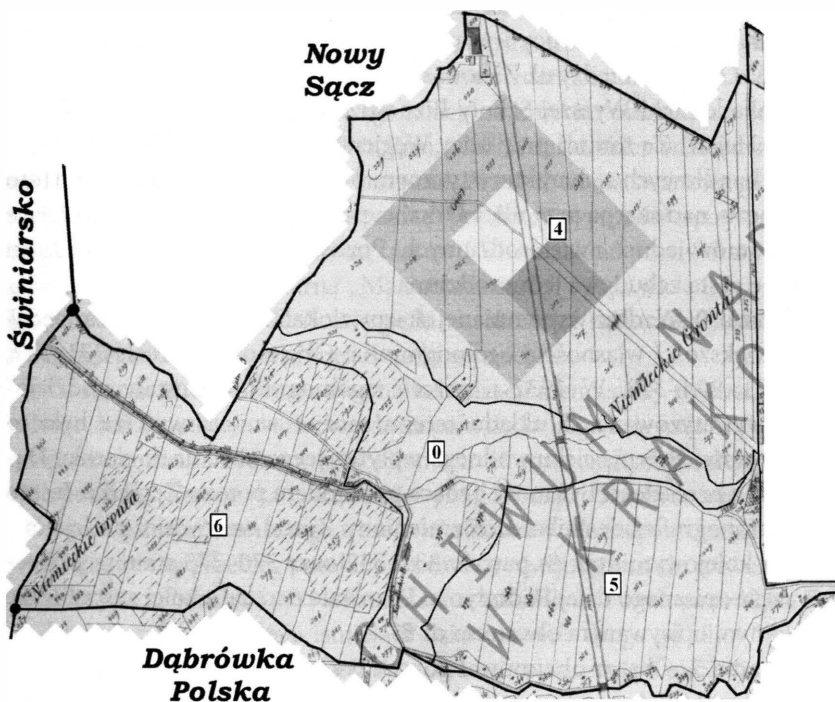
Do 1923 r. na parcelach 114 i 115 znajdowała się rzeźnia gminna, a od 1927 r. popularna „klejarnia”, czyli fabryka kleju. Po 1944 r. pozostała bez nadzoru, uległa zniszczeniu i częściowo rozgrabieniu. Na jej miejscu przez

wiele lat istniało osiedle ramskie, w opinii okolicznych mieszkańców jedyny trwały element tzw. „eksperymentu sądeckiego”.

Przy skrzyżowaniu ulic Zawiszy i Stwosza w ostatnich latach miasto wybudowało kilka budynków wielorodzinnych. Pozostała część powoli, ale systematycznie zabudowuje się domami jednorodzinnymi. Teren został uzbrojony w media, a potok częściowo uregulowany (w przygotowaniu regulacja na całej długości).

3-4. Obszary położone na zachód od obszaru centralnego⁷

Obszar 4. Od zachodu do obszaru centralnego przylegał obszar składający się z 14 podłużnych i równoległych działek (parcele 285–330), przeciętych ulicami Grunwaldzką i Orkana. Obszar ten wyznaczają ograniczony

Rys. 6. Wycinek mapy katastralnej z 1846 r.

⁷ Rysunek nr 6.

był ulicami Zieloną i Rodziewiczówny oraz skarpą, której początek zaczyna się u zbiegu ulic Zielonej, Piramowicza i Grunwaldzkiej, a kończy w pobliżu ulicy Węgierskiej, na wysokości wspomnianej ulicy Rodziewiczówny. Pierwotnie był to teren spójny. Na przełomie XVIII i XIX w. został przecięty gościńcem krajowym (ulica Węgierska). Natomiast pod koniec XIX w. został podzielony na dwie odrębne części w związku z budową linii kolejowej do Leluchowa.

Ważnym historycznie miejscem jest cmentarz ewangelicki znajdujący się przy ulicy Orkana, który powstał pod koniec XIX w. Istotnym elementem minionych lat i lokalnego folkloru w tym obszarze był funkcjonujący przez wiele lat w okresie PRL „Bar Węgierski”. Kilkadziesiąt metrów w stronę Nowego Sącza była zlokalizowana jego poprzedniczka karczma „Kaduk”.

Jeszcze w latach 80. dla części tego obszaru znajdującego za torami mieszkańcu używali określenia „Kaduk”. Aktualnie określenie to jest oficjalną nazwą całej dzielnicy i wyparło pierwotną nazwę „Dąbrówka Niemiecka”. Obecnie między ul. Zieloną i torami kolejowymi znajduje się kompleks akademicki Wyższej Szkoły Biznesu NLU oraz pawilony handlowe, m.in. „Hejan”. Za torami przy ulicy Węgierskiej jest kilka kolejnych pawilonów handlowych z charakterystycznym budynkiem „BoMar 2”. Ponadto na uboczu, nad skarpą przy ulicy Orkana, powstało małe osiedle składające się z domów jedno- i wielorodzinnych. Pozostałe fragmenty tego obszaru zajmuje gęsta zabudowa jednorodzinna.

Obszar 0. Wzdłuż wspomnianej skarpy zlokalizowany był obszar będący w większości własnością ogólnogminną. Obejmował parcele 331–342, 369–371, 374–378. W 1932 r. parcele ogólnogminne zostały podzielone i sprywatyzowane. Z układu terenu można wnioskować, że była to w większości zlewnia cieków wodnych wpływających obecnie do potoku Dąbrówka, a przeszłości być może będąca początkiem potoku Żeglarka. Jest to obszar topograficznie najbardziej zmieniony. Został on również podzielony torami kolejowymi, tak że parcele 331–337 oraz 370–375 stanowią obecnie część opisanego dalej Podmłynia. Pozostałe parcele z kolei zespoliły się z kolejnym opisywanym obszarem nr 5.

Obszar 5. Obszar obejmował parcele 343–368, 372 i 373 oraz wspomnianą część byłego obszaru 0. Wszystkie te parcele znajdują się przed torami od strony ulicy Piramowicza. Obecnie ulica Piramowicza, kończy się na skrzyżowaniu z Węgierską, natomiast pierwotnie dochodziła w linii

prostej do Podmłynia. Znaczącą zmianą było skanalizowanie wspomnianego ciek w wodnego biegnącego wzdłuż skarpy, a mającego swój początek przy zbiegu ulic Piramowicza i Grunwaldzkiej. Po skanalizowaniu głęboki wąwóz między Piramowicza i skarpią został zasypany. Dzięki tym zmianom powstał w miarę płaski obszar rozciągający się po obu stronach ulicy Piramowicza. Tuż za torami od strony Podmłynia znajduje się wyłot kanału, dzięki czemu można ocenić, na jakim poziomie się znajdował ciek wodny.

Od ponad stu lat funkcjonuje tutaj Szkoła Podstawowa Nr 9 im. Tadeusza Kościuszki, której obiekty służyły i służą nadal również innym szkołom. Założona została wspólnie przez mieszkańców obu Dąbrówek. Przed 1975 r. posiadała największy kompleks boisk otwartych ze wszystkich szkół podstawowych ówczesnego województwa krakowskiego.

Na terenach zasypanego wąwozu znajduje się skład ogólnobudowlany „Chemobudowa”, zakład wulkanizacyjny, a ostatnio oddano do użytku dwa duże nowoczesne budynki usługowe, w tym jeden z kilku w tych okolicach pawilonów meblowych. Przy Węgierskiej, na krótkim odcinku znajduje się kilka sklepów i składów: Bruk-Bet, Rafa, Media Markt, sklep odzieżowy, sklep meblowy (kolejny) oraz sklep z lampami. Przed II wojną światową głównym wyróżnikiem tego miejsca był zakład produkcji wyrobów spirytusowych Engländerów, przemianowany za czasów PRL na zakład przetwórstwa owocowo-warzywnego, popularną „Marmoladziarnię”. Przez wiele lat przed zakładem znajdowała się końcowa pętla autobusowa komunikacji miejskiej, a z drugiej strony ulicy budynek rogatki mytniczej.

Obszar 6. Ostatni obszar zwartej kolonizacji niemieckiej, to obecne Podmłynie. Jest to jedyny obszar, w odniesieniu do którego cały czas funkcjonuje odrębne określenie. Pierwotnie obejmowało 13 równoległych działek przeciętych potokiem Dąbrówka (parcele 376–456). Do tego obszaru należy dołączyć kilka parcel ze wspomnianego wcześniej obszaru 0. Na mapach katastralnych widnieje obecny przebieg potoku oraz dwóch równoległych dróg tworzących obecnie ulicę Podmłynie. Po wybudowaniu torów kolejowych zmienił się dojazd do tej części. Powstała istniejąca dzisiaj stroma droga od ulicy Węgierskiej, natomiast uległo likwidacji bezpośrednie połączenie z ulicą Piramowicza. Ciek wodny wypływający z obszaru 5, spod nasypu kolejowego, jest skierowany w lewo, w stronę potoku Dąbrówka. Możliwe, że pierwotnie płynął cały czas prosto wzdłuż skarpy i był początkiem potoku Żeglarka.

W stosunku do innych obszarów nastąpiło tutaj najmniej zmian w krajobrazie. Na przełomie lat 30. i 40. ub. wieku potok Dąbrówka od torów kolejowych do Dunajca został obwałowany. Tuż przy torach kolejowych znajduje się teren lokalnej oczyszczalni ścieków. W dużej części obszar ma nadal charakter rolny z wolno powstającą zabudową, głównie jednorodzinną. Aktualnie wznoszony jest kompleks kilku budynków jednorodzinnych i jeden budynek wielorodzinny.

3-5. Parcele przy granicy z Biegonicami

Zapisy w księgach hipotecznych informują, że do pierwotnych dwunastu kolonii (gospodarstw) należały również parcele położone w zachodniej części Dąbrówki Polskiej na terenach przylegających do miejscowości Biegonice. Znajdowały się między ulicą Węgierską i rzeką Dunajec na wysokości firmy „Fakro”. Są to parcele 756, 758 i niektóre spośród parcel 763–780.

3-6. Obszar dworski

W księgach hipotecznych tabularnych wymienione są trzy obszary dworskie nr: 45, 46 i 47. Na terenie Dąbrówki Niemieckiej istniał obszar dworski LWH Tabularne 45 składający się z parcel uprawnych: 23, 25, 27, 28, 33, 36, 272/1-4, 318-320 i 326 oraz z parcel budowlanych 30/2, 32/1, 32/2. Parcele te zostały na przełomie XIX i XX w. przeniesione do zwykłych ksiąg hipotecznych i ujednoliciły się z otaczającymi je parcelami.

Parcele 318–320 i 326 wraz z zabudowaniami (skrzyżowanie Węgierskiej i Rodziewiczówny) utworzyły gospodarstwo tzw. „Różaneczka”, w której funkcjonowała karczma o nazwie „Kaduk”. Kroniki prasowe z początku XX w. informują o nocnych interwencjach policji oraz o nielegalnym handlu benzyną w tej karczmie. Budynek karczmy spłonął podczas burzy ok. 1960 r.

3-7. Ogólna charakterystyka układu przestrzennego Dąbrówki Niemieckiej

Układ gruntów Dąbrówki Niemieckiej wyróżniał się podziałem wsi na kilka obszarów⁸ (niw), stanowiących obszary w przybliżeniu jednolite pod

⁸ Rysunki nr 1 i nr 2.

względem przydatności do uprawy. Obszary te dzieliły się na długie pasma gruntu, a te z kolei na parcele. Pierwotne kolonie (poza kolonią nr 12) posiadały w każdej niwie po kilka parcel o podobnej łącznie powierzchni⁹. Wyjątek to obszary nr 0 i 3, w których większość parcel stanowiło własność ogólnogminną. Poniższa tabela przedstawia wykaz parcel dwóch wybranych gospodarstw znajdujących się przy Placu Wiejskim wg stanu z 1846 r.

Tab. 1. Przykładowe wykazy parcel gospodarstw nr 1 i nr 8 w 1846 r.

L.p.	Obszary na wschód		Obszar centralny		Obszary na zachód			Obszar przy Biegonicach	
	Ob. 1	Ob. 2	Ob. Cent.	Bud.	Ob. 4	Ob. 5	Ob. 6	Ob. 7	
1.	30, 31	72, 73, 104, 105	273-284	26, 27, 28, 29, 30, 31	329, 330	347, 348	444, 446-451	756/10, 11 758/12,13, 14,17,18	759
8.	7	49 i 50, 84 i 85	176-186	13, 14, 130	287-290, 305,306	363, 364	406-410	758/16i17	775, 776

Lp. – kolejne z 12 gospodarstw rozpoczynając liczenie od ulicy Zielonej do Zawiszy.

Ob. Cent. – wykaz parcel uprawnych obszaru centralnego danego gospodarstwa.

Bud. – wykaz parcel budowlanych obszaru centralnego.

Ob. 1 – Ob. 7 – wykaz parcel uprawnych obszarów wymienionych w powyższym opisie.

Pominięto obszary nr 0 i nr 3, gdyż do czasu podziału i prywatyzacji (1932) w większości stanowiły własność wspólnoty wiejskiej.

Tab. 2. Stan parcel gospodarstwa nr 8 po dokonanych podziale – stan z 1874 r.

L.p.	Ob. 1	Ob. 2	Ob. Cent.	Bud.	Ob. 4	Ob. 5	Ob. 6	Ob. 7	
8.			180	13, 14/1					
	7/1	49i50//1, 84i85//1	176-179//1, 181/2, 183-186//1	130	287-290//2, 305/1i4, 306/1	363/2, 364/2	406-410//1	758/17	775/1, 776/1
	7/2	49i50//2, 84i85//2	176-179//2, 181/1, 83-186//2	14/2	287-290//1, 305/2i3, 306/2	363/1, 364/1	406-410//2	758/16	775/2, 776/2

⁹ Tabele nr 1 i nr 2.

Zabudowania mieszkalne i gospodarcze tych kolonii były zlokalizowane w formie zwartej w środku wsi, wzdłuż szerokiej drogi o charakterze placu. Poszczególne gospodarstwa miały w miarę jednakowy dojazd dla każdego własnego gruntu, rozrzuconego po kawałku w każdej niwie.

Przedłużenie wspomnianego Placu Wiejskiego w obu kierunkach stanowiło główną wewnętrzną drogę dojazdową do poszczególnych obszarów. Uzupełnieniem były drogi prowadzące do obszarów nieleżących przy tej głównej drodze. Wszystkie te wewnętrzne drogi przecinały podłużne pasy gruntu, umożliwiając swobodny dostęp do każdego takiego pasa.

Dopełnieniem układu zagospodarowania Dąbrówki Niemieckiej było wytyczenie przez władze przelotowej drogi z Nowego do Starego Sącza. Droga ta przecięła drogi wewnętrzne, jednak nie zmieniła podziału wsi na poszczególne niwy. Dopiero budowa linii kolejowej dokonała korekty pierwotnego podziału na obszary.

4. Rozwój sieci dróg i zabudowy na przestrzeni lat

4-1. Lata 1785–1846

Pierwszy okres istnienia Dąbrówki Niemieckiej kończy się z momentem powstania „metryki franciszkańskiej” i pierwszej mapy katastralnej. Mapa katastralna z 1846 r. przedstawia pierwotny układ dróg i zabudowań. Dominuje 12 niepodzielonych gospodarstw położonych w obszarze centralnym przy Placu Wiejskim. Od Placu z obu jego końców rozchodzą się po trzy drogi dojazdowe do parcel położonych w innych obszarach. Dopełnieniem sieci dróg jest powstały w tym okresie gościniec krajowy (obecnie ulica Węgierska), czyli droga państwowa łącząca Nowy i Stary Sącz. Gościniec pomniejszył i zmienił kształty kilku parcel gruntowych. Ówczesne drogi to dzisiejsze ulice Czereśniowa, Grunwaldzka, Orkana, Piramowicza, Podmłynie, Stwosza, Zielona, Zawiszy i wspomniana Węgierska.

W ramach wspomnianych 12 gospodarstw przy Placu Wiejskim wydzielono 25 parcel budowlanych¹⁰, a w całej miejscowości 34. Na uwagę zasługuje zespół trzech parcel budowlanych położonych przy gościńcu krajowym na styku z terenem miasta Nowego Sącza, były to główne zabudowania obszaru dworskiego.

¹⁰ Tabela nr 4.

Jak widać pierwsze 60 lat istnienia Dąbrówki Niemieckiej to czas adaptowania się osadników do nowego miejsca i brak inicjatyw do większych zmian stanu zastanego. Budowa gościńca krajowego dała możliwość dobrej komunikacji z pobliskimi miastami.

4-2. Lata 1846–1876

Kolejny okres kończy się wraz z budową linii kolejowej Nowy Sącz – Leluchów oraz jednoczesnym założeniem wykazów hipotecznych. W tym czasie zostały podzielone dwa z dwunastu głównych gospodarstw (gospodarstwo ósme i dziesiąte)¹¹. Większość parcel gruntowych w tych gospodarstwach zostało podzielonych i otrzymało numery łamane przez 1 i 2 (np. 305/1, 305/2). Zostało wydzielonych dwanaście nowych parcel budowlanych.

Wiele parcel zostało przejętych przez państwo pod budowę linii kolejowej. Zmieniło swój przebieg połączenie drogowe z Podmłyniem, wybudowano wiadukt kolejowy nad gościńcem krajowym. Powstanie linii kolejowej skorygowało pierwotny podział miejscowości na obszary.

Kolejne 30 lat, to pierwsze zmiany w układzie urbanistycznym i własnościowym, w większości wymuszone czynnikami zewnętrznymi.

4-3. Lata 1876–1900

Koniec tego okresu nie jest tak wyraźny, jak dwóch pierwszych. W dużej mierze rok 1900 jest tutaj umowny. Okres charakteryzuje się kurczeniem się 12 gospodarstw poprzez sprzedaż lub odstąpienie całych parcel. Dwukrotnie zwiększyło się tempo wydzielania parcel budowlanych, dzięki czemu w krótkim okresie przybyło ich 27.

Kilka gospodarstw (nr 1, nr 2, nr 9) zostało podzielonych na małe parcele i praktycznie przestało istnieć. Ilustruje to tabela¹² dotycząca pierwszego gospodarstwa. Po dokonanych podziałach parcel tego gospodarstwa, w tym wydzieleniu parcel budowlanych, otrzymano 67 małych jednostek. W ciągu kilkunastu lat 1889–1903 sprzedano 59 z nich, co stanowi ok. 88% pierwotnego stanu. Ponadto nowi właściciele dokonywali dalszych podziałów i sprzedaży, np. parcela gruntowa 283 została ostatecznie podzielona na

¹¹ Tabela nr 2.

¹² Tabela nr 3.

18 mniejszych, wśród których dodatkowo wydzielono parcele budowlane (prawa strona ulicy Zielona).

Tab. 3. Zestawienie podziału i sprzedaży parcel gospodarstwa nr 1

L.p.	Parcela	Rok sprzedaży	L.p.	Parcela	Rok sprzedaży	L.p.	Parcela	Rok sprzedaży
1	b-26	1903	23	275/1	1903	47	347/2	1890
2	b-27		25	275/2	1890	48	348/1	1897
3	b-28		26	276/1	1903	49	348/2	1890
4	b-29	1903	27	276/2	1890	50	444/1	
5	b-30/1	1890	28	277/1	1903	51	444/2	1890
6	b-31	1890	29	277/2	1890	52	446	1903
7	b-182	1900	30	278		53	447/1	1903
8	b-183	1900	31	279	1903	54	447/2	1890
9	30	1890	32	280		55	448/1	1903
10	31	1890	33	281/1	1903	56	448/2	1890
11	072/1	1902	34	281/2	1890	57	449	
12	072/2	1890	35	281/3	1903	58	450	1902
13	073/1	1902	36	282/1		59	451	1902
14	073/2	1890	37	282/2	1890	60	756/10	1891
15	104	1890	38	283/1	1900	61	756/11	1890
16	105/1	1902	39	283/2	1900	62	758/12	1890
17	105/2	1890	40	283/3	1900	63	758/13	1891
18	105/3	1890	41	284		64	758/14	1891
19	273	1890	42	329/1	1899	65	758/17	1890
20	274/1	1890	43	329/2	1890	66	758/18	1890
21	274/2	1903	44	330/1	1899	67	759	1890
22	274/3	1890	45	330/2	1890			
23	274/4	1890	46	347/1	1902			

Okres ten, to powolna zmiana mentalności mieszkańców, odchodzenie od funkcjonowania kilku dużych gospodarstw rolniczych na rzecz współistnienia małych gospodarstw i parcel budowlanych z domami jednorodzinnymi.

4-4. Lata 1900–1923

Kolejne lata kończy włączenie Dąbrówki Niemieckiej w granice Nowego Sącza. W pierwszym 25-leciu XX w. właściciele gospodarstw wykorzystują dobrą koniunkturę związaną z powstaniem pobliskich zakładów kolejowych, dzielą parcele na mniejsze i sprzedają pracownikom tych zakładów. Pracownicy ci chętnie zakupują parcele i budują na nich domy w pobliżu miejsca swojej pracy. Kosztem kilku parcel gruntowych powstały nowe drogi, są to obecne ulice: Chałubińskiego, Karłowicza, Kasprowicza, Okrzei, Sabały oraz Słoneczna. Wzrosło tempo wznoszenia domów. Przy nowych i starych drogach wydzielono 137 parcel budowlanych¹³, w tym tylko jedną przy Placu Wiejskim. Parcele te to jednorodzinne zabudowania bez zaplecza rolniczego, jedynie z przydomowymi ogródkami.

Z inicjatywy mieszkańców obu Dąbrówek i Bielowic została wybudowana nowa szkoła. Powstał zakład produkcji wyrobów spirytusowych rodziny Engländerów, późniejsza „Marmoladziarnia”.

Tabela nr 4 przedstawia liczbę parcel budowlanych wydzielonych w poszczególnych okresach. Daty powstania parcel ustalono na podstawie analizy wykazów hipotecznych. Ulica Grunwaldzka w tabeli jest podzielona na trzy części ulicami Zieloną i Zawiszy Czarnego. Ulice Węgierską i Zieloną podzielono na lewostronną i prawostronną. Dodatkowo wydzielono część Węgierskiej od mostu kolejowego do potoku Dąbrówka (Węgierska wylot). Podziały ulic zostały dopasowane do opisywanych obszarów.

Przełom wieków zapoczątkował szybką przemianę charakteru miejscowości z typu wiejskiego na miejski. Rozwinął się układ dróg, ponad trzykrotnie wzrosła liczba zabudowań i to mieszkalnych¹⁴. Przybyło wielu nowych mieszkańców, najczęściej z okolic Nowego Sącza. Plac Wiejski systematycznie tracił na znaczeniu jako centralne miejsce w miejscowości. Dzieci mogły się kształcić w miejscowej szkole, powstał pierwszy zakład przemysłowy. W 1923 r. Dąbrówka Niemiecka przestała formalnie istnieć, stała się częścią Nowego Sącza.

¹³ Tabela nr 4.

¹⁴ Rysunek nr 7 i nr 8.

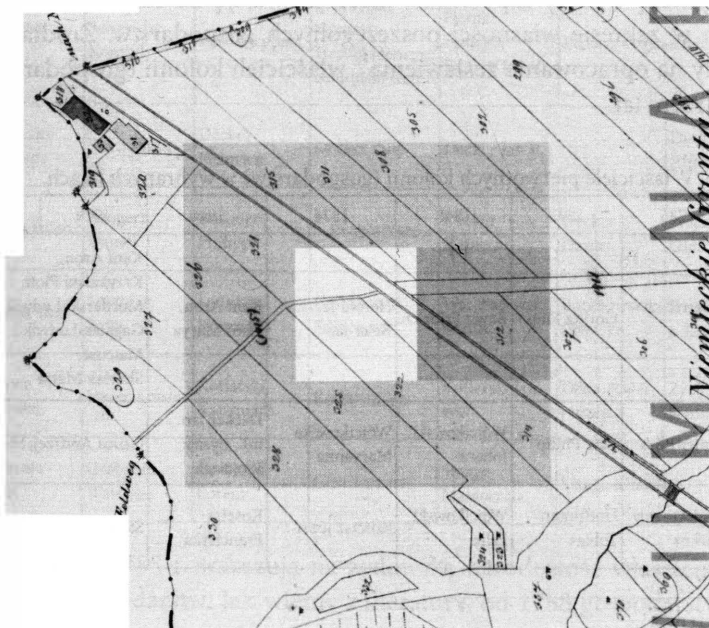
Tab. 4. Liczba parcel budowlanych wydzielonych w poszczególnych okresach

Obszar	Ulica	1784- 1846	1847- 1876	1877- 1900	1901- 1923	1924- 1939	1940- 1945	Razem		
1, 2	Grunwaldzka – wschód	3	3	2	21	4	1	34	34	13%
3	Stwosza i Zawiszy	1				2		3	3	1%
Centralny	Grunwaldzka – Plac Wiejski	25	7	1	1		1	35	71	25%
	Kapuścińskiego				1			1		
	Kasprowicza				8	1	5	14		
	Grottgera					2		2		
	Zielona – prawa strona			2	8	2	1	13		
4	Zielona – lewa strona			1	13	2		16	125	51%
	Czereśniowa	1	1	4				6		
	Grunwaldzka - zachód		1	2	11	3		17		
	Okrzei				6	1	2	9		
	Słoneczna			3	13	1	3	20		
	Węgierska – prawa strona			3	15	1	1	20		
	Węgierska – lewa strona	3		4	6	2	1	16		
	Sabały				8			8		
	Chałubińskiego i Orkana			1	4		1	6		
5	Karłowicza				12	1		13		
	Piramowicza	1			4	2	1	8	21	8%
	Węgierska – wylot			4	6	3		13		
6	Podmłynie					2		2	2	1%
Sumy częściowe		34	12	27	137	29	17	256		
		13%	5%	11%	54%	11%	7%			
Okres lat		62	27	25	21	15	5	161		
Średnio w roku		0,5	0,4	1,1	6,5	1,9	3,4	1,6		

4-5. Lata 1924–1944

Kolejne dwadzieścia lat, to funkcjonowanie Dąbrówki Niemieckiej jako części Nowego Sącza. Zakończył się *boom* na budowę domów mieszkalnych, ale nadal co roku powstaje kilka nowych budynków. Większa zmiana w tym okresie (1932), to podział gruntów gminnych na prywatne parcele oraz powstanie (1927) małego zakładu produkującego klej, tzw. „klejarni”.

Porównanie układu dróg i stanu zabudowy okolic skrzyżowania ulic Węgierskiej, Grunwaldzkiej i Orkana

Rys. 7. Wycinek mapy katastralnej z roku 1846

Rys. 8. Wycinek mapy katastralnej z roku ok. 1910

W roku 1931 Rada Niasta Nowego Sącza nadała istniejącym ulicom nazwy. W kilku przypadkach miasto poszerzyło te ulice w porozumieniu z właścicielami przyległych parcel. Miejscowość traci pierwotne powiązania z Dąbrówką Polską na rzecz ulic Nowego Sącza: Asnyka, Bielowickiej, Nowej Koloni, Nowy Świat, Orkana, Pułaskiego, Spiskiej, Szczepanowskiego (nieistniejąca), Szopena, Wyspiańskiego.

Ostatnie lata zdominował okres II wojny światowej, zakończony wyjazdem większości mieszkańców pochodzenia niemieckiego i opuszczeniem w 1944 r. Polski na stałe. Po wojnie opuszczone parcele i zabudowania przejął Skarb Państwa, a następnie w większości przekazał je w użytkowanie obywatelom polskim. Lata 1944–1946, to praktyczny koniec istnienia Dąbrówki Niemieckiej.

5. Właściciele kolonii (gospodarstw)

Dokumentacja związana ze zniesieniem poddaństwa, opracowana przez Dionizego Wójcikowskiego w latach 1854–1855, zawiera kilka inwentarzy powinności chłopskich z lat poprzednich. Inwentarze te zawierają spisy gospodarstw, ich właścicieli oraz wskazują daty sporządzenia. Od 1874 r. funkcjonują wykazy hipoteczne, które pozwalają na ciągłe prześledzenie zmian w zakresie własności poszczególnych gospodarstw. Źródła te pozwoliły na opracowanie zestawienia¹⁵ właścicieli kolonii (gospodarstw) na przestrzeni lat.

Tab. 5. Właściciele pierwotnych kolonii (gospodarstw) w wybranych latach.

L.p.	1785	1823	1848	1874	1910	1929	1944
1	Uiberrreich Israel	Gorlitz Filip	Bayer Fridrich	Herold Jerzy, Baier Jan	Kant Aron, Zboś Marya	Kant Aron, Krzykalski Piotr, Mordarski Ludwik, Gagatęk Ludwik i Mateusz, Sławiak Marja	
2	Muller Elias	Lutz Philip	Wójcikowski Johann	Wójcikowska Maryanna	Decker Jan mł., Bysiek Wojciech	Gruca Andrzej, Stefania	
3	Kindermann Markus	Hoffmann Tobias	Wójcikowski Felix	Kościsz Józef	Kościsz Franciszka	Sarota Tekla z Kościszów	

¹⁵ Tabela nr 5.

4	Wilifener Kain	Decker Philip	Decker Piotr		Decker Jan mł.	Fiut Józef i Weronika	Górecki Franciszek
5	Steiglitz Leiser	Decker Heinrich	Decker Daniel		Ohly Karolina	Holdman Ohly Karolina	Schreiner Karolina zd. Ohly
6	Anfler Rafal	Lutz Philip senior	Pollak Bernhard	Bangiert Jan	Furst Chrystyan	Furst Chrystyan syn	
7	Kornhauser Markus	Weinbrenner Sebastian	Górka Kazimierz	Górka Katarzyna, Mika Klementyna	Decker Leopold, Górka Tadeusz		Decker Leopold
8	Rojlsler Michel	Lutz Filip	Alexander Fridrich	Holdman Piotr, Hofmann Daniel	Gruber Filip, Hofmann Rudolf, Bąba Leopold, Karwala Piotr, Herold Robert	Bąba-Rams Cecylia, Szmigielska Stanisława, Hofmann Karolina, Germandt Robert, Herold - 3 imiona	
9	Konig Abraham	Dresler Goldfried	Laderberg Adalbert	Landerberg Wojciech	Janusz Józef, Bysiek Wojciech	Janusz Stanisław, Gagatęk Mateusz st.	
10	Kornhauser Jakob	Schneider Konrad	Wolf Stephan	Przybylski Seweryn, Herold Henryk, Kamiński Kamil	Herold Henryk, Decker Jan st.	Piekarczyk Wojciech i Anna	
11	Kaufmann Abraham	Koch Philip	Decker Heinrich	Decker Filip	Decker Jan st.		Decker Alfred
12	Humel Jakob	Bangert Daniel	Bosbiier Philipp	Bosbir Józef	Decker Elżbieta	Decker Daniel	Peschek Olga
13	Lesniak Bart	Leszniak Sofia	Launhard Konrad	Gawlikowski Franciszek	Warchałowski Kamil	Baranowski Seweryn	Kościusz Jan s. Józefa
14	Schuwa Kasimier	Janisz Anton	Kotlarski Kazimierz	Kotlarski Jan	Kotlarski Jan syn	Depa Paweł i Józefa	Zyzda Stanisława
15	Grabania Paweł	Grabania Wawrzek	Grabania Lorenz	Giza Tomasz	Smaga Małgorzata	Smaga Michał	

Nazwiska z 1785 r. wskazują na żydowską narodowość właścicieli 12 pierwszych gospodarstw. Jak wiemy z literatury, od 1788 gospodarstwa te

zostały objęte przez kolonistów z Wirtembergii. Natomiast nazwiska właścicieli ostatnich trzech gospodarstw od początku mają polskie brzmienie.

W połowie XIX w. kolejne trzy kolonie (nr 2, 3 i 7) stały się własnością osób o polskich nazwiskach. Narodowość tych osób potwierdza brak ich w aktach parafii ewangelicko-augsburskiej.

Po 1900 r. część gospodarstw była rozdrobniona, a poszczególne części miały różnych właścicieli. W wykazie uwzględniono właścicieli największych posiadłości i tych zamieszkających w pierwotnych siedzibach gospodarstw (przy Placu Wiejskim).

W 1929 r. zatwierdzona została ostateczna lista osób uwzględnionych przy podziale i prywatyzacji gruntów ogólnogminnych jako spadkobierców i sukcesorów poprzednich właścicieli. Wszystkie te osoby również znalazły się w prezentowanym zestawieniu. W procesie tym uczestniczyli spadkobiercy i sukcesorzy właścicieli 12 gospodarstw z Dąbrówki Niemieckiej (przyłączonej w tym czasie do Nowego Sącza) oraz dwóch właścicieli gospodarstw położonych w Dąbrówce Polskiej. Tylko ostatnie, piętnaste gospodarstwo nie skorzystało z tej prywatyzacji.

Materiały źródłowe

1. Dorf Dąbrówka sammt Ortschaften Niemiecka Dąbrówka und Bielowice in Galizien Sandecer Kreis. ANK V - zespół 280 „Kataster galicyjski”, jednostka 29/280/0/13.1/2247.
2. Dąbrówka sammt Ortschaften Niemiecka Dąbrówka und Bielowice in Galizien Sandecer Kreis Bezirk Dąbrówka. ANK V - zespół 280 „Kataster galicyjski”, jednostka 29/280/0/13.1/2248.
3. Obszar dworski gminy Dąbrówka z miejscowością Niemiecka Dąbrówka i Bielowice. ANK V - zespół 280 „Kataster galicyjski”, jednostka 29/280/0/13.1/2249.
4. Dąbrówka z miejscowościami Dąbrówka Niemiecka i Bielowice w Małopolsce Obwód Nowy Sącz. ANK V - zespół 280 „Kataster galicyjski”, jednostka 29/280/0/13.1/2250.
5. Mapy katastralne z aktualizacją zabudowy z lat 1910–1960 – Wydział Geodezji Starostwa w Nowym Sączu.
6. Księgi gruntowe powiatu sądowego Nowy Sącz. Dąbrówka. Liber intabulationis dominii. ANK II - zespół 464 „Księgi gruntowe z obszaru apelacji krakowskiej”, jednostka 29/464/0/12/285.

7. Dominium Dąbrówka (generalia, Bielowice, Dąbrówka, Nowy Sącz, Zakamienica) – Wójcikowski Dionizy. ANK II¹⁶ – zespół 279 „C.K. Komisja Ministerialna dla zniesienia ciężarów gruntowych w Krakowie”, jednostka 29/279/0/3.1/991.
8. Księga nieruchomości – Dąbrówka. ANK NS – zespół 582 „Księgi i akta gruntowe sądów w Nowym Sączu”, jednostka 31/582/0/3/251.
9. Wykazy hipoteczne Gminy Katastralnej Dąbrówka wraz z Dąbrówką Niemiecką i Bielowicami – wszystkie tomy – Sąd Rejonowy w Nowym Sączu.
10. Wykazy hipoteczne dóbr tabularnych Sądu Okręgowego w Nowym Sączu – tom I, wykazy nr 45, 46, 47, 399 – Sąd Rejonowy w Nowym Sączu.
11. Księga wpisów własności i właścicieli 1822–1866. ANK NS – zespół 4 „C.K. Urząd Kameralny w Nowym Sączu”, jednostka 31/4/0/-/4.
12. Akta w sprawie obrotu ziemią w miejscowości Dąbrówka Niemiecka, pow. Nowy Sącz. ANK II – zespół 281 „Okręgowy Urząd Ziemski w Krakowie”, jednostka 29/281/0/2.7/489.
13. Korespondencja administracyjna, sprawy gruntowe 1791–1811. ANK NS – zespół 1 „Urząd Cyrkularny w Nowym Sączu”, jednostka 31/1/0/-/1.
14. Podział wspólnot, parcelacje, sprawy kupna-sprzedaży: Podole-Górowa, Czerniec (arkusze posiadłości gruntowych gm. Czerniec, dobro publiczne), Dąbrówka Niemiecka, Raba Niżna, Kłęczany, Znamierowice, gm. Wielogłowy, gm. Łącko, gm. Biegonice, gm. Łopuszna, gm. Binczarowa, Skrudzina, Witowce Dolne, Odrowąż, gm. Siedlce 1909–1939. ANK NS – zespół 111 „Powiatowy Urząd Ziemski w Nowym Sączu”, jednostka 31/111/0/-/21.
15. Pozwolenie na budowę suszarni kleju i kotłowni w Dąbrówce 1927–1939. ANK NS – zespół 15 „Akta miasta Nowego Sącza”, jednostka 31/15/0/7/1015.
16. Nabycie parceli gruntowych przez Gminę Dąbrówkę Niemiecką; kontrakt kupna-sprzedaży i zatwierdzenie przez Tymczasowy Zarząd Powiatowy w Nowym Sączu 8 V 1911. ANK NS – zespół 281 „Gmina Dąbrówka Niemiecka”, jednostka 31/281/0/-/13.
17. Protokół tabelaryczny zeznanych czynów z domów wynajętych 1913. ANK NS – zespół 281 „Gmina Dąbrówka Niemiecka”, jednostka 31/281/0/-/6.

¹⁶ ANK – Archiwum Narodowe w Krakowie, oddział odpowiednio I, II, III, V oraz NS – w Nowym Sączu.

18. Wykazy wpłat podatku gruntowego 1924-1925. ANK NS zespół 281 „Gmina Dąbrówka Niemiecka”, jednostka 31/281/0/-/14.
19. Księga uchwał Rady Gminnej w Dąbrówce Niemieckiej (wraz z załączonymi budżetami gminnymi) 1906-1921. ANK NS - zespół 281 „Gmina Dąbrówka Niemiecka”, jednostka 31/281/0/-/19.
20. Księga uchwał Rady Gminnej wraz z załączonym budżetem. Wykaz obywateli, którzy posiadają przynależność w Dąbrówce od 1905 r. 1921-1923. ANK NS - zespół 281 „Gmina Dąbrówka Niemiecka”, jednostka 31/281/0/-/11.
21. Korespondencja Zwierzchności Gminnej w Dąbrówce z władzami zwierzchnimi (c.k. Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu, Tymczasowy Zarząd Powiatowy w Nowym Sączu) i z osobami prywatnymi w sprawach administracyjnych (przynależność do gminy), budowlanych (zezwożenia na budowę), handlowo- przemysłowych (sprawy koncesji), majątkowych, szkolnych, wojskowych, opiekuńczych 1907-1918. ANK NS - zespół 281 „Gmina Dąbrówka Niemiecka”, jednostka 31/281/0/-/17.
22. Korespondencja Zwierzchności Gminnej w Dąbrówce Niemieckiej z władzami zwierzchnimi (głównie Starostwo w Nowym Sączu) i innymi urzędami (na przykład Magistrat w Nowym Sączu) w sprawach administracyjnych, aprowizacyjnych, przemysłowo-handlowych (koncesje), majątkowych 1919-1923. ANK NS - zespół 281 „Gmina Dąbrówka Niemiecka”, jednostka 31/281/0/-/18.
23. Okólniki, obwieszczenia i rozkazy władz zwierzchnich (głównie c.k. Starostwa Powiatowego w Nowym Sączu, Tymczasowego Zarządu Powiatu, Wydziału Powiatowego w Nowym Sączu, c.k. Namiestnictwo do wszystkich zwierzchności gminnych przesyłane do Gminy) 1907-1918. ANK NS - zespół 281 „Gmina Dąbrówka Niemiecka”, jednostka 31/281/0/-/15.
24. Okólniki Starostwa w Nowym Sączu skierowane do zwierzchności Gminy w Dąbrówce Niemieckiej oraz do zwierzchności wszystkich gmin powiatu nowosądeckiego przesyłane do Gminy w Dąbrówce Niemieckiej, komunikaty, obwieszczenia 1918-1922. ANK NS - zespół 281 „Gmina Dąbrówka Niemiecka”, jednostka 31/281/0/-/16.
25. Protokoły z posiedzeń Rady Miejskiej w Nowym Sączu 1919-1927. ANK NS - zespół 15 „Akta miasta Nowego Sącza”, jednostka 31/15/0/6/59.
26. Księga uchwał z posiedzeń Rady Miejskiej 1921-1928. ANK NS - zespół 15 „Akta miasta Nowego Sącza”, jednostka 31/15/0/6/60.

27. Protokoły z posiedzeń Magistratu 1921–1923. ANK NS - zespół 15 „Akta miasta Nowego Sącza”, jednostka 31/15/0/6/73.
28. Księga uchwał Magistratu 1923–1924. ANK NS - zespół 15 „Akta miasta Nowego Sącza”, jednostka 31/15/0/6/74.
29. Księga uchwał Magistratu 1924–1925. ANK NS - zespół 15 „Akta miasta Nowego Sącza”, jednostka 31/15/0/10/437.
30. Parafia ewangelicka Nowy Sącz. Akta stanu cywilnego 1849–1895. ANK III - zespół 525 „Akta stanu cywilnego parafii ewangelickich - zbiór szczątków zespołów”, jednostka 29/525/0/4/10.
31. Parafia ewangelicka Nowy Sącz. Akta stanu cywilnego 1849–1895. ANK III - zespół 525 „Akta stanu cywilnego parafii ewangelickich - zbiór szczątków zespołów”, jednostka 29/525/0/4/11.
32. Parafia ewangelicka Nowy Sącz. Akta stanu cywilnego 1896–1918. ANK III - zespół 525 „Akta stanu cywilnego parafii ewangelickich - zbiór szczątków zespołów”, jednostka 29/525/0/4/12.
33. Parafia ewangelicka Nowy Sącz. Akta stanu cywilnego 1896–1918. ANK III - zespół 525 „Akta stanu cywilnego parafii ewangelickich - zbiór szczątków zespołów”, jednostka 29/525/0/4/13.

Literatura

1. Artymiak Antoni, *Z dziejów osadników niemieckich na Sądecczyźnie*, Nowy Sącz 1928, Nakł. Autora.
2. Stamirski Henryk, *O nowożytnej akcji osadniczej w Sądecczyźnie (1573–1800)*, Nowy Sącz 1970, Rocznik Sądecki V.
3. Grabski Marek, *Osadnictwo niemieckie na Sądecczyźnie w XVIII wieku*, „Płaj - Almanach Karpacki”, nr 19, 1999.
4. Styczyńska Irena, *Osiedlanie się Niemców na Sądecczyźnie po roku 1781*, „Almanach Sądecki”, nr 3 (36), 2001.
5. Śliwiński Wojciech, *Kolonizacja niemiecka na Sądecczyźnie 1781–1786 - studium historyczne*, „Zeszyty Sądecko Spiskie”, Tom 2, 2007.
6. Marecki Józef, Rotter Lucyna, *Koloniści niemieccy na ziemi sądeckiej*, Nowy Sącz 2010, Muzeum Okręgowe.
7. Brzeziński Jerzy, Habelanka Irena, *Dąbrówka dzielnica Nowego Sącza. Monografia*, Nowy Sącz 1974, nieopublikowane. Egzemplarz znajduje się w aktach Szkoły Podstawowej Nr 9. im. Tadeusza Kościuszki w Nowym Sączu.

8. Aleksander Tadeusz, *Ludność i dwory Poręby Małej w latach 1850-1950*, „Rocznik Sądecki”, T. XXXVII, 2009,
9. Hetmańczyk Janusz, *Koloniści józefińscy w Zagorzynie koło Łącka*, Dobieszowice 2015, Stowarzyszenie „Brynica” w Dobieszowicach.
10. Płaza Stanisław, *Sołectwa w powiecie sądecko-czchowskim w. XIII-XVIII*, „Rocznik Sądecki”, T. IX, 1968.
11. Żak Michał, *Układy przestrzenne wsi na obszarze byłego powiatu nowo-sądeckiego*, „Rocznik Sądecki”, T. XV-XVI, 1977.
12. Styś Wincenty, *Metryki gruntowe józefińskie i franciszkańskie jako źródła do historii gospodarczej Galicji*, Lwów 1932, Kasa im. Malinowskiego.
13. Stosikówna Janina, *Galicyjski kataster gruntowy jako geneza, dzieje i spuścizna* aktowa, „Archeion”, Tom 63 – AP, 1975.
14. Wolski Jacek, *Austriacki kataster podatku gruntowego na ziemiach polskich oraz jego wykorzystanie w pracach urzędzeniowych i badaniach naukowych*, „Polski Przegląd Kartograficzny”, Tom 32, 2000.
15. Mika Monika, *Historia katastru polskiego*, Kraków 2010, PAN Oddział w Krakowie. Infrastruktura i Ekologia Terenów Wiejskich Nr 6.
16. Taszakowski Jarosław, *Metodyka wykorzystania map byłego katastru austriackiego do celów prawnych*. Rozprawa doktorska, Akademia Górniczo-Hutnicza, Wydział Geodezji i Inżynierii Środowiska, Kraków 2011, <https://pl.scribd.com/document/328858466/Ful-10404>.
17. Krupa Sławomira, *Metodyka opracowania akt hipotecznych i gruntowych przechowywanych w archiwach państwowych*, Katowice 2007, Archiwum Państwowe w Katowicach. Szkice Archiwalno-Historyczne Nr 3.

Strony Internetowe

1. Plan Miasta Nowego Sącza – System Informacji Przestrzennej Miasta Nowy Sącz – <https://sip.nowysacz.pl/imap/>.
2. Mapy katastralne Dąbrówki Polskiej, Dąbrówki Niemieckiej i Bielowic – Archiwum Narodowe w Krakowie – <http://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/13.1/2247?q=bielowice+d%C4%85br%C3%B3wka&wynik=2&rpp=15&page=1#tabSkany>, <http://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/13.1/2247?q=bielowice+d%C4%85br%C3%B3wka&wynik=2&rpp=15&page=1#tabSkany>.

JÓZEF WOJTYGA – BUDOWNICZY, ŻOŁNIERZ LEGIONÓW I POLSKIEGO PAŃSTWA PODZIEMNEGO

Józef Wojtyga z Bieńczyc został wymieniony w sprawozdaniu c.k. Państwowej Szkoły Przemysłowej w Krakowie wśród ośmiu uczestników Kursu IV na Wydziale Budownictwa w roku szkolnym 1901/1902¹. Nie był wtedy wyróżniającym się uczniem, bo tych autorzy sprawozdania oznaczali tłustym drukiem. Niemniej został inżynierem budownictwa, ukończywszy w 1905 r. Politechnikę Lwowską i otrzymawszy dyplom z maksymalnie wysoką skalą ocen².

Urodził się 15 marca 1881 r. w Krakowie³, zapewne mieszkał z rodziną w podkrakowskich wówczas Bieńczycach. Po zdobyciu wykształcenia w dziedzinie budownictwa w Krakowie i Lwowie wrócił do Krakowa, co można wnosić z faktu, że w wydawanym tam piśmie „Architekt” zamieszczono w 1906 r. rysunek przedstawiający krakowską wieżę ratuszową, podpisaną nazwiskiem autora: „Wojtyga arch.”⁴

W 1908 r. zamieszkał w Nowym Sączu i założył tu biuro architektoniczne⁵. W latach 1908–1914 charakterystyczne dla jego projektów archi-

¹ Czternaste Sprawozdanie c.k. Państwowej Szkoły Przemysłowej w Krakowie ogłoszone z końcem roku szkolnego 1901/2, s. 55: Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa, <http://www.pbc.rzeszow.pl/dlibra/plain-content?id=4331> [dostęp: 15.10.2017]

² J. Bieniek, *Saga rodu Wojtygów*, „Almanach Sądecki”, R.V, Nr 3 (16), 1996, s. 23.

³ J. Leśniak, A. Leśniak, *Encyklopedia Sądecka*, Nowy Sącz 2000, s. 425.

⁴ „Architekt. Pismo Poświęcone Architekturze, Budownictwu i Przemysłowi Artystycznemu”, red. J. Sas Zubrzycki, R.VII, 1906, rys. 54, s. 121: http://bcpw.bg.pw.edu.pl/Content/1049/00arch1906_index.pdf [dostęp: 15.10.2017].

⁵ J. Leśniak, A. Leśniak, dz. cyt., s. 425.

Fotografia z okresu I wojny światowej

tektonicznych były schematyczne i uproszczone dekoracje zmodernizowanej secesji oraz formy szczytów o miękkiej, płynnej linii krańdź⁶. Jeden z najwcześniejszych projektów z ok. 1910 r. dotyczył jednopiętrowej kamienicy przy dawnej ulicy Lelewela⁷ z fasadą dekorowaną prostymi, geometrycznymi formami.

Kiedy we Lwowie w 1911 r. powstały Polskie Drużyny Strzeleckie, utworzone przez Organizację Młodzieży Niepodległościowej „Zarzewie”, kwestował na rzecz Polskiego Skarbu Wojskowego w Nowym Sączu. Angażował się w działalność „Sokoła” i stworzył projekt rozbudowy siedziby tej organizacji.

Do prac budowlanych przy gmachu „Sokoła” przystąpiono w latach 1911–1912. Od strony południowej powstało wg projektu Józefa Wojtygi jednopiętrowe skrzydło boczne, łączące budynek główny z kręgielnią. Na parterze stworzono małą salę gimnastyczną, a na piętrze powstała biblioteka oraz pomieszczenia dla drużyn skautowskich, które działały w Nowym Sączu od 1910 r. (w 1914 r. przebudowa objęła wnętrze głównego skrzydła budynku od ul. Długosza).

W 1912 r. Józef Wojtyga zajął się organizacją Polskich Drużyn Strzeleckich w Nowym Sączu i został prezesem tej organizacji⁸. 10 października tego roku został członkiem Komitetu Obywatelskiego⁹, który zajmował się scalaniem lokalnych organizacji niepodległościowych. Jednocześnie był wicepre-

⁶ E. Ross-Pazdyk Edyta, *Architektura mieszkaniowa Nowego Sącza w latach 1894–1914*, „Rocznik Sądecki”, t. XXXVI, 2008, s. 116.

⁷ Archiwum Wydziału Architektury i Budownictwa Urzędu Miasta Nowego Sącza [dalej: AWAB], sygn. NK 1641.

⁸ *Wykaz Legionistów Polskich 1914–1918* <http://wykazmuzeumpilsudski.pl/wykaz-legionistow/wykaz-legionista/27213-wojtyga> [dostęp: 15.10.2017].

⁹ J. Bieniek, dz. cyt., s. 23.

zesem Związku Strzeleckiego w Nowym Sączu¹⁰. Jako budowlaniec w 1912 r. zajmował się projektem i budową szkoły w Skrudzinie, którą oddano do użytku w następnym roku¹¹. W tym czasie stworzył też plany architektoniczne kamienicy Ameisenów przy ul. Jagiellońskiej 30, sięgając po formy wywodzące się z historyzmu i nawiązujące do lwowskiego gmachu Izby Przemysłowo-Handlowej (proj. Alfred Zachariewicz)¹² oraz zaprojektował kamienicę dla rodziny Gutkowskich¹³ przy ul. Długosza 31 z detalami geometrycznymi nawiązującymi do architektury modernistycznej (niezrealizowana). W kolejnych latach 1913–1914 pracował nad własnym domem przy ulicy Matejki 17¹⁴ w związku z rosnącymi potrzebami powiększającej się rodziny – w 1912 r. urodził mu się syn Józef, a w 1913 r. córka Krystyna¹⁵ (pozostałe dzieci Józefa Wojtygi, to syn Lesław i córki: Ludmiła, Maria i Zofia)¹⁶.

W 1913 r. nazwisko Józefa Wojtygi pojawiło się w katalogu wystawy zorganizowanej w Pałacu Sztuki w Krakowie z okazji 100. rocznicy bohaterskiej śmierci księcia Józefa Poniatowskiego. Figuruje tam jako architekt z Nowego Sącza, właściciel pamiątek z czasów Księstwa Warszawskiego – owalnej miniatury młodego mężczyzny w granatowym mundurze i pięciu rycin przedstawiających polskie wojska¹⁷.

W lipcu 1914 r. Józef Wojtyga oddał świeżo ukończony własny dom przy ul. Matejki 17 do dyspozycji kierownictwa kursu instruktorskiego „Strzelca”¹⁸. Kiedy powstały Legiony Polskie, nowosądecki budowniczy jako komisarz wojskowy przy Powiatowym Komitecie Narodowym w Nowym Sączu przeprowadzał werbunek w sierpniu 1914 r. Był wybrany delegatem Departamentu Wojskowego Naczelnego Komitetu Narodowego i został mianowany chorążym kancelaryjnym¹⁹. W Nowym Sączu zaangażował się w pomoc dla

¹⁰ Tamże; J. Krupa, *Zarys pracy niepodległościowej w Nowym Sączu*, „Rocznik Sądecki”, t. I, 1939, s. 145–250.

¹¹ *Historia szkoły w Skrudzinie 1911–2013*: http://www.zgrodukingi.sacz.pl/index.html?id=80717&site_id=80495 [dostęp: 15.10.2017].

¹² E. Ross-Pazdyk, *Architektura mieszkaniowa...*, s. 137.

¹³ AWAB, sygn. NK 331; E. Ross-Pazdyk, dz. cyt., s. 137.

¹⁴ Z. Beiersdorf, B. Krasnowolski, *Urbanistyka i architektura oraz plastyka* [w:] *Dzieje Miasta Nowego Sącza*, t. III, red. F. Kiry, Zygmunt Ruta, Kraków 1996, s. 249.

¹⁵ J. Leśniak, A. Leśniak, dz. cyt., s. 425.

¹⁶ J. Bieniek, dz. cyt., s. 26.

¹⁷ Katalog Wystawy Pamiątkowej Księcia Józefa Poniatowskiego w stuletnią rocznicę bohaterskiego zgonu 19.X 1813 – 19.X 1913 w Pałacu Sztuk Pięknych: <http://cyfrowe.mnk.pl:8080/dlibra/docmetadata?id=18716&from=pubindex&dirids=20&lp=286> [dostęp: 15.10.2017]

¹⁸ J. Bieniek, dz. cyt., s. 23.

¹⁹ *Wykaz Legionistów Polskich 1914–1918* <http://wykazmuzeumpilsudski.pl/wykaz-legionistow/wykaz/legionista/27213-wojtyga> [dostęp: 15.10.2017].

legionistów i zorganizowanie dla nich schroniska. Od października 1915 r. do lutego 1916 r. działał jako sztabowy oficer werbunkowy w Opatowie. W 1916 r. został zwolniony z funkcji oficera sztabowego, najprawdopodobniej z powodu konfliktu pomiędzy Józefem Piłsudskim a Departamentem Wojskowym Naczelnego Komitetu Narodowego odnoście kontynuacji werbunku²⁰. Jako szeregowy legionista został jeńcem Austriaków w bitwie pod Rarańczą w 1917 r.²¹ Osadzono go w węgierskim obozie Sal Dobosz, a następnie wcielono do armii austriackiej i skierowano na front włoski²². Zwolniony z wojska ze względu na zły stan zdrowia w czerwcu 1918 r., wrócił do Nowego Sącza i po kuracji podjął prace budowlane w mieście. Włączał się m.in. w dalsze prace przy budynku „Sokoła” według planów Zenona Adama Remiego, prowadził też prace remontowe w kościele Jezuitów²³.

W 1926 r. według projektu Józefa Wojtygi nadbudowany został budynek średniej Szkoły Przemysłowej Żeńskiej przy ul. Morawskiego²⁴. W następnym roku budowniczy wykonał projekt domu Antoniego Werca przy ulicy Żywieckiej 46²⁵ oraz zaprojektował Pomnik Legionistów na cmentarzu komunalnym w Nowym Sączu. W 1928 r. rozpoczęły się prace restauratorskie w kościele św. Małgorzaty, które zainicjował ks. infułat Roman Mazur. Prace według założeń Józefa Wojtygi²⁶ objęły przede wszystkim wnętrze: północna nawa boczna została sklepią krzyżową, a sklepienia kolebkowe z lunetami pojawiły się w nawie południowej, zabezpieczono konstrukcyjnie zagrożoną wieżę południową oraz wykonano portal ze sztucznego kamienia przy kruchcie południowej. W czasie remontu odkryto fragmenty okrągłego gotyckiego okna, które zostały złożone i umieszczone nad północnym wejściem, a także malowane zacheuszk i napis (fundacyjny?) w nawie północnej (Stefan Świszczowski sytuował ten napis „na ścianie oddzielającej kaplicę od dawnych schodów do kapitułarza, która wraz z wymienioną ścianą uległa zburzeniu przy remoncie lewej nawy”)²⁷. Prace bu-

²⁰ Tamże.

²¹ J. Bieniek, dz. cyt., s. 24.

²² Tamże.

²³ Tamże, s. 31.

²⁴ Z. Beiersdorf, B. Krasnowolski, dz. cyt., s. 253.

²⁵ AWAB, sygn. NK 2161; E. Ross-Pazdyk, *Przemiany stylowe architektury mieszkaniowej Nowego Sącza w okresie międzywojennym*, „Rocznik Sądecki”, t. XL, 2012, s. 107.

²⁶ B. Kumor, *Parafia i życie kościelne*, [w:] *Dzieje Miasta Nowego Sącza*, t. III, red. F. Kuryk, Z. Ruta, Kraków 1996, s. 189; Z. Beiersdorf, B. Krasnowolski, dz. cyt., s. 258.

²⁷ S. Świszczowski, *Materiały do dziejów kolegiaty św. Małgorzaty*, „Rocznik Sądecki”, t. III, 1957, s. 18.

dowlane trwały do 1930 r., w kolejnych latach, aż do 1940 r., Jan Bukowski i Romuald Reguła wykonywali polichromie ściennie (nie zachowały się)²⁸.

Pod koniec lat dwudziestych XX w. Józef Wojtyga zaczął otrzymywać coraz więcej zleceń od inwestorów prywatnych. W latach 1928–1929 dla Jakuba i Wilhelminy Uhlów wznosił przy ul. Jagiellońskiej 70a dom w stylu dworowym, a w roku 1929 według jego projektu i pod jego nadzorem zbudowany został dwór Eugeniusza Aleksandra na Przeta-kówce przy ul. Podgórznej 3²⁹ oraz Willa Ludka przy ul. Kochanowskie-go 27³⁰. W lipcu 1930 r. miał miejsce odbiór kolejnego budynku zaprojektowanego przez Józefa Wojtygę – kamienicy państwa Jasińskich przy ul. Cichej 4³¹.

W latach 1930–1931 sądecki budowniczy murował dwór Marii Ko-sterkiewiczowej w Gorzkowie (ul. Gorzkowska 15), realizując projekt Antoniego Łobosa³². W roku 1931 opracował projekt kościoła do Ska-wy, którego budowę nadzorował architekt Franciszek Kotoński z Zako-panego³³. W następnym, 1932 r., Józef Wojtyga wykonał dwa podobne projekty domów na sąsiednich działkach naprzeciw budynku koszar, obecnie przy ul. 1. Pułku Strzelców Podhalańskich (kiedyś Piłsudskie-go, później Świerczewskiego) – nr 28 dla rodziny Znamierskich oraz nr 30 dla Przybyłowiczów – wybudowano je ok. 1934 r. W 1933 r. za-projektował i wybudował dwupiętrową kamienicę przy ul. Długosza 21³⁴ oraz nadzorował realizację własnego projektu – rozpoczętą w zespole Szpitala Powszechnego budowę oddziału zakaźnego oraz budynków ad-ministracyjnych i gospodarczego³⁵ – rozbudowa tego kompleksu trwała do 1939 r.³⁶ Na przełomie roku 1934/1935 wznoszono zaprojektowaną przez nowosądeckiego budowniczego szkołę w Rdziostowie³⁷, a w 1935 r.

²⁸ Z. Beiersdorf, B. Krasnowolski, dz. cyt., s. 258.

²⁹ Tamże, s. 249.

³⁰ E. Ross-Pazdyk, *Przemiany stylowe...*, s. 106.

³¹ Ł. Połomski, *Kamienica z Cichej*: <http://www.sadeckisztekl.com/kamienica-z-cichej.html> [dostęp: 15.10.2017].

³² Tamże, s. 249.

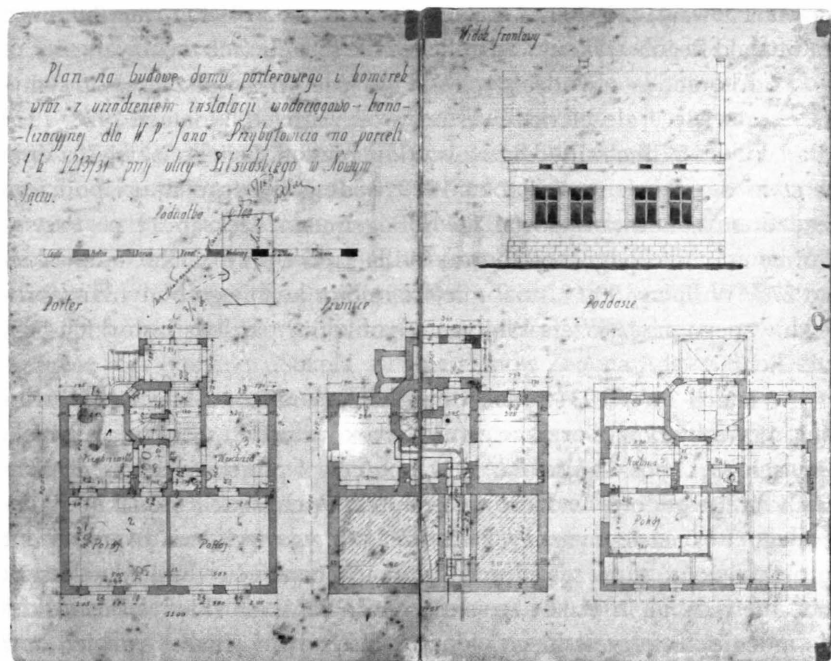
³³ *Historia przybycia salezjanów do Skawy i powstania Parafii NMP Wspomożenia Wiernych*: <http://ska-wa.sdb.org.pl/index.php/parafia/historia/> [dostęp: 15.10.2017].

³⁴ Z. Beiersdorf, B. Krasnowolski, dz. cyt., s. 252.

³⁵ „Głos Podhala”, nr 28, 27 X 1929.

³⁶ M. Nowak, *Stan sanitarny, opieka zdrowotna i opieka społeczna*, [w:] *Dzieje Miasta Nowego Sącza*, t. III..., s. 208; Z. Beiersdorf, B. Krasnowolski, dz. cyt., s. 252.

³⁷ *Historia Szkoły w Rdziostowie*: <http://docplayer.pl/7204741-Historia-szkoly-w-rdziostowie.html> [do-stęp: 15.10.2017].

Projekt domu przy ul. Piłsudskiego w Nowym Sączu autorstwa Józefa Wojtygi

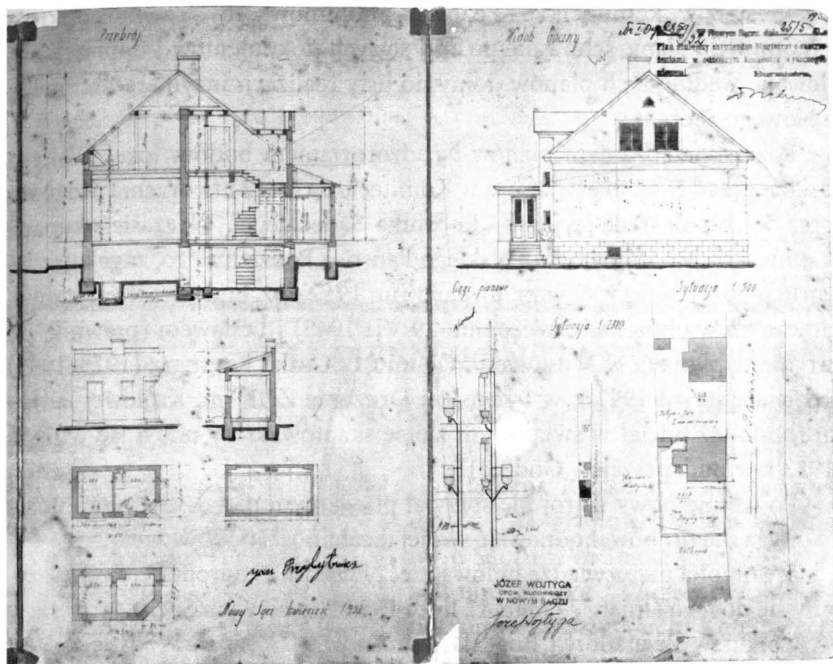
– kościół św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Łabowej³⁸, nawiązujący budulcem i formą do starych, drewnianych kościołów na terenie Sądeckizny. Kolejne projekty Józef Wojtyga realizował na zlecenie prywatnych inwestorów: w latach 1935–1936 dom rodziny Tyrałów przy ul. Jagiellońskiej 72³⁹ i dom Weynarowskich przy ul. Bilińskiego 5. W maju 1936 r. ukończył plany szkoły wyznaniowej Beth-Am przy ul. Targowej 7 (obecnie Szwedzka 11)⁴⁰, a w latach 1936–1937 zaprojektował dwupiętrową kamienicę dla Salke, Sary i Etel Fürer przy ulicy Długosza 12⁴¹ (plan zmieniony w stosunku do pierwotnego i zrealizowana tylko lewa strona

³⁸ Łabowa, kościół św. Stanisława Biskupa i Męczennika <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/852,labowa-kosciol-pw--sw--stanislawa-biskupa.html> [dostęp: 15.10.2017].

³⁹ AWAB, sygn. NK 2602; E. Ross-Pazdyk, *Przemiany stylowe...*, s. 114.

⁴⁰ AWAB 2717; w aktach budowlanych istnieją plany fundamentów podpisane i opisane przez Wojtygę, a niesygnowany projekt fasady można mu przypisać na podstawie analizy pisma – informacja za: E. Ross-Pazdyk, *Urbanistyka i architektura Nowego Sącza w latach 1894–1939*, praca magisterska napisana pod kier. prof. dr. hab. Jacka Purchli w Instytucie Historii Sztuki UJ, 2003.

⁴¹ AWAB, sygn. NK 2656; E. Ross-Pazdyk, jw.

budynku). W 1937 r. stworzył plan domu Jana i Heleny Waśków przy ulicy Czarnieckiego 10⁴². W latach 1937–1938 zaprojektował kamienicę przy ulicy Kochanowskiego 16⁴³. Według jego projektu zbudowano też kinematograf przy ulicy Jagiellońskiej 29⁴⁴.

W okresie międzywojennym Józef Wojtyga działał też w zespołach budowlanych (np. przy wspomnianej już renowacji budynku „Sokoła” według planów Zenona Adama Remiego, czy przy odnawianiu i urządzeniu miejskich świątyń – św. Małgorzaty, kościoła Jezuitów i Kaplicy Szkolnej). Miał podobno „od czasu do czasu” pełnić funkcję miejskiego architekta na prośbę burmistrza Romana Sichrawy⁴⁵. Wielu sporządzonym przez niego w tym czasie projektom nie poświęcono większej uwagi, ponieważ nie wyróżniały się niczym szczególnym w zabudowie miejskiej, były obiektami

⁴² AWAB, sygn. NK 2681; E. Ross-Pazdyk, *Przemiany stylowe...*, s. 112.

⁴³ E. ROSS-Pazdyk, *Przemiany stylowe...*, s. 111.

⁴⁴ <http://twojsacz.pl/budka-mrozowej-bajki> [dostęp: 15.10.2017].

⁴⁵ J. Bieniek, dz. cyt., s. 31.

z zakresu tzw. „komunałki”⁴⁶. Pozostają anonimowe, chyba że ktoś odkryje zapomniane plany, schowane pośród starych dokumentów i dopisze zbudowane według tych planów domy do listy realizacji inżyniera-architekta z Nowego Sącza.

Poza sporządzaniem planów i nadzorowaniem budów, Józef Wojtyga działał przed II wojną światową w Komitecie na rzecz utworzenia Muzeum oraz w zespole redakcyjnym „Rocznika Sądeckiego”. W czasie okupacji niemieckiej był żołnierzem Polskiego Państwa Podziemnego, angażując się w ruch oporu wraz z synami, Józefem (ur. 1912, inż. budownictwa, zamordowanym w obozie w Oświęcimiu 19 VII 1943) i Lesławem (prawnik, po wojnie dyplomata w Moskwie i Wiedniu)⁴⁷. Córka Krystyna (1913–1955) udzielała się od 1927 r. w I Żeńskiej Drużynie ZHP im. Królowej Jadwigi (brała też udział w światowym zlocie skautów, który odbył się w lipcu 1933 r. w Budapeszcie – Gödöllő)⁴⁸.

Po wojnie nowy ustrój nie sprzyjał prywatnym przedsiębiorcom, Józef Wojtyga nie próbował odnawiać swojej działalności budowlanej⁴⁹.

Stworzona przez władzę ludową rzeczywistość i choroba serca przyczyniły się do jego śmierci. Zmarł 12 lipca 1952 r. w Nowym Sączu.

Zbigniew Beiersdorf i Bogusław Krasnowolski uznali Wojtygę za najczynniejszego spośród drobnych przedsiębiorców budowlanych, opracowujących też czasem samodzielne projekty. On sam zawsze uważał siebie za architekta. Dał temu wyraz już w roku 1906, podpisując ilustrację w krakowskim „Architekcie”. Jako architekt z Nowego Sącza przedstawił się w 1913 r., kiedy wypożyczył na wystawę do Pałacu Sztuki w Krakowie pamiątki z czasów Księstwa Warszawskiego.

⁴⁶ Tamże.

⁴⁷ J. Leśniak, A. Leśniak, dz. cyt., s. 425.

⁴⁸ J. Bieniek, dz. cyt., s. 28.

⁴⁹ Tamże, s. 31.

KLEMENS KONSTANTY GUCWA PS. „GÓRAL”, „GAZDA” (1909–1941)

Klemens Gucwa

Klemens Konstanty Gucwa urodził się 23 grudnia 1909 r. w Nowym Sączu w rodzinie Józefa i Anny z domu Sówka¹. Ojciec był robotnikiem w Warsztatach Kolejowych w Nowym Sączu, zmarł przedwcześnie, kiedy Klemens był jeszcze dzieckiem². Miał dwoje rodzeństwa, siostrę Marię i młodszego brata Stanisława³. Dom rodzinny Gucwów znajdował się przy ul. Zygmuntowskiej 37, w pobliżu kościoła kolejowego⁴. Wczesne dzieciństwo Kostka – tak był nazywany przez najbliższych – przypadło na czas I wojny światowej. Szkołę powszechną ukończył już w niepodległej Polsce. W pa-

¹ Centralne Archiwum Wojskowe, AP 2441 KPR, Wniosek o odznaczenie. Dotychczas jako miejsce urodzenia Klemensa Gucwy podawano Janowice, małą wioskę koło Zakliczyna, por: J. Bieniek, *Między Warszawą a Budapesztem*, „Rocznik Sądecki”, t. IX, 1968, s. 305; tenże, *Sądecki Kurierzy*, Nowy Sącz 1999, s. 45.

² J. Bieniek, *Między Warszawą a Budapesztem*, „Rocznik Sądecki”, t. IX, 1968, s. 305.

³ Odpis aktu chrztu Stanisława Gucwy, Nowy Sącz, 24 VIII 1938 r.

⁴ J. Bieniek, *Sądecki Kurierzy...*, s. 45.

mięci rodziny zachował się obraz Kostka jako dobrego i pilnego ucznia⁵. Początkowo swoją przyszłość wiązał ze szkolnictwem, chciał zostać nauczycielem. Rozpoczął nawet naukę w Seminarium Nauczycielskim w Tarnowie, jednak z powodu braku pieniędzy na kontynuowanie nauki został zmuszony do porzucenia swoich marzeń i rozpoczął trzyletni kurs zawodowy dający uprawnienia mechanika⁶. Po jego ukończeniu w 1927 r. został zatrudniony na Warsztatach Kolejowych w Nowym Sączu⁷. Swoje dalsze plany życiowe związał z wojskiem. W 1932 r. jako podoficer nadterminowy w stopniu kaprała rozpoczął służbę zawodową w 1. pułku strzelców podhalańskich w Nowym Sączu⁸. 16 sierpnia 1934 r., w czasie wielkiej powodzi, jaka nawiedziła południową Polskę, Klemens Gucwa odznaczył się ogromną odwagą, ratując tonących, przepływając wpław zalaną ulicę Gwardyjską. Dowódca pułku ppłk Kazimierz Aleksandrowicz, złożył wniosek o jego odznaczenie. Na tej podstawie w sierpniu 1934 r. został uhonorowany Medalem za Ratowanie Ginących⁹. Swoją dalszą wojskową karierę kontynuował w 82. Syberyjskim Pułku Piechoty im. Tadeusza Kościuszki w Brześciu nad Bugiem, w którym służył aż do wybuchu II wojny światowej¹⁰.

Od najmłodszych lat interesował się sportem, który stał się jedną z jego pasji. Mieszkając w kolejowej dzielnicy Nowego Sącza, związał się początkowo z Robotniczym Klubem Sportowym „Sandecja”, w którym z powodzeniem trenował piłkę nożną oraz lekkoatletykę¹¹. Po rozpoczęciu służby w wojsku swoje sportowe umiejętności rozwijał w „Oficerskim Klubie Sportowym” 1. pułku strzelców podhalańskich (OKS 1. psp – w późniejszym czasie Wojskowy Klub Sportowy – dalej WKS), gdzie z powodzeniem trenował narciarstwo, hokej, piłkę nożną oraz lekkoatletykę. Największe sukcesy sportowe odnosił w konkurencjach lekkoatletycznych, w szczególności w skoku wzwyż oraz sprincie.

⁵ Tamże.

⁶ Wniosek o odznaczenie.

⁷ Tamże. J. Bieniek, nieoceniony badacz dziejów konspiracji lat II wojny światowej na Sądecczyźnie, opisując postać Klemensa Gucwy, podał również, że ukończył kurs zawodowy ślusarza, por. tenże, *Między Warszawą...*, s. 305.

⁸ Wniosek o odznaczenie.

⁹ Tamże.

¹⁰ Rozkaz awansowy płk. Adama Eplera dla żołnierzy i oficerów 60. Dywizji Piechoty z 3 X 1939 r., zob. *Z dalekiego Polesia... Dokumenty Samodzielnej Grupy Operacyjnej gen. bryg. Franciszka Kleeberga z walk w dniach 18 IX – 6 X 1939 r.*, Warszawa 1996.

¹¹ J. Zubek, *Wspomnienia*, Warszawa 2009, s. 14.

Wygrywał nawet zawody na szczelbu okręgu krakowskiego¹². Piłkar-skie umiejętności rozwijał w barwach WKS. Julian Zubek wspominał po latach: „[...] nieczęsto udawało mi się zastopować pędzącego jak wicher na prawym skrzydle [Gucwę] w derbach Sandecja – WKS”¹³. Ślady sportowej wszechstronności Klemensa Gucwy odnajdujemy również w przedwojennej prasie sądeckiej. W konkurencjach narciarskich w zawodach o puchar 1. psp, rozegranych w Krynicy 15 marca 1931 r., wraz z Leopoldem Kwiatkowskim¹⁴, Władysławem Świerczkiem¹⁵, Fryderykiem Schreinerem zajął w sztafetowym biegu narciarskim drugie miejsce¹⁶. W konkurencjach lekkoatletycznych rozgrywanych z okazji corocznego święta pułkowego 1. psp w Nowym Sączu jako strzelec członek 2. kompanii karabinów maszynowych zajął drugą lokatę w konkurencji biegów długich z czasem 12 min 8 s¹⁷, natomiast

¹² Tamże.

¹³ Tamże. Na temat J. Zubka zob. szerzej P. Kazana, *Przedwojenna sportowa działalność mjr Juliana Zubka (1912–1981)*, „Almanach Sądecki”, nr 3/4 (96–97), 2016, s. 67–85; tenże, *Julian Zubek (1912–1981) – sportowa gwiazda międzywojennego Nowego Sącza*, <http://twojsacz.pl/julian-zubek-sportowa-gwiazda-miedzywojennego-sacza/>, 14 XI 2015; H. Dobrzański, *Życie i działalność Juliana Kazimierza Zubka*, mps pracy magisterskiej, Gorzów Wielkopolski 1981; J. Gaj, *Julian Zubek (1912–1981)*, „Wychowanie Fizyczne i Sport”, nr 2/1982, s. 102–103; H. Dobrzański, J. Gaj, *Julian Zubek – wielki sportowiec i patriota (1912–1981)*, „Rocznik Naukowy Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie”, t. 20, s. 83–97.

¹⁴ Leopold Kwiatkowski (1906–1968) – narciarz, m.in. Klubu Sportowego Kolejowego Przysposobienia Wojskowego „Sandecja”, KS „Strzelecki”, trener narciarski, pilot oraz instruktor pilotażu i szybownictwa w Tęgoborzu, po wojnie w Łosinie Dolnej. W czasie II wojny światowej kurier Delegatury Rządu na Kraj, partyzant IV batalionu 1. pułku strzelców podhalańskich Armii Krajowej. Na temat sportowych osiągnięć i wojennych losów L. Kwiatkowskiego zob. szerzej, P. Kazana, *Przyczynek do biografii Leopolda Kwiatkowskiego*, „Almanach Sądecki”, nr 3/4 2015, s. 75–87; W. Frazik, *Emisariusz Wolnej Polski. Biografia polityczna Wacława Felczaka (1916–1993)*, Kraków 2013; D. Golik., *Partyzanci Lamparta. Historia IV batalionu 1. pułku strzelców podhalańskich AK*, Kraków 2014; Z. Mordawski, *Leopold Kwiatkowski 1906–1968*, „Rocznik Sądecki”, t. XXIII, 2000.

¹⁵ Władysław Świerczek (1912–1944) – przedwojenny sportowiec Klubu Sportowego Kolejowego Przysposobienia Wojskowego „Sandecja”, pochodzący z kolejarskiej rodziny mieszkającej w Gorzkowie, dzielnicy Nowego Sącza. Wraz z bratem Kazimierzem (1918–1944) był związany z komórkami podziemnymi Polskiej Partii Socjalistycznej (PPS), którą kierował Franciszek Krzyżak. W czasie II wojny światowej pełnili funkcję łączników i przewodników kurierów. Do siatki przerzutowej zostali wciągnięci przez kolegę z podwórka – Romana Stramkę ps. „Romek”. Przez południową granicę Generalnego Gubernatorstwa w kierunku Węgier przetrzucili wiele osób narodowości żydowskiej. Wiosną 1944 r., po wkroczeniu na Węgry oddziałów Wehrmachtu, powrócili w rodzinne strony i weszli w skład oddziału partyzanckiego „Świerk”, dowodzonego przez Jana Freislera ps. „Ksawery”. Obydwaj zginęli 31 V 1944 r., zaskoczeni w kunowskim lesie przez niemiecki patrol. Zostali pochowani w Kunowie-Skałkach. Zob. J. Bieniek, *Między Warszawą...*, s. 314–316.

¹⁶ „Głos Podhala”, nr 13, 29 III 1931, s. 4.

¹⁷ *Echa święta 1 Pułku Strzelców Podhalańskich*, „Głos Podhala”, nr 33, 18 VIII 1931, s. 2.

drużyna 2. kompanii karabinów maszynowych, w której występował, nie miała sobie równych w grach zespołowych: piłce ręcznej, siatkówce i koszykówce¹⁸. Indywidualnie w skoku w dal Gucwa ponownie stanął na drugim stopniu podium¹⁹. W sprawozdaniu rocznym Okręgowego Związku Lekkiej Atletyki w Nowym Sączu za 1935 r. Klemens Gucwa jest wielokrotnie wymieniany wśród najwybitniejszych lekkoatletów w regionie²⁰.

Wybuch II wojny światowej zastał Konstantego Gucwę w Brześciu nad Bugiem. Jako oficer taborów piechoty batalionu marszowego 82. Syberyjskiego Pułku Piechoty pod dowództwem kpt. Wacława Radziszewskiego, w dniach 14–17 września 1939 r. walczył w obronie twierdzy brzeskiej, początkowo przeciwko nacierającym oddziałom niemieckim, a następnie sowieckim²¹. Z dniem 1 września 1939 r. rozkazem dowódcy 60. Dywizji Piechoty płk. Adama Eplera został mianowany na podporucznika w korpusie oficerów piechoty²². Podczas dalszych walk w okolicach Brześcia nad Bugiem został ranny w obydwie nogi²³. Schronił się w jednej z okolicznych plebanii, gdzie starannie go ukryto i leczono²⁴. Po powrocie do zdrowia, na przełomie października i listopada 1939 r. nawiązał kontakt z funkcjonującymi już w Krakowie strukturami konspiracyjnymi Organizacji Orła Białego (OOB), otrzymując pseudonim „Góral”. Tam spotkał Jana Freislera, którego 9 listopada 1939 r. zaprzysiął do organizacji²⁵. W wyniku konieczności uporządkowania i ujęcia w ramy organizacyjne dotychczas spontanicznie dokonywanych przerzutów uchodźców przez południową granicę w kierunku Węgier, Klemens Gucwa został wyznaczony z ramienia OOB do organizacji tras kuriersko-przerzutowych na terenie Sądeczyn. „Góral” został komendantem sądeckiego pododdziału Wydziału

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Tamże.

²⁰ Sprawozdanie zarządu Podokręgu K.O.Z.L. w Nowym Sączu za rok 1935, „Głos Podhala”, nr 49, 1935, s. 4.

²¹ Rozkaz awansowy.

²² Tamże.

²³ J. Bieniek, *Sądecy kurierzy...*, s. 45.

²⁴ Tamże.

²⁵ W. Frazik, Jan Freisler – kurier nie tylko do Budapesztu, [w] *Masz synów w lasach Polsko...*, pod red. D. Golika, Nowy Sącz 2014, s. 198; tenże, Jan Franciszek Freisler (1914–1964), [w] *Konspiracja i opór społeczny w Polsce 1944–1956. Słownik biograficzny*, t. II, pod red. W. Frazika, T. Balbusa, Ł. Kamińskiego, J. Kurtyki, K. Szwagrzyka, R. Terleckiego, Z. Zblewskiego, J. Żaryna, Kraków-Wrocław-Warszawa 2004, s. 119.

Łączności z Zagranicą Związku Walki Zbrojnej krypt. „Poprad” i „Lubań”. Na początku 1940 r. wraz z Janem Freislerem ps. „Sądecki”²⁶ i Leopoldem Kwiatkowskim ps. „Tomek Sądecki” zmontował siatkę kurierską oraz stałą linię utrzymującą łączność pomiędzy strukturami konspiracyjnymi w okupowanym kraju a polskimi rządem na uchodźctwie w Paryżu (od czerwca 1940 r. w Londynie). Warte podkreślenia jest, że nowosądecka grupa przewodników-kurierów-łączników z siatki „Górala” w dużej mierze wywodziła się z przedwojennych zawodników „Sandecji”. Byli nimi m.in. Roman Stramka, Rudolf Lenc²⁷, Julian Zubek, Jan Szyszka²⁸ bracia Kazimierz i Władysław Świerczkowie, bracia Józef i Tadeusz Ciastoniowie²⁹, Zbigniew Ryś³⁰,

²⁶ Jan Freisler (1914–1964) – przedwojenny sportowiec „Sandecji”, lekkoatleta, piłkarz, narciarz. W czasie II wojny światowej m.in. pod pseudonimem „Ksawery” kurier wojskowej Bazy „Romek” w Budapeszcie, następnie politycznej Placówki „W”. Po zakończeniu wojny, więziony przez komunistów, skazany na śmierć, ostatecznie wyrok zmieniony na dziesięć lat więzienia, odznaczony Krzyżem Virtuti Militari. Zob. W. Frazik, *Jan Freisler – kurier nie tylko do Budapesztu*, [w] *Masz synów...*; tenże, *Emisariusz...*; T.L. Czech, *Tym groźniejszy, że zdecydowany zginąć*, Stary Sącz 1990.

²⁷ Rudolf Lenc (1920–2005) – ps. „Rudek”, pochodził z nowosądeckiego Gorzkowa, do siatki przerzutowej dołączył za sprawą Romana Stramki. W marcu 1941 r. wraz z Franciszkiem Krzyżakiem oraz Klemensem Gucwą ps. „Góral” został ostrzelany przez słowacki patrol straży granicznej. W wyniku tej potyczki śmiertelne rany odniósł „Góral”. W lecie 1943 r., wracając do okupowanego kraju wraz z J. Szyszką w okolicy Przełęczy Dukielskiej (ówczesne okolice granicy Węgier z Generalnym Gubernatorstwem), natknęli się na patrol węgierskiej straży granicznej. Wywiązała się strzelanina, w której śmiertelny postrzał otrzymał Szyszka. Lenc został zatrzymany i osadzony w więzieniu w Miskolcu, następnie w Budapeszcie, skąd po interwencji kierownika konspiracyjnej Placówki W Edmunda Fietowicza udało mu się wydostać. W 1944 r. został aresztowany przez gestapo na Węgrzech; po okrutnym śledztwie wysłany do obozu koncentracyjnego w Mauthausen-Gusen. Po wojnie zamieszkał w Warszawie, zob. szerzej, J. Bieniek, *Między Warszawą...*, s. 315–317.

²⁸ Jan Szyszka – ps. „Piekarski” – pochodził z kolejańskiej rodziny z nowosądeckiego Gorzkowa. Utalentowany malarz, tworzący zarówno portrety jak i obrazy o tematyce religijnej. Zmuszony uciekać przed gestapo na Węgry, rozpoczął służbę kurierską za pośrednictwem Romana Stramki. W lipcu 1942 r. został śmiertelnie ranny w rejonie Przełęczy Dukielskiej przez węgierską straż graniczną podczas pełnienia służby kurierskiej. Do dziś nie jest znane miejsce jego pochówku. Zob. J. Bieniek, *Między Warszawą...*, s. 337–338.

²⁹ Józef i Tadeusz Ciastoniowie – przedwojenni sportowcy „Sandecji”, w czasie II wojny światowej kurierzy PPS, zginęli w 1944 r. w okolicach Kosarzysk – Dolina Śmierci (Sucha Dolina). Zob. szerzej, J. Bieniek, *Między Warszawą...*; R. Cybulski, J. Leśniak, *75 lat Komunikacyjnego Klubu Sportowego „Sandecja” 1910–1985*, Nowy Sącz 1986; D. Weimer, *Złota Księga Sandecji 1910–2010*, Nowy Sącz 2010, s. 156–158.

³⁰ Zbigniew Ryś (1914–1990) – przedwojenny sportowiec, harcerz, żołnierz Straży Granicznej. W czasie II wojny światowej kurier ZWZ–AK na linii Warszawa – Budapeszt, twórca tras sztafetowych na Podhalu i Spiszu o krypt. „Karczma”, „Szkola”. 28 VII 1940 r. wziął udział w uwolnieniu kuriera Jana Karskiego z nowosądeckiego szpitala z rąk gestapo. Po II wojnie światowej więziony przez komunistów, represjonowany, pracował jako adwokat w Wrocławiu. Zob. Z. Ryś, *Wspomnienia kuriera*, Nowy Sącz 2013; J. Bieniek, *Sto osiem rajdów Rysia*, Nowy Sącz 1986.

Maria Gucwa Zengel i Antoni Zengel z synami, fot. ze zbiorów autora

Zbigniew Lohse³¹ oraz Tadeusz Sokołowski³². Funkcjonująca w obydwu kierunkach sądecka trasa przerzutowa wiodła z Nowego Sącza do Szczawnicy lub Piwnicznej przez Kieżmark lub Preszów na Słowacji, i dalej przez Koszyce (węg. Kassa, słow. Košice) do Budapesztu. Do jesieni 1940 r. obsługujący tą trasę kurierzy podlegali Placówce nr 1 Wojskowej Łączności Kraju z Centralą krypt. „Romek” w Budapeszcie. Jeszcze w 1939 r. „Góral” związał się również z Związkiem Oficerów Rezerwy, organizacją związaną z konspiracyjną Wojskową Organizacją Wolności „Znak”, wchodzącą w struktury tworzącego się wówczas Centralnego Komitetu Organizacji Niepodległościowych z Ryszardem Świętochowskim ps. „Ryszard”³³. Jesienią 1940 r., w wyniku przekazania sądeckiej trasy przerzutowo-kurierskiej politycznej Placówce „W” w Budapeszcie, podjął pracę konspiracyjną na rzecz nowej struktury związanej z kurierstwem i przerzutami³⁴.

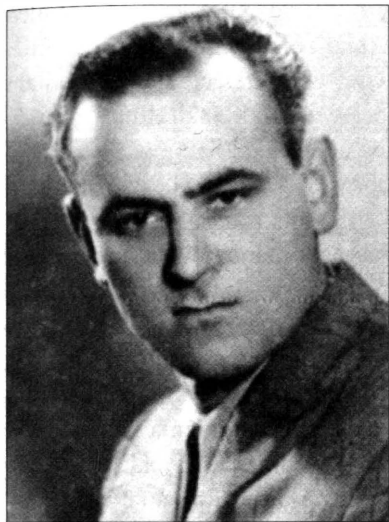
³¹ Zbigniew Lohse (1920–?) – ps. „Łupieński”, urodzony we Lwowie, pochodził z rodziny kolejarskiej mieszkającej w Gorzkowie, dzielnicy Nowego Sącza. We wrześniu 1939 r. przeszedł szlak bojowy I. psp. Po powrocie z frontu za sprawą Romana Stramki włączył się do organizacji przerzutów oraz łączności przez Węgry. Jako łącznik kursował głównie szlakiem krzynicko-tylickim oraz sanockim. W 1940 r. odszedł do polskiej armii formującej się na zachodzie. Skierowany do Kadarkút, przeszedł w 1941 r. Drawę i przez Jugosławię, Grecję i Turcję dostał się do Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich. Przeszedł kampanię afrykańską i walczył pod Monte Cassino, gdzie został ciężko ranny w głowę. Po wojnie osiadł w Wielkiej Brytanii w miejscowości Bury. Tam najprawdopodobniej doczekał końca swoich dni. Zob. J. Bieniek, *Między Warszawą...*, s. 317–318.

³² Tadeusz Sokołowski ps. „Ogór” (1914–2007) – przedwojenny sportowiec, ukończył studia prawnicze. Na przełomie 1939/1940 r. przewodnik oraz kurier Bazy „Romek”. W 1941 r. przedostał się do Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich, walczył pod Tobrukiem oraz w rejonie Monte Cassino. Po wojnie osiadł w Kanadzie. Zob., J. Bieniek, *Sto...*; P. Kazana, *Tadeusz Sokołowski (1914–2017) – zapomniany kurier, „Sądeczanin”, nr 9/2014.*

³³ W. Frazik, *Emisariusz...*, s. 53–56.

³⁴ Tamże.

Wiosną 1940 r. na ślad działalności konspiracyjnej Klemensa Gucwy natrafiło sądeckie gestapo. Latem został aresztowany jego brat Stanisław, w którego domu mieściła się jedna z kurierskich melin „Górala”. Po kilku brutalnych przesłuchaniach wyszedł z aresztu dzięki pomocy Edmunda Hoppe, współpracującego z podziemiem pracownika nowosądeckie gestapo na stanowisku tłumacza³⁵. Jesienią dokonano rewizji w domu siostry i szwagra „Górala”, podczas której został odnaleziony jego oficerski mundur, medale i dyplomy za wybitne osiągnięcia sportowe³⁶. Gestapo aresztowało Antoniego Zengla, szwagra Klemensa Gucwy, który nie wydał go mimo okrutnego śledztwa³⁷. Za swoją niezłomną postawę zapłacił najwyższą cenę. Z więzienia w Nowym Sączu został przewieziony do Tarnowa, skąd 25 lipca 1941 r. trafił do KL Auschwitz, gdzie zmarł 25 sierpnia 1941 r.³⁸ Kostek ogromnie ciężko przeżył wiadomość o aresztowaniu brata i szwagra, nie mogąc pogodzić się z myślą, że jego

Rudolf Lenc, fot. ze zbiorów autora

najbliżsi cierpią z jego powodu³⁹. To gorzkie uczucie towarzyszyło Gucwie w ostatnich miesiącach życia.

Rankiem 17 marca 1941 r. „Góral” wraz z Franciszkiem Krzyżakiem ps. „Frantol”⁴⁰ oraz Rudolfem Lencem ps. „Rudek” udali się w kolejną kurier-

³⁵ J. Bieniek, *Sądecki Kurierzy...*, s. 47.

³⁶ Tamże.

³⁷ J. Oleksiewicz, *Rudek*, Stolica, nr 44, 1978, s. 5.

³⁸ G. Olszewski, *Więźniowie KL Auschwitz z powiatu nowosądeckiego*, Nowy Sącz 2012, s. 648.

³⁹ J. Bieniek, *Sądecki Kurierzy...*, s. 48.

⁴⁰ Franciszek Krzyżak (1915–1986) – ps. „Franek”, „Frantol”, „Karol”, przedwojenny sportowiec, działacz PPS. W czasie II wojny światowej organizator sabotażu i wywiadu wojskowego w Warsztatach Kolejowych w Nowym Sączu, następnie działał jako przewodnik i łącznik na kurierskich trasach na pododcinku nowosądeckim, kurier PPS-WRN oraz budapesztańskiej cywilnej Placówki „W”, Organizator na terenie Sądeckizny oddziałów GL-WRN. Po wojnie działacz społeczny i gospodarczy. W latach 1951–1957 zarejestrowany w WUBP w Krakowie jako informator o ps. „Kazek”. Zob. J. Bieniek, *Sądecki Kurierzy...*, s. 19–22; IPN Kr 009/5427, Teczka personalna informatora ps. „Kazek”.

ską misję. Dla niosącego ważną pocztę Klemensa Gucwy było to pierwsze przejście trasą wiodącą przez Eliaszówkę, z którą mieli go zapoznać obsługujący ją już od dłuższego czasu „Frantol” i „Rudek”. Opis ostatniego przejścia kurierskiego „Górala” znamy z relacji „Rudka”⁴¹. Swoją misję rozpoczęli w Nowym Sączu, wsiadając do pociągu jadącego w kierunku Krynicy. W Barcicach pod Starym Sączem „Góral” pociągnął za hamulec ręczny, kurierzy wskoczyli z pociągu, szybko znikając w leśnej gęstwinie. Dalej udali się w kierunku Koszarzysk, gdzie w kurierskiej melinie Michała Korala ps. „Kum’ spędzili cały dzień. Nocą wyruszyli w kierunku granicy ze Słowacją i bezpiecznie ją przekroczyli w okolicach Eliaszówki⁴². Kolejną noc spędzili w pasterskim szałasie w okolicach Jarabiny w oczekiwaniu na przyjazd taksówkarza Ottona Ludwigha⁴³ z Kieżmarku, który wielokrotnie przewoził kurierów przez Słowację. Rankiem 18 marca 1941 r. taksówkarz przyjechał na umówione miejsce, zabierając ze sobą „turyستów”. Już około godziny 10 rano znaleźli się w pobliżu granicy słowacko-węgierskiej w okolicach koszyckiego lasu⁴⁴. Po południu „Góral” podjął brzemienne w skutkach decyzję o przekroczeniu granicy jeszcze za dnia⁴⁵. Kierował się chęcią zapamiętania jak największej ilości szczegółów na trasie, którą po raz pierwszy przekraczał. Grupę prowadził przez koszycki las „Frantol”. Chwilę po wyjściu na szlak przed oczami kurierów stanęli słowaccy strażnicy graniczni, tzw. „finance”. Zauważeni Polacy, odskoczyli w gęstsze zarośla, zbiegając w kierunku rzeki Hornad. Strażnicy otworzyli ogień. Według relacji Rudolfa Lenca, „Góral” zwolnił, wycofał się slalomem i oddał w kierunku strażników kilka strzałów, ściągając na siebie ogień Słowaków⁴⁶. Osłaniając ucieczkę kolegów, został postrzelony w okolice miednicy. Klemens Gucwa zrzucił z siebie plecak, ranny podjął ucieczkę. Po zażegnaniu niebezpieczeństwa, „Rudek” z „Frantolem” zaczęli opatrywać krwawiącego „Górala”, drąc na bandażę własne koszule; z własnych płaszców oraz zebranych kijów skonstruowali prowizoryczne nosze, na których przewieźli rannego przyjaciela na węgierską stronę granicy⁴⁷. O świcie w pobliżu torów

⁴¹ J. Oleksiewicz, dz.cyt., s. 5.

⁴² Tamże.

⁴³ Zob. J. Bieniek, *Przyjaciele z trudnych lat*, „Rocznik Sądecki”, t. XV/XVI, 1974-1977.

⁴⁴ J. Oleksiewicz, dz. cyt.

⁴⁵ Tamże.

⁴⁶ Tamże.

⁴⁷ Tamże.

Tablica nagrobna Klemensa Gucwy skradziona w 1973 r. z cmentarza w Koszycach, fot. Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu

kolejowych zauważyli budkę dróżnika kolejowego. Dróżnikiem okazała się kobieta, która wezwała pomoc. Rudolf Lenc i Franciszek Krzyżak pożegnali się z rannym kolegą, zabrali pocztę i z uwagi na niebezpieczeństwo dekonspiracji udali się w dalszą drogę, pozostawiając „Górala” w rękach kobiety. „Góral” został przetransportowany do koszyckiego szpitala⁴⁸. Jeszcze tego samego dnia „Rudek” i „Frantol” dotarli do Budapesztu, meldując w Placówce „W” o wpadce. Na wieść o dramatycznych wydarzeniach na granicy słowacko-węgierskiej z Budapesztu do Koszyc udał się Jan Freisler. W swojej relacji sporządzonej na przełomie maja i czerwca 1945 r. przejmująco opisał ostatnie spotkanie ze swoim przyjacielem: „Przyjeżdżamy do

szpitala, Mówię, że jestem przyjacielem rannego. Lekarz dyżurny wziął mnie pod rękę, opowiada coś o Bogu i Wielkich Polakach i wprowadza do pokoiku, w którym śpi Kostek «Góral». Patrzą długo. Lekarz odkrywa prześcieradło i zdaje sobie sprawę, że «Góral» jest już za «Wieczną Granicą». Jestem pierwszy raz w życiu przejęty. Ten, który wprowadził mnie w życie konspiracyjne, ten który się obawiał, abym nie zginął, leży zastrzelony przez braci Słowian»⁴⁹.

Z powodu konieczności zachowania zasad konspiracji, Klemens Gucwa został potajemnie pochowany na koszyckim cmentarzu pod fałszywym na-

⁴⁸ Tamże.

⁴⁹ J. Freisler, *Relacja o działalności w czasie wojny*, oprac. W. Frazik, „Zeszyty Historyczne WiN”, nr 38/2013, s. 208.

zwiskiem⁵⁰. Śmierć „Górala” była ogromnym ciosem dla sądeckiej siatki kuriersko-przerzutowej. Za wybitne zasługi na polu organizacji tras kuriersko-przerzutowych por. Klemens Gucwa został awansowany do stopnia kapitana i odznaczony Krzyżem Virtuti Militari.

Na początku lat siedemdziesiątych odnaleziono grób „Górala”. Staraniem członków Związku Bojowników o Wolność i Demokrację przy Zakładach Naprawczych Taboru Kolejowego w Nowym Sączu oraz dzięki przychylności władz czeskosłowackich w 1973 r. została postawiony nowy nagrobek. Wmurowano miedzianą tablicę przywracającą prawdziwe nazwisko „Górala” (zaprojektował ją mgr inż. Władysław Stendera, ówczesny dyrektor ZNTK w Nowym Sączu)⁵¹. Po latach mogiła została zdewastowana. Jej identyfikację na miejscu utrudniał brak tablicy nagrobnej, która najprawdopodobniej została skradziona⁵². Starania w kierunku odrestaurowania miejsca pochówku Klemensa Gucwy podjęło Stowarzyszenia Kibiców „Sandecji” wraz rodziną Gucwów. Dzięki pomocy polskiej ambasady w Bratysławie nagrobek został należycie wyremontowany.

Dawny i obecny stan grobu Klemensa Gucwy, fot. autor

⁵⁰ Księga pochówków „Verejný cintorín Košice” za 1941 r.

⁵¹ J. Bieniek, *Sądecki Kurierzy...*, s. 45-52.

⁵² *Grób sądeckiego bohatera zapuszczony jak śmietnik*, „Gazeta Nowosądecka”, 21 III 2014.

Klemens Gucwa był postacią nietuzinkową. Jak wspominał Leopold Kwiatkowski: „Był nam wzorem odwagi i prawości. Surowy dla siebie, wyrozumiały dla drugih, o niespotykane dobre sercu i humanitarnie demokratycznym stosunku do ludzi”⁵³. Jako jeden z wielu oddał swoje życie na kurierskim szlaku, stając się budowniczym kurierskiego mostu pomiędzy polskimi władzami na uchodźstwie a okupowanym krajem. Miejsce spoczynku „Górala” na koszyckim cmentarzu jest świadectwem i zarazem symbolem wielofrontowej walki Polaków w czasie II wojny światowej przeciwko okupantom i ich sprzymierzeńcom o wolną Ojczyznę.

⁵³ L. Kwiatkowski, *Walka na zielonych szlakach*, mps, Nowy Sącz, 9 I 1966.

Jacek Zaremba

DE SE IPSO

Zmarły w kwietniu tego roku Jacek Zaremba, znany był głównie jako redaktor „Dziennika Polskiego” i „Głosu Sąddeckiego” (kilka tekstów opublikował także w „Almanachu Sąddeckim” w pierwszym okresie jego istnienia). Jako poeta nie dał się poznać szerzej, chociaż w liryce próbował się już na początku lat siedemdziesiątych, o czym świadczy poniższy wybór wierszy, znamionujący inklinację do tego rodzaju twórczości literackiej.

Redakcja

Wczoraj

Nie ochrzczę ciebie nie nazwę
Czy można nazwać mgłę tak gęstą
Że widać tylko
Załawione wnętrze własnych oczu.

Ty miałś na imię Miłość
Dokąd nie strząsnęłaś z siebie tej nazwy
Jak pies wilgoć na brzegu brudnej rzeki
26 dnia maja
Roku
Kiedy byłem szczęśliwy

Czy człowiek w ogóle bywa szczęśliwy
A może to tylko iluzja
Spragnionego tak że aż widzi wodę

Miałś też imię Tęsknota
Byłaś moim wzrokiem skierowanym ku słońcu
Ustami szepczącymi kocham tobie nieobecnej
A kiedy wracałaś ze swojego świata
Nadawałem ci imię Pieszczoty
Choć niewiele razy
Drżały usta kradnące ci ciepło krwi

Teraz jesteś Rozstaniem i Ciszą
Zrodzona z pragnień o powrocie do raju za życia
Przyszłaś na świat
Aby ślad swój zostawić
Na serca korze pękniętej
Spójrz na mnie
Jestem pusty jak Wszechświat pozbawiony
Cząsteczki tej najmniejszej
Zapomniałem kształtu liter
Układających się w nazwy doznań
Zapomniałem zapachu słońca
Odkąd panuje nad światem dla mnie pustym
Spójrz na mnie
Odnalazłem siebie na granicy nieskończoności
Zrodzonej twoim uśmiechem

Wiesz

To jak drgnienie wskazówki trwało
Na zegarze wieczności
A dla mnie
Świat powtórzył cały proces ewolucji
Od jaskini po Hancock Center

Od maczugi po atom
Od serca z kamienia łupanego
Po serce Romea i Tristana
Po rozpacz ojca zadżumionych

Gdybym umiał malować
Pokryłbym płótno farbą tak ciemną
Jak mrok najczarniejszej nocy
Aby przysłonić ludziom
Czego i tak nigdy nie zobaczą
Potem namalowałbym ciszę
W której widać słychać to wszystko
Niewyszeptane nie wykrzywane nie przeżyte
Ciszę zimowej nocy od gwiazd jasną
Przepatrzoną w pokoju ciemnym
Gdy na szybie zamarza cień oddechu
I jeszcze namalowałbym czas przeszły
Czas który zachował
Obrazy sercu i myślom tak miłe
Kwiaty drzewa niebo błękitne
Złote pola maki chabry wiatrem kołysane
Trawę zachowującą kształt miłości
A na końcu namalowałbym ciebie
Której nie poznałem nie odgadłem
Zatopiony w ciszę twego serca
Która byłaś spokojem i burzą
Ziemią makom wilgocią trawom
Piękniejszą od Madonny El Greca
Do której modliłem się wargami
Wyschniętymi od pragnienia miłości
Którą minęłaś by nie wrócić

Jestem pyłkiem wszechświata
Ułamkiem nieskończoności
Ćwierćnutą w symfonii życia
Kochałem wielką miłością
Nim przyszedł wielki spokój

I wody nadal toczą fale mętne
Oblizują potargane brzegi
Spokojnie albo gniewnie
Weźcie mnie z sobą
Zabierzcie na morze tak ogromne
Puste jak myśli moje po niej
Może na krańcach horyzontu
Zobaczę samotny żagiel

A jednak żyję
Potrafię się śmiać żartować
A już myślałem
Że tylko ty byłaś radością
I chmury płyną po niebie
Na którym słońce się złoci
A już myślałem
Że na zawsze za chmurą mi zgaśnie
A jednak kocham ludzi
Dobrych i złych pięknych i brzydkich
A już myślałem
Że ludzie to tylko ty
I świat istnieje jak istniał
Cykliczny niezmienny jak wahadło
Zegara nakręcanego przez czas
A już myślałem
I znowu myślę
Że jednak ty jesteś słońcem radością
Światem w którym żyję

Drżąca kropla rosy
Na płatkach róży

Słyszysz
Deszcz pada choć to styczeń
Słyszysz
O parapet krople uderzają
Jak krew śmiertelnie rannego człowieka
Słyszysz
Tylko wiatr wędrowiec wieczny
Duma nad losem kałuży
I marszczy ją lekkim dotknięciem
Kochanie słyszysz
Jak to wszystko nam się nie udało
Jak dzisiaj pogodzie
No bo skąd w zimie deszcz
Kochanie
Ja się już nawet nie skarzę zdążyłem
Oswoić się z myślą że zniknęłaś
Jak duch Barbary
Gdy Zygmunt ręce wyciągnął
Ja nawet nienawidzić nie umiem
Zresztą czy można nienawidzić dziecko
Bierze się je na kolano bije
Stawia się do kąta nie całuje na dobranoc
Nie mogę cię zbić
Nie dbasz o moje pocałunki
Czemu się więc tak dziwisz
Że postawiłem do kąta sam siebie

Listopad 1970 – styczeń 1971

HARCERSKA RODZINA STACHURSKICH

Wszyscy marzymy o prawdziwym domu, w którym czujemy się bezpiecznie, znajdujemy wytchnienie, zrozumienie i ciepłą atmosferę. Dom taki, wypełniony dobrem i radością, stanowi prawdziwą przystań życiową. Fundament takiego domu stanowią członkowie mieszkującej w nim rodziny, związani ze sobą sercem i pracą, zaprzyjaźnieni ze sobą od dzieciństwa do dorosłości.

Wśród wielu familii sadeckich należy wyróżnić harcerską rodzinę Haliny i Jerzego Stachurskich, którzy swój dom i rodzinę budowali i nadal budują na fundamencie tradycji chrześcijańskiej oraz harcerskich ideałów i społecznego działania.

Druhna Halina z domu Bandyk ur. się w 1954 r. w Nowym Sączu. Uczęszczała do Szkoły Podstawowej nr 8, gdzie była zuchem i harcerką w szczepie „Lachy”. Jest absolwentką I Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Długosza w Nowym Sączu oraz Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie – Wydział Geografii.

Druh Jerzy Stachurski ur. się w 1953 r. w Wadowicach. Z harcerstwem związał się w czasie nauki w Kalwarii Zebrzydowskiej. Ukończył Technikum Samochodowe im. inż. Tadeusza Tańskiego w Nowym Sączu. Następnie uzyskał tytuł magistra bibliotekoznawstwa i informacji naukowej w Akademii Pedagogicznej w Krakowie. Harcerskie ideały, wspólne zbiórki, biwaki oraz wycieczki dały możliwość poznania swych osobowości i doprowadziły tych dwojga do zawarcia związku małżeńskiego w 1977 r.

Rodzinne i zawodowe życie otworzyło przed małżonkami Białą Księgę na radości, trudności, osiągnięcia i sukcesy. Na świat przychodziły dzieci: Gabrysia (1978), Łukasz (1981), Justyna (1983). Stachurscy całe swe młode

małżeńskie lata skierowali na pełne, radosne wychowanie dzieci, danie im dobrego przykładu. W czasie nauki w Szkole Podstawowej w Piątkowej należały do drużyny zuchowej i harcerskiej, którą prowadziła dh hm. Urszula Kochanik, wzorowa instruktorka Związku Harcerstwa Polskiego. Halina Stachurska, w latach 1987–2005 pełniąc funkcję dyrektora tej szkoły, wysoko ceniła pracę harcerzy, wspomagała ich swymi umiejętnościami, mocno wiążąc się z organizacją.

Dom Stachurskich jest jakby filią Hufca im. Bohaterów Ziemi Sąddeckiej. W ich domu odbywają się zbiórki zuchów i harcerzy; przygotowano w nim nagrania płyt z piosenkami harcerskimi oraz powstańczymi (praca ta wymagała wielogodzinnych prób zespołu wokalnego), umieszczono punkt koordynujący warty przy grobach instruktorów na cmentarzu komunalnym przy ul. Rejtana w dniu Święta Zmarłych. Latem podczas przygotowań do wyjazdu na obóz, harcerze gromadzą ekwipunek, udzielają informacji itp. Stachurscy wspierają działalność Stanicy Harcerskiej im. Kazimierza Hełczyńskiego w Kosarzyskach poprzez udział i przygotowanie różnych akcji o charakterze porządkowym. Zuchy i harcerze Stachurskich pełnią również rolę strażników Betlejemskiego Świątełka Pokoju. Dostojni dziadkowie, seniorzy Halina i Jerzy, starają się, by stale wspomagać swą gromadę podczas wyjazdów na obóz, biwak czy wycieczkę, zapewniając bezpieczeństwo i opiekę.

Władze Związku Harcerstwa Polskiego Hufca im. Bohaterów Ziemi Sadeckiej doceniają duży wkład pracy w realizację zadań harcerskich. W 2000 r. odznaczyli Halinę i Jerzego Srebrną Honorową Odznaką Przyjaciół Harcerstwa. W 2010 r. wręczyli im legitymację działacza – członka wspierającego ZHP.

Familia Stachurskich powiększyła się o wnuki, które są już zuchami i harcerzami, uczęszczają na zbiórki, jeżdżą na zimowiska, rajdy. Mają własne mundury i pięknie prezentują się na uroczystościach Hufca lub Chorałowi. Od 2000 r. Stachurscy stali się rodziną zastępczą; ich adoptowane dzieci zasilają krąg harcerski, liczący obecnie 18 osób.

- Zuchy: Jakub (ur. 2008), Natalka (ur. 2010), Adam (ur. 2011), Agatka (ur. 2012).
- Harcerze: Paweł (ur. 2000), Marcin (ur. 2002), Karolina (ur. 2004), Maciej (ur. 2006), Oliwia (ur. 2006).
- Instruktorzy: phm. Gabriela (ur. 1978), pwd. Łukasz (ur. 1981), phm. Justyna (ur. 1983), samarytanka Monika (ur. 1983) żona Łukasza.

Na zdjęciu od przodu: Agata Blukacz, Adam Kucharski, Natalia Stachurska, Jakub Tucznio, Maciej Kucharski, Oliwia Stachurska, Marcin Fiedor, Halina Stachurska, Karolina Fiedor, Justyna Blukacz, Gabriela Kucharska, Jerzy Stachurski, Paweł Rapacz, Łukasz Stachurski.

- Wspierający przyjaciele: Halina Stachurska (ur. 1954), Jerzy Stachurski (ur. 1953), Maria Bandyk (ur. 1931), Łukasz Kucharski (ur. 1977) mąż Gabrieli, Wiktor Blukacz (ur. 1983) mąż Justyny.

Druh pwd. Łukasz swój harcerski szlak rozpoczął w 1990 r., wiążąc się ze 103. Drużyną Harcerską im. Bolesława Barbackiego w Piątkowej. W 1991 r. podczas obozu na Głodówce złożył Przysiężenie Harcerskie. W latach 1991–1995 pełnił funkcję zastępowego, a w latach 1995–1997 był przybocznym. Od 1999 r. włączył się do organizacji szczeptu przy parafii Matki Bożej Niepokalanej w Nowym Sączu przy ulicy Królowej Jadwigi. Na wniosek proboszcza parafii ks. Zenona Rogoziewicza, decyzją komendanta hufca, hm. Janusz Pietrzak został mianowany zastępcą komendanta Szczepu „Płomienie” (komendantem był hm. Tadeusz Woźniak). Ksiądz proboszcz przydzielił drużynie pomieszczenie, w którym do dzisiaj odbywają się zbiórki harcerskie.

Dh Łukasz uczestniczył również w obozach letnich i zimowiskach, pełniąc funkcję oboźnego (Pogorzelica, Unieście, Świętousć, Szklana Huta, Miłkowa). W 2001 r. przejął obowiązki komendanta Szczepu „Płomienie”. Tu poznał przyszłą żonę Monikę (przyboczną), z którą zawarł związek mał-

żeński w 2005 r. Od tej pory razem jeździli na obozy harcerskie, brali udział w imprezach hufcowych. Swoje harcerskie ideały przekazują córkom Oliwii i Natalii, które należą do drużyny „Płomienie”.

Druhána phm. Gabriela w 1986 r. była zuchem w Szkole Podstawowej nr 18, gdzie złożyła obietnicę zuchową. Poszukując harcerskich ideałów, wstąpiła do 103. Drużyny Harcerskiej im. Bolesława Barbackiego w Piątkowej. W październiku 1990 r. złożyła Przrzeczenie Harcerskie, pełniła funkcję zastępowej, a później przybocznej. Podczas studiów otrzymała pracę jako nauczycielka matematyki. Równocześnie przejęła funkcję drużynowej po drużynie hm. Urszuli Kochanik. W Piątkowej uczyła do 2005 r. Następnie otrzymała etat nauczyciela matematyki w Szkole Podstawowej nr 8 w Nowym Sączu, gdzie pracuje do chwili obecnej. W 2003 r. ukończyła Akademię Pedagogiczną w Krakowie i uzyskała tytuł magistra matematyki. Dalszy harcerski szlak i pasję działania skierowała w codzienne życie Szczepu „Płomienie”. Zbiorki, wycieczki, spotkania, praca Rady Szczepu, realizacja stopni i sprawności harcerskich mocno angażowały początkującą instruktorkę w stopniu przewodniczki. Latem wyjeżdżała na obozy, zapewniając opiekę wychowawczą nad powierzonym zastępem obozowym. W 2003 r. zawarła związek małżeński z Łukaszem Kucharskim. Ich synowie Maciej i Adam należą do drużyny „Płomienie”. Aktywna podharc mistrzyni (mianowana w 2006) pracuje w kręgu „Dziki Młodnik”, skupiającym grupę instruktorów wspomagających pracę Komendy Hufca; organizuje imprezy hufcowe oraz chorągwaniane. Aktualnie druhána realizuje plan zadań i obowiązków wymaganych regulaminem na zdobycie stopnia instruktorskiego harcmistrzyni. Pełni funkcję przybocznej w 2. Nowosądeckiej Drużynie Wielopoziomowej „Płomienie”, której drużynową jest siostra phm. Justyna.

Pełnione funkcje: Hufcowa Komisji Stopni Instruktorskich (od 2008), zastępca Komendanta Hufca im. Bohaterów Ziemi Sądeckiej (2007-2011), skarbnik Hufca (2011-2014), członek Zespołu Kadry Kształcącej (od 2016), stała organizatorka akcji letniej i zimowisk w Hufcu.

Uzyskane odznaczenia: Tytuł instruktora roku Chorągwi Krakowskiej (2011), Brązowy Krzyż za Zasługi dla ZHP (2011), Medal Komisji Edukacji Narodowej (2012), Odznaka Przyjaciela Dziecka (2016).

Przygoda z harcerstwem drużyny Justyny rozpoczęła się w roku 1994, w szkolnej 103. Drużynie Harcerskiej im. Bolesława Barbackiego w Piątkowej. Podczas obozu drużyny 10 sierpnia 1995 r. złożyła Przrzeczenie Harcer-

skie w lesie nieopodal schroniska harcerskiego Głodówka koło Zakopanego. W 1999 r. rozpoczęła pracę w Szczepie „Płomienie”. Powierzono jej prowadzenie gromady zuchowej „Iskierki”. W pracy z drużyną niejednokrotnie sięgała po I miejsca w grach miejskich (Wiosenna Impreza na Orientację), konkursach muzycznych (Festiwal Piosenki Harcerskiej), czy też w zawodach sportowych. Praca drużynowej pozwalała jej na samorozwój oraz budziła potrzebę trwania w służbie ZHP. 10 lipca 2004 r. złożyła zobowiązanie instruktorskie i otrzymała mianowanie na stopień przewodniczki ZHP. Szczep „Płomienie” Komenda Hufca przemianowała na 2. Nowosądecką Drużynę Wielopoziomową im. Kazimierza Hełczyńskiego (patron stancji w Kosarzyskach). Wieloletnia drużynowa zuchów „Iskierki” w 2011 r. zawarła związek małżeński z Wiktorem Blukaczem, wspierającym pracę instruktorską żony; rodzice zucha Agatki. W 2010 r. po odbytej próbie zdobyła stopień podharc mistrzyni. Drużna phm. Justyna jest aktywnym instruktorem kręgu „Dziki Młodzik”. Nieprzerwana służba obejmuje wiele obozów drużyny, hufca, na których wchodziła w skład kadry pedagogicznej lub kwatermistrzowskiej. Systematycznie wspiera imprezy hufcowe, chorągwiane, projekty ogólnopolskie. Była organizatorką pobytu 40 skautów z Anglii, którym (wspólnie z rodzinami harcerzy) zapewniła pobyt, noclegi oraz możliwość zwiedzania Sądeczyny. Z pełnym oddaniem uczestniczyła w 100-leciu ZHP na Sądeczynie. Prowadziła galę jubileuszową w Małopolskim Centrum Kultury „Sokół”. Obecnie realizuje zadania na stopień harcmistrzyni.

Funkcje drużyny Justyny: namiestnik zuchowy (2007–2010), namiestnik starszoharcerski (2010–2012), przewodnicząca Komisji Rewizyjnej (od 2007), członek Komisji Rewizyjnej Chorągwi Krakowskiej (2010–2014).

Odznaczenia: Brązowy Krzyż za Zasługi dla ZHP (2011), Odznaka Przyjaciela Dziecka (2014), List Naczelniczki z gratulacjami i podziękowaniem za pracę dla ZHP (2014).

Justyna jest nauczycielką chemii w Zespole Szkół w Marcinkowicach oraz w Zespole Szkół Społecznych „SPLOT”. Wspomaga organizatorów imprez hufcowych, w tym obozów, zimowisk, rajdów. Należy do zespołu programowego hufca. Była wielokrotnym opiekunem prób przewodnikowskich.

W rodzinie Stachurskich wszyscy dorośli pracują dla ZHP społecznie. Dla nich „być” jest ważniejsze od „mieć”. Cieszy i raduje świadectwo wychowania i przygotowania do życia społecznego tak licznej rodziny harcerskiej. Daje powód do dumy i naśladowania. Należą się im gorące podziękowania i harcerskie Czuj – Czuwaj!

Beata Kania-Bulzak, Jakub Bulzak

„ZWYCIĘŻAJMY MIŁOŚCIĄ”. DWUMIESIĘCZNIK GRUPY MODLITEWNEJ ŚW. OJCA PIO W NOWYM SĄCZU

O aktywności organizacji, czy instytucji, świadczy liczba i rozmach przedsięwzięć, jakie realizuje. Kryterium to można w pewnym zakresie odnieść również do stowarzyszeń i ruchów religijnych. W przedwojennej rzeczywistości polskiego Kościoła katolickiego do najprężniejszych organizacji należały m.in. Akcja Katolicka, Sodalicje Mariańskie i Apostolstwo Modlitwy. Liczyły setki tysięcy członków, posiadały rozbudowane struktury, zarządzały nieruchomościami wykorzystywanymi na działalność statutową, prowadziły dzieła apostolskie, charytatywne, kulturalno-oświatowe. Okres okupacji, jak również ateistyczna polityka państwa po 1944 r. (w 1949 r. mocą dekretu władz rozwiązane zostały wszystkie zrzeszenia religijne), skutkowały niemal całkowitym zanikiem zewnętrznych form aktywności katolików świeckich, wymuszając ograniczenie działalności wyłącznie do spraw kultowych. Dopiero moment transformacji ustrojowej oraz przywrócenie realnej swobody wyznania i uczestnictwa w praktykach religijnych, umożliwiły odbudowanie ważnej sfery działalności, jaką w Kościele stanowią ruchy i stowarzyszenia religijne. Odrodzeniu dawnych organizacji towarzyszyło powstawanie nowych inicjatyw, będących znakami czasu.

*

Jedną z takich nowych inicjatyw duszpasterskich było powstanie przy parafii św. Małgorzaty w Nowym Sączu, pierwszej w diecezji tarnowskiej, Grupy

Modlitewnej św. Ojca Pio. Jej działalność zainaugurowano 4 września 1999 r. Moderatorem został ks. Andrzej Liszka. Na przestrzeni mijających 18 lat, oprócz comiesięcznych spotkań modlitewnych i formacyjnych, członkowie Grupy inicjowali (jednorazowo lub cyklicznie) szereg innych przedsięwzięć: akcje charytatywne, pielgrzymki, działania popularyzujące postać patrona, kolportaż publikacji religijnych, czy cieszące się ogromnym zainteresowaniem festyny rodzinne. Jednym z dowodów dużej aktywności nowosądeckiej grupy, jest regularne wydawanie własnego czasopisma, zatytułowanego „Zwyciężajmy Miłością”. Wiosną 2017 r. ukazał się jego setny numer.

Idea założenia periodyku narodziła się na początku roku 2001. Pomysł poddała Beata Kudyba. W setnym numerze pisma tak wspominała tamte chwile:

To było spontaniczne. Jeśli dobrze pamiętam, był rok 2001 r. Grupa pięknie się rozrastała, przepełniona młodzieńczym zapałem, wielu z nas szukało sposobów zaangażowania się w jej pracę na miarę swoich możliwości. My z Wojtkiem [mąż pomysłodawczyni – JB] też tego chcieliśmy, a ponieważ jesteśmy polonistami, uznaliśmy, że nasze kwalifikacje zawodowe mogą się przydać. Wojtek dorabiał w czasie studiów jako dziennikarz katolicki, a potem wiele lat redagował gazetkę w społecznym liceum, w którym pracował. Wydawanie gazetki wydawało się nam ważne jako sposób informowania o pracy Grupy a zarazem jako materiał formacyjny. Przegadaliśmy to sobie w domu, wymyśliliśmy też tytuł, nawiązujący do myśli Ojca Pio i któregoś dnia poszliśmy na plebanie, żeby podzielić się naszymi planami z ks. Andrzejem Liszką. Miałam wtedy wrażenie, że ksiądz jest raczej sceptyczny – a może po prostu miał akurat w tym dniu inne pilne sprawy na głowie. Ale wyraził zgodę.

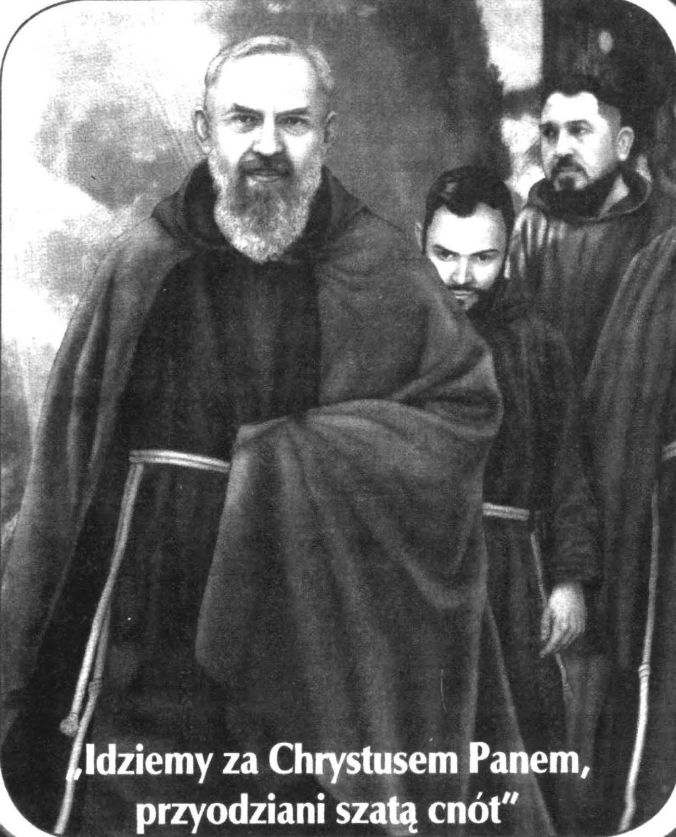
Numer 1. ukazał się w kwietniu 2001 r. Zamieszczono w nim reprodukcje (w wersji włoskiej i polskiej) Dyplomu Zrzeszenia Nowosądeckiej Grupy w Międzynarodowym Centrum Grup Modlitewnych Ojca Pio, opublikowano informacje o dzieciństwie Francesca Forgione, rozważanie moderatora ks. Andrzeja Liszki o modlitwie, *Rozmyślanie o konaniu ogrócowym*, kilkanaście prośb o modlitwę, dwa podziękowania za łaski, wywiad z ówczesnym proboszczem parafii św. Małgorzaty ks. Waldemarem Durdą, świadectwo wiary oraz teksty dwóch pieśni.

W pierwotnym założeniu „Zwyciężajmy Miłością” miało być miesięcznikiem. Z tą częstotliwością ukazało się osiem numerów (od kwietnia do listopada). Od numeru 9. pismo zaczęło wydawać w rytmie dwumiesięcznym, choć wskazujący na to podtytuł „Dwumiesięcznik Grupy Modli-

NUMER
2/2017 (100)
MARZEC/
KWIECIEŃ

zwyciężajmy
miłością

Dwumiesięcznik Grupy Modlitewnej Św. Ojca Pio w Nowym Sączu

**„Idziemy za Chrystusem Panem,
przyodziani szatą cnót”**

tewnej Bł. Ojca Pio w Nowym Sączu” po raz pierwszy pojawił się dopiero w numerze 2/2002 (11). Zresztą, ze względu na to, iż pierwszy numer w nowej częstotliwości (9/2001) obejmował miesiące grudzień/styczeń, by osiągnąć pewną rytmiczność (6 numerów obejmujących parami kolejne 12 miesięcy jednego roku), numer 1/2002 (10) wydany został w lutym 2002 r. wyjątkowo jeszcze jako miesięcznik. Rytm wydawania kolejnych numerów raz na dwa miesiące został utrzymany do dzisiaj. Drugą generalną zmianą była aktualizacja tytułu – po kanonizacji patrona grupy modlitewnej, która miała miejsce 16 czerwca 2002 r., w podtytule skrót „Bł.” zastąpiono „Św.” (od numeru 4/2002 [13]). Choć w tym względzie panowała pewna niekonsekwencja, wynikająca być może z błędów edytorskich: w numerach 5/2002 (14) i 2/2004 (22) pojawiło się w tytule „Bł.” Trzecia zmiana dotyczyła objętości: numery 1-8 liczyły 16 stron, w numerach 9-10 stron było ich już 20, a od numeru 2/2002 (11) periodyk liczy 24 strony.

Pierwszy zespół redakcyjny tworzyli: ks. Andrzej Liszka, moderator Grupy oraz Beata i Wojciech Kudybowie. W tym trzyosobowym składzie przygotowali pierwsze dziesięć numerów pisma. Są to też jedyne osoby, które redagowały wszystkie dotychczasowe wydania. Od numeru 2/2002 (11) skład redakcji poszerzył się o osiem osób. Cztery z nich nadal pracują przy redagowaniu dwumiesięcznika: Maria Ross, Magdalena Druszką oraz Anna i Janusz Jasielcowie. Kolejne cztery pracowały przy kilkunastu, bądź kilkudziesięciu wydaniach: s. Sylwia Chruślicka współredagowała czternaście numerów (od 2/2002 [11] do 2/2004 [24]), Małgorzata Smajdor dwadzieścia dziewięć (nie ma jej w wykazie redakcji w numerze 1/2007 [39], a współpracę zakończyła na numerze 4/2007 [42]), Elżbieta Florek pięćdziesiąt trzy (od 2/2002 [11] do 1/2011 [63], od numeru 4/2007 [42] jako Elżbieta Grzywnowicz), Zofia Pulit sześćdziesiąt cztery (ostatni redagowany przez nią numer ukazał się w listopadzie 2012 r.). W roku 2004 (nr 6/2004 [26]) wśród redaktorów pojawiła się Janina Koza, która począwszy od numeru 2/2005 (28) pracuje w zespole do dziś (oprócz numerów 2/2007 [40] i 3/2007 [41]). Stałym członkiem redakcji od numeru 2/2012 (70) jest o. Wacław Krupiński SJ. Epizodycznie „Zwyciężajmy Miłością” redagowali również: Andrzej Bocheński i ks. Andrzej Ślusarz (od numeru 1/2008 [45] do 1/2012 [69]), Elżbieta Domoradzka (numery od 1/2009 [51] do 4/2010 [60]) oraz ks. Tomasz Rapała (numery od 2/2012 [70] do 4/2014 [84]). Bez zmian pozostał adres redakcji: Plac Kolegiacki 1, 33-300 Nowy Sącz, zaś

podawany od numeru 6/2001 (6) adres do korespondencji (pierwotnie Beaty i Wojciecha Kudybów) zmienił się od numeru 2/2006 (34) (mieszkanie Anny i Janusza Jasiełców).

Od początku periodyk drukowany był w kolorze na papierze kredowym. Wyjątek stanowiły numery 9/2001 (9) i 1/2002 (10), które, oprócz okładki, wydrukowane zostały na papierze offsetowym z czarno-białymi ilustracjami i jednokolorowym (niebieskim lub zielonym) odcieniem stron. Niezmienny jest układ graficzny okładki oraz wnętrza. Każde wydanie otwiera umieszczona u góry winieta zawierająca tytuł (z wyróżnioną graficznie literą „M” w słowie „Miłością” oraz wyrazem „Dwumiesięcznik”), oznaczenie numeru, a także fotografię fragmentu figury o. Pio. Poniżej znajduje się ilustracja (fotografia, lub reprodukcja obrazu) związana z tematem numeru, okresem liturgicznym, bieżącymi wydarzeniami w życiu Kościoła lub nowosądeckiej Grupy Modlitewnej. Najczęściej na okładce prezentowano sylwetkę samego o. Pio, a także wizerunki papieży, sanktuariów Ziemi Świętej, mozaiki kościołów w San Giovanni Rotondo itd. Zazwyczaj ilustracji towarzyszy cytaty z Pisma św. lub wypowiedzi o. Pio, sentencja, czy hasło duszpasterskie na dany rok liturgiczny, np. „Kościół naszym domem”, „Wierzę w życie wieczne”, „Nawrócenie drogą powrotu do Pana Boga i ludzi”, „Tysiąc lat pada ziarno Dobrej Nowiny na Polską glebę”. Strony wewnętrzne posiadają barwne tło, dzięki czemu odmiennymi kolorami wyróżniane są poszczególne teksty. Elementem charakterystycznym jest umieszczone w każdym zewnętrznym górnym rogu zdjęcie prezentujące profil sylwetki o. Pio. Wszystkie strony są numerowane na środku dolnej krawędzi. Na stronie ostatniej umieszczane są zazwyczaj zdjęcia przyrodnicze lub krajobrazowe, ewentualnie plakaty zapowiadające wydarzenia (przede wszystkim Festyn Rodzinny). Od numeru 4/2004 (24) u dołu tej strony pojawia się jeszcze informacja o możliwości przesyłania próśb i podziękowań polecanych podczas spotkań modlitewnych grupy. Początkowo był to adres wyłącznie pocztowy, od numeru 3/2007 (41) również e-mail. Drobną zmianą szaty graficznej została wprowadzona od numeru 1/2006 (33): białe tło okładki zostało zastąpione odcieniem *ecru*, delikatnie zmieniono kroje czcionek i kolory wyróżniające w tytule.

Od początku ukazywania się periodyku, aż do dzisiaj, nakład utrzymuje się na niezmiennym poziomie i wynosi tysiąc egzemplarzy. Pismo jest kolportowane przede wszystkim podczas spotkań Grup Modlitwy Ojca Pio,

ZWYCIĘŻAJMY MIŁOŚCIĄ

NASZE KALENDARIUM

Spotkania modlitewne

1 kwietnia godz. 19.00

6 maja godz. 19.00

3 czerwca godz. 19.00

Adoracja godz. 17.00

II i IV środa miesiąca

Koronka do Bożego

Miłosierdzia godz. 15.00

I i III czwartek miesiąca

2.04 Dwunasta rocznica

śmierci św. Jana Pawła II

**13.04 WIELKI
CZWARTEK**

godz. 21.00 Adoracja

Pana Jezusa w Ciemnicy

14.04. WIELKI PIĄTEK

godz. 22.00 Adoracja

Pana Jezusa w Grobie

23.04 Niedziela

Miłosierdzia Bożego

/nowenna od 14.04/

2.05 Osiemnasta rocznica

beatyfikacji O. Pio

Strony internetowe, które warto otworzyć

<http://ojcapiotro.com.pl>

www.kapucyni.pl

DZIĘKUJEMY CZYTELNIKOM ZA WSPÓLNE 100 NUMERÓW

Redakcja

**zwyciężajmy
miłością**

KOMUNIKAT

Wpłaty na prenumeratę naszego pis-

ma można dokonać na konto NRB:

64193018262011006310780003

Parafia Rzymско-Katolicka

pw. św. Małgorzaty w Nowym Sączu

Pl. Kolegiacki 1, 33-300 Nowy Sącz

(numer rachunku należy pisać
bez odstępów)

TELEGRAM do CZCIELI

św. OJCA PIO

Podziękowania i prośby o modlitwę
przekazywane naszej Grupie są po-
lęcane Dobremu Bogu za wstawien-
nictwem naszego patrona podczas
pierwszosobotnich modlitewnych
spotkań i Adoracji Najświętszego
Sakramentu w II i IV środę miesiąca.

Zwyciężajmy Miłością – Dwumiesięcznik Grupy Modlitewnej Ojca Pio w Nowym Sączu

Redaguje zespół: ks. Andrzej Liszka (moderator Grupy), Wojciech Kudyba (red. nac.), Beata Kudyba, Anna Jasielec (korekta).

Maria Ross, Magdalena Druska, Janusz Jasielec, Janina Koza, o. Wiesław Krupiński SJ

Adres redakcji: Plac Kolegiacki 1, 33-300 Nowy Sącz

Adres do korespondencji: A. J. Jasielec, ul. Grodzka 28/24, 33-300 Nowy Sącz, e-mail: anna_jasielec@o2.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania nadsyłanych tekstów i zmiany ich tytułów bez uprzedniego powiadomienia autora.

nie tylko w Nowym Sączu, ale również w innych parafiach diecezji tarnowskiej. Zadanie to od wielu lat spoczywa na barkach Magdaleny Druski. Dzięki ks. Andrzejowi Liszce kilka egzemplarzy regularnie dociera do pracowników Kurii Diecezjalnej. Poza tym „Zwyciężajmy Miłością” ma stałych prenumeratorów w kraju i zagranicą (USA, Niemcy, Szwecja, Austria). Darmowe egzemplarze są przez wolontariuszy dostarczane do szpitali, a nawet do Zakładu Karnego w Tarnowie. Kolejne numery archiwizowane są przez redakcję „Głosu O. Pio” oraz bibliotekę Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Począwszy od numeru 1/2012 (69) kolejne wydania czasopisma udostępniane są w Internecie, na stronie Grupy Modlitewnej www.ojciecpio.com.pl, w zakładce „Nasze pismo”.

W pierwszym numerze pisma, w słowie od redakcji, podano powody, dla których podjęto wysiłek wydawania własnego „organu prasowego”: „Chcemy, aby nasza skromna gazetka stała się pomocą dla wszystkich uczestników spotkań nowosądeckiej Grupy Modlitwy Ojca Pio – ale przecież nie tylko dla nich. Będzie mógł po nią sięgnąć każdy, kto szuka pomocy w potrzebie i chce, aby modlono się w jego intencjach i każdy, kto zechce podziękować za łaski”. Znalazła się tam również zachęta do składania próśb i podziękowań oraz nadsyłania listów, które miały być drukowane na łamach pisma. Zapowiedziano również stałe rubryki: wywiady z osobami, które zechcą podzielić się swoim doświadczeniem wiary, artykuły poświęcone modlitwie, informacje biograficzne o o. Pio oraz jego rozważania i listy.

Już w pierwszym numerze zaproponowano pewien porządek treści, który w mniejszym lub większym stopniu został utrzymany aż do dzisiaj. Nie ma on jednak charakteru sztywnego planu – nawet teksty tworzące cykle pod wspólnym nagłówkiem drukowane były w różnych miejscach poszczególnych wydań. Regułą jest, że na stronie drugiej znajdują się informacje dotyczące bieżącej działalności grupy: kalendarium, komunikaty, ważne informacje bieżące, życzenia, przesłania braci kapucynów z San Giovanni Rotondo, wiersze (w nagłówku tej strony powtórzony jest tytuł czasopisma). W numerze 8/2001 (8) po raz pierwszy pojawił się tekst pt. „Z życia Grupy”, który od numeru 1/2002 (10) stał się stałym cyklem zamieszczanym na s. 3 (a czasem także na kilku kolejnych). Od pierwszego numeru aż do dziś w periodyku drukowane są teksty kazań ks. Andrzeja Liszki, opatrzone wspólnym nagłówkiem „Życ modlitwą” (w numerach od 2/2009 [46] do 6/2011 [68] cykl ten nosił nazwę „Dzielić się wiarą”).

Środkowe strony czasopisma wypełniały artykuły o bardzo różnorodnej tematyce, sporadycznie ujmowane wspólnym tytułem, stosowanym w kilku, bądź kilkunastu kolejnych numerach, np. „Anioły w naszym życiu”, „Franciszkańscy święci i błogosławieni”, „Konwenty Ojca Pio” (opisy kapucyńskich klasztorów, w których przebywał o. Pio), „Miejsca cudami słynące” (o sanktuariach), „Misja ocalania dusz”, „Modlitwa Maryjna”, „Objawienia Maryjne”, „Pierwsi uczniowie” (sylwetki Apostołów), „Święci naszej ziemi”, „Wady i cnoty”, „Z Biblią na każdy dzień”. Spośród nich najwięcej tekstów ukazało się w cyklach „Z Ojcem Pio” i „Zamyślenia”. Spektrum tematów podejmowanych przez autorów było bardzo szerokie: od rozważań opartych o fragmenty Pisma św. przez artykuły nawiązujące do tematyki obchodzonego w Kościele Roku Eucharystii, Roku Kapłańskiego, Roku Miłosierdzia, Roku św. Pawła, Roku Wiary, Roku Życia Konsekrowanego, wieści z misji, aż po relacje z pielgrzymek i wydarzeń organizowanych przez nowosądecką Grupę Modlitewną. Ważne miejsce zajmowały tłumaczone przez Janusza Jasielca fragmenty książek o o. Pio, ukazujących się zagranicą, m.in. *Świadectwa* Marcellino Iasenzia Niro, czy *Papież i zakonnik* Stefano Campanelli.

Zazwyczaj na ostatnich stronach dwumiesięcznika (począwszy od numeru 2/2002 [11]) publikowane były teksty przeznaczone dla dzieci. Pierwszą autorką rubryki „Zwyciężajmy Miłością – dla dzieci” była s. Sylwia Chruślicka, a od numeru 6/2004 (26) przejęła ją Janina Koza (zmieniła się też jej nazwa: „Ojciec Pio – dzieciom”). Obok materiałów dla najmłodszych drukowano teksty humorystyczne pod wspólnym tytułem „Humor ojca Pio”, a następnie „Humor ojców pustyni”. Pojawiały się one dość regularnie do 2009 r. Próbkę reaktywacji tego cyklu (pod nazwą „Humor kościelny”) od numeru 3/2017 (101) podjął o. Wacław Krupiński SJ.

Nieregularnie drukowano świadectwa osób, które dzieliły się swoimi doświadczeniami nawróceń, uzdrowień, pogłębienia życia duchowego czy religijnego. Podobnie wyglądała sytuacja z listami do redakcji. Często brakowało tu również rozróżnienia, gdyż większość listów zawierała właśnie jakieś świadectwa. Dość szybko, bo już od numeru 6/2001 (6), zrezygnowano z drukowania próśb o modlitwę i podziękowań za otrzymane łaski. Niewiele ukazało się też, zapowiadanych w pierwszym numerze, „Wywiadów na jasnym tle” – zaledwie sześć rozmów przeprowadzonych z ks. Waldemarem Durdą (nr 1/2001 [1]), ks. Andrzejem Liszką (nr 2/2001 [2]), o. Gerardo di Flumeri (nr 7/2001 [7]), o. Gracjanem Majką (nr 8/2001 [8]), Marią Drabczyńską

ROZMOWA REDAKCJI

Zwyciężajmy miłością po raz setny

Nasza gazetka obchodzi mały jubileusz. Postanowiliśmy się podzielić naszymi wspomnieniami związanymi z przeszłością pisma i naszymi nadziejami na przyszłość. Oto rezultaty naszej redakcyjnej rozmowy.

Ks. Andrzej Liszka: mamy piękny jubileusz, ukazuje się setny numer gazetki. Trudno nie podziękować Bogu za to dzieło.

Wojciech Kudyba: oj, tak! Gdyby nasza gazetka była rocznikiem, każdy z nas miałby dziś grubo ponad sto lat. Powiem szczerze, że kiedy zaczynaliśmy, nie myślałem, że wytrzymamy tak długo. Małe gazetki szybko powstają, ale też szybko upadają. Cieszy mnie, że się trzymamy. Zdałem też sobie sprawę, że czytelnicy mogą nie pamiętać, jak wyglądały początki naszego pisma, a może nawet my sami nie wszystko już pamiętamy?

Anna Jasielec: ja pamiętam, że inicjatywa redagowania gazetki wyszła od Beaty Kudyby.

Wojciech Kudyba: potwierdzam.

Beata Kudyba: to było spontaniczne. Jeśli dobrze pamiętam, był rok 2001 r.

Grupa pięknie się rozrastała, przepełniona młodzieńczym zapałem, wielu z nas szukało sposobów zaangażowania się w jej pracę na miarę swoich możliwości. My z Wojtkiem też tego chcieliśmy, a ponieważ jesteśmy polonistami, uznaliśmy, że nasze kwalifikacje zawodowe mogą się przydać. Wojtek dorabiał w czasie studiów jako dziennikarz katolicki, a potem wiele lat redagował gazetkę w społecznym liceum, w którym pracował. Wydawanie gazetki wydawało się nam ważne jako sposób informowania o pracy Grupy a zarazem jako materiał formacyjny. Przegadaliśmy to sobie w domu, wymyśliłiśmy też tytuł, nawiązujący do myśli Ojca Pio i któregoś dnia poszliśmy na plebanie, żeby podzielić się naszymi planami z ks. Andrzejem Liszką. Miałam wtedy wrażenie, że ksiądz jest raczej sceptyczny – a może po prostu miał akurat w tym dniu inne pilne sprawy na głowie. Ale wyraził zgodę. A potem bardzo się zapalił i mocno nas wspierał. Były różne miłe gesty, na przykład dostaliśmy od niego mini magnetofon do nagrywania wywiadów. Pierwszy wywiad przeprowadziliśmy z ówczesnym proboszczem parafii św. Małgorzaty, ks. dr Waldemarem Durdą. Pamiętam, że bardzo starannie się przygotowywaliśmy do tego debiutu. Teraz myślę, że wiele spraw rozwiązało się w sposób zadziwiająco łatwy, opatrnościowy – jak na przykład stopniowe kształtowanie się składu redakcji. Nie da się przecież robić gazetki we dwoje.

Magdalena Druska: pamiętam pierwsze spotkanie redakcji w kancelarii parafialnej ok. godz. 18.00 wiosną 2001 r. Obecni byli: Ks. Andrzej, s. Berta, Wojtek, Beata, Maria i Ja. Potem dołączyli też Jasielcowie.

Anna Jasielec: wiadomość o powstającej gazecie przekazał nam ks. Andrzej,

(nr 9/2001 [9]), o. Józefem Mareckim (nr 4/2002 [13]). Później sporadycznie ukazywały się jeszcze inne wywiady, m.in. ze Zbigniewem Jankowskim (nr 6/2004 [26]), czy ks. proboszczem Janem Piotrowskim (nr 5/12 [73]).

Autorami tekstów w dwumiesięczniku są przede wszystkim członkowie redakcji. Ks. Andrzej Liszka regularnie publikuje teksty kazań. Beata i Wojciech Kudybowie przez pierwszych sześć lat istnienia pisma pisali artykuły na rozmaite tematy (od roku 2007 skupili się przede wszystkim na pracy redakcyjnej). Andrzej Bocheński specjalizował się w tematyce mariologicznej (objawienia, sanktuaria, wizerunki). Elżbieta Domoradzka opracowała teksty z okazji Roku św. Pawła. Magdalena Druska dokumentowała działalność Grupy. Elżbieta Grzywnowicz (Florek) opiekowała się rubryką humorystyczną. Anna i Janusz Jasielcowie przybliżali postać, życie, działalność i świętość o. Pio. O. Wiesław Krupiński SJ snuł refleksje w oparciu o wypowiedzi i pisma Stygmatyka z San Giovanni Rotondo. Zofia Pulit kreśliła sylwetki świętych, błogosławionych i czcigodnych sług Bożych i rozpoczęła cykl poświęcony sanktuariom. Ks. Tomasz Rapała dzielił się swoimi przemyśleniami eklezjologicznymi i doświadczeniem w praktykowaniu modlitwy opartej na lekturze Pisma św. Maria Ross skupiała się na symbolice chrześcijańskiej i wielkich osobowościach Kościoła: świętych i mistykach, przygotowała również cykl rozważań osnutych wokół poszczególnych wezwań Litanii Loretańskiej. Małgorzata Smajdor zamieściła kilka rozważań, inspirowanych m.in. fragmentami Pisma św. Ks. Andrzej Ślusarz w swoich artykułach poruszał bardzo wiele różnorodnych tematów z dziedziny teologii moralnej. Wspomniane już wcześniej s. Sylwia Chruślicka i Janina Koza pisały dla dzieci.

Pojedyncze teksty w „Zwyciężajmy Miłością” publikowali również: ks. Zbigniew Adamek, Marzena Bajorek, Antoni Baka, s. Gertruda Bociąg MSC, ks. Krzysztof Bułat, Bronisława Burnat, Justyna Burnat, o. Tomasz Duszyk OFMCap, Krzysztof Florek, o. Kazimierz Frankiewicz OFMConv, Leon Gąsior, Marzena Anna Gąsior, Beata Grzyb, ks. Józef Gurgul, Dorota Hedwig, ks. dr Andrzej Jedynek, ks. dr Jerzy Jurkiewicz, s. Katarzyna Kamińska OP, ks. Adam Kaźmierczak, M. Kolesińska, ks. Czesław Konwent, s. Agnieszka Koteja, ks. Michał Kotra, o. Jerzy Kraj OFM, o. Robert Krawiec, s. M. Akwilla Lipiak SBDNP, ks. Władysław Łukasik, Marianna Minor, ks. Józef Niźnik, ks. Paweł Paják, s. Teresa Pawlak, br. Bogusław Piechuta, ks. Ryszard Podstołowicz, Michał Pulit, ks. Stanisław Saletnik, s. M. Elżbieta Siepak ZMB, Piotr Szczepanek, s. Honorata Szerszeń ZSMM,

Barbara Tokarz, o. Jacek Waligóra, ks. Wojciech Węgrzyniak, Elżbieta Wójcik, s. M. Vianneya Wróblewska CSSJ, s. Bogumiła Z. nazaretanka. Część materiałów, przede wszystkim świadectw i listów, opatrzonych jest inicjałami, samymi imionami, aliokryptonimami, np. „Czciielka Ojca Pio”, bądź pozbawione są jakiegokolwiek podpisu.

Omawiane czasopismo jest fenomenem wydawniczym, nie tylko w skali sądeckiej, ale na pewno całej diecezji tarnowskiej. Większość periodyków religijnych wydawanych jest przez parafie, które posiadają odpowiednie kadrowe i logistyczne zaplecze. W tym przypadku mamy do czynienia z grupą wolontariuszy, którzy postanowili swój czas i umiejętności ofiarować wspólnocie, w której rozwijają swoje życie duchowe. Imponująca jest trwałość tego przedsięwzięcia. Jak zauważył Wojciech Kudyba w wywiadzie w setnym numerze pisma: „Małe gazetki szybko powstają, ale też szybko upadają”. Znamy wiele przykładów wydawnictw efemerycznych, które nie przetrwały dłużej niż kilka miesięcy, a w niektórych przypadkach kończyły swój żywot na pierwszym numerze. „Zwyciężajmy Miłością” ukazuje się od ponad 17 lat, ciesząc się niezmienną popularnością wśród czytelników. Zawdzięcza to z jednej strony zapałowi redakcji, a z drugiej nadanemu charakterowi – jest to dwumiesięcznik adresowany do ściśle określonej grupy zaangażowanych odbiorców, dla których stanowi ważną pomoc formacyjną. Jest też narzędziem budowania wspólnoty ludzi, pragnących pogłębiać swoje życie religijne inspirować się postacią św. o. Pio oraz ważnym kanałem ich komunikacji. Ta pierwotna motywacja członków Grup Modlitewnych bezpośrednio wpływa na ich zainteresowanie periodykiem, który staje się rodzajem „przedłużenia” religijnego klimatu comiesięcznych spotkań.

Zwraca uwagę wysoki poziom edytorski pisma, pozytywnie wyróżniający je na tle innych czasopism religijnych o podobnej skali. Niemala w tym zasługa szefostwa i pracowników „Poligrafii Małopolskiej” (zwłaszcza Łukasza Gocka i Pauliny Załęskiej), którzy od początku przygotowują do druku i drukują periodyk. Cenny jest zwłaszcza bogaty materiał ikonograficzny ilustrujący ważne wydarzenia z życia Grupy. Tak długie trwanie idei wydawania własnego pisma, zachowana cykliczność ukazywania się kolejnych numerów, spory nakład i stała, niezmiennie wysoka liczba odbiorców, są dowodem żywotności inicjatywy duszpasterskiej, jaką jest nowosądecka Grupa Modlitewna św. Ojca Pio. Pod tym względem plasuje się ona w czołówce lokalnych zrzeszeń religijnych, wyznacza pozytywne wzorce i inspirowe swoim przykładem.

ŻOŁNIERSKIE POCHÓWKI Z OKRESU MIĘDZYWOJENNEGO W NOWYM SĄCZU

Przechadzając się po nowosądeckim cmentarzu przy ulicy Rejtana, można odnaleźć jeszcze, choć już niestety coraz rzadziej, pozostałości żołnierskich mogił z lat 1920–1939. Nie jest to zaskakujące dla kogoś, kto zna choćby pobieżnie historię naszego miasta. Na łamach „Almanachu Sądeckiego” temat ten był już poruszany, lecz w innych przedziałach czasowych, przy omawianiu cmentarza wojskowego 350 a, b, c oraz mogiły zbiorowej żołnierzy 1939 r.

Musimy wiedzieć, że Nowy Sącz był miastem garnizonowym; stacjonował tu od 1918 r. 1. pułk strzelców podhalańskich, a także krótko 1. pułk artylerii górskiej. Wśród zmarłych odnajdujemy również osoby z innych pułków polskich, rosyjskich, a nawet ukraińskich. Jest to o tyle ciekawe, że po roku 1914, aż do wybuchu II wojny światowej miasto nie było terenem walk. W zasadzie znaleźli się oni w tym miejscu za sprawą szpitala pozafrontowego, umożliwiającego leczenie zamknięte.

Nieco inaczej przedstawia się sprawa hospitalizacji żołnierzy rosyjskich. Po wojnie polsko-bolszewickiej umieszczano ich w obozach jenieckich. Jednym z największych był obóz w Wadowicach, utworzony 8 grudnia 1918 r. Jeńcy rosyjscy podczas wojny polsko-bolszewickiej byli dziesiątkowani przez cholerę, tyfus, czerwonkę. Dotkniętych tymi chorobami ludzi przewożono na leczenie do szpitala w Nowym Sączu, często w bardzo ciężkim stanie, gdzie wielu umarło.

Poniższa lista zmarłych została opracowana na podstawie „Księgi metryk Zmarłych, Duszpasterstwa Garnizonu Nowy Sącz”, tom II, znajdującej się w Archiwum Parafialnym św. Małgorzaty w Nowym Sączu.

*

ABNOSOW Wasyl, jeńiec rosyjski z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1900, zm. 28 XII 1920 w wojskowym szpitalu epidemiologicznym dla jeńców w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12642.

ABRAMIN Michał, szer., rolnik. Ur. w 1895, zm. 25 I 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11907.

ACHRUK Aleksander, bombardier, inwalida 4. pal Inowrocław, rolnik. Ur. 21 XI 1902, syn Pawła i Magdaleny, zm. 16 IV 1928 w szpitalu wojskowym Nowy Sącz na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15976.

ADAMCZYK Józef, st. szer., 43. pp. Ur. 19 III 1900 w Szczawnicy, pow. Nowy Targ, syn Wojciecha i Zofii, zm. 22 X 1927 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

AKMTULIN N., z obozu jeńców bolszewickich w Wadowicach. Ur. w 1901, zm. 7 XI 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12532.

ALAMOZAJEW Aleksander, z armii gen. Antona Denikina. Ur. w 1901, zm. 12 IV 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus powrotny, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12127.

ANDREJEW S., jeńiec rosyjski z obozu w Wadowicach. Ur. w 1899 w Charkowie, zm. 7 XII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12596.

ANDRUSIK Roman, inwalida. Ur. 8 II 1906 w Łodzi, syn Tomasza i Michaliny, zm. 4 X 1927 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc.

ANISKIN Iwan, z obozu jeńców rosyjskich w Wadowicach. Ur. w 1895, syn Wsiewołoda i Ireny, zm. 20 XI 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12562.

ARCHIBOW Walenty, z obozu jeńców w Wadowicach. Ur. w 1898, zm. 24 X 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12502.

BABUŚKA Michał, szer. 1. psp, rolnik. Ur. w 1896 w Zarzeczu, pow. Nowy Sącz, syn Franciszka, zm. 22 I 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu na obustronne zapalenie płuc podopieczny, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11902.

BAGAJET Fiodor, jeniec rosyjski z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1890, syn Wasyla i Anny, zm. 2 I 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu wskutek wyczerpania, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12653.

BAJDA Adam, szer., rzemieślnik. Ur. w 1898 pow. Rzeszów, syn Józefa, zm. 29 II 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12025.

BANDROWSKA Maria, pielęgniarka II oddziału chirurgicznego szpitala załogi Nowy Sącz. Ur. 1898, zm. 22 I 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus plamisty i pogrzebana na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11905.

BARNOS Bazyli, inwalida, 6. psap, rolnik. Ur. 29 III 1905, syn Konrada i Teodozji, zm. 10 X 1927 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15766.

BATA Iwan, szer. rolnik. Ur. w 1894 pow. Husiatyn, zm. 27 I 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na zimnicę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11917.

BERLING Henryk, chor. 4. pp Leg. Ur. w Żywcu, syn Michała i Aurelii, 29 VIII 1927 otrzymał postrzał klatki piersiowej w ogrzewalni kolejowej Nowy Sącz, pochowany na nowosądeckim cmentarzu wojskowym.

BIAŁOŻEŃSKI Władysław, kan. 15. pap, rolnik. Ur. w 1899, syn Jana, zm. 30 IV 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12170.

BIEL Grzegorz, strz. 1. psp, rolnik. Ur. w 1899 w Tyliczu, pow. Nowy Sącz, zm. 7 III 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12043.

BIELAJEW Michał, z obozu jeńców w Wadowicach. Ur. 1901, zm. 3 XI 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na czerwone, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12520.

BIENIEK Antoni, szer. batalionu wartowniczego 4/5 Nowy Sącz, rolnik. Ur. 1898 pow. Sandomierz, syn Wincentego i Józefy, zm. 15 XI 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12545.

BIŁOW Jefim, z obozu jeńców w Wadowicach. Ur. w 1894, zm. 12 XI 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12542.

BISKUP Józef, szer., rolnik. Ur. 1899 w pow. Sanok, syn Piotra, zm. 1 IV 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu na zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12102.

BOCHNIAK Wojciech, ułan z 11. pp, robotnik. Ur. 3 III 1903 w Wójtowej pow. Gorlice, syn Antoniego i Franciszki, zm. 16 X 1925 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15042.

BOMMER Adolf, sierż. 1. psp, student. Ur. 10 X 1899 w Nowym Sączu, syn Stefana i Ludwiki. 15 VIII 1925 powiesił się w areszcie gminnym w Nowy Targu, pochowany na tamtejszym cmentarzu.

BOROWCZYK Marcin szer. inwalida 50. pp, zm. 16 VII 1928 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 16079.

BOŻEK F., szer., inwalida, 3. dywizja strzelców (Ukraina), rolnik. Ur. 16 II 1897, zm. 18 VI 1928 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 16451.

BRYDA Jan, szer. Ur. w 1894 pow. Strzyżów, syn Ignacego i Jadwigi Ziarnko, zm. 5 II 1921 w szpitalu wojskowym Nowy Sącz, pochowany na miejscowym cmentarzu w mogile nr 16716.

BUDNIOK Alojzy, szer., inwalida, 10. pp, robotnik. Ur. 12 I 1872 w Czechowicach, pow. Bielsko, syn Jana i Zuzanny, zm. 20 II 1928 w szpitalu wojskowym Nowy Sącz na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15902.

BUDZ Franciszek, cywilny rewident kolejowy. Ur. w 1871 w Zakopanym, pow. Nowy Targ, zm. 5 III 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12038.

BUGNO Feliks, szer. 2. komp. bat. wartowniczego 4/5 Nowy Sącz, rolnik. Ur. w 1895 w Zagórzanach, pow. Gorlice, syn Jana i Marii Gubały, zm. 17 IX 1920 szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12452.

BURNASOW Fiodor, jeńiec z obozu w Wadowicach, Ur. w 1900, syn Filipa i Aleksandry, zm. 10 XII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12602.

BUSZ Wojciech, strz. 1. psp. Ur. 27 V 1902 pow. Rzeszów, syn Wawrzyńca i Franciszki de Brody, jeńiec, zm. 23 II 1921 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na zapalenie nerek, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12756.

BYSIK Roman, strz., inwalida 1. psp, rolnik. Zm. 21 VIII 1926 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na ostre zapalenie mięśnia sercowego, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15342.

CABAŃSKI Józef, szer. inwalida 24. pp, rolnik. Ur. 25 III 1903 pow. Katowice, syn Szymona i Anny, zm. 12 III 1926 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15160.

CELEWICZ Julian, chorąży oddziału sztabowego 1. psp, student. Ur. 10 XI 1897 w Nowym Sączu, syn Franciszka i Antoniny, zm. 13 X 1919 w Nowym Sączu przy ulicy Targowej wskutek postrzału w głowę (samobójstwo), pochowany na miejscowym cmentarzu.

CELZYŃSKI Stefan, szer., rolnik. Ur. w 1897 pow. Zbaraż, zm. 12 I 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11879.

CHATWIZOW A., z obozu jeńców w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1901, zm. 14 XI 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus płamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12548.

CHMIELEWSKI Andrzej, szer. 73. pp. Ur. 28 X 1902 pow. Miechów, syn Kazimierza i Apolonii, zm. 20 III 1925 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 14766.

CHMIELEWSKI Roman, st. wach. 1. pu krechowickich. Ur. 28 II 1898, syn Konstantego i Joanny, zm. 31 V 1928 w szpitalu wojskowym Nowy Sącz na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 14025.

CHMURA Karol, kpr. 6. komp. 1. psp, muzyk. Ur. 4 V 1906 w Starym Sączu, syn Stanisława i Marii, zm. 21 VII 1935 w sanatorium wojskowym w Otwocku na gruźlicę płuc, pochowany na cmentarzu wojskowym w Warszawie.

CHOMA Kazimierz, chor. 19. pap. Ur. 27 XI 1897, syn Jana i Barbary, student, zm. 4 II 1924 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

CHRYSIŃSKI Iwan, z obozu jeńców w Wadowicach. Zm. 29 X 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus brzuszny, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

CISOWSKI Gustaw, plut., rolnik. Ur. w 1892 pow. Nowy Sącz, syn Jana, zm. 11 III 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu na ropne zapalenie opłucnej, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12088.

CYMLEKOE Siergiej, z obozu jeńców w Wadowicach, rolnik. Ur. około 1900, zm. 10 XI 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus płamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12534.

CZECH Kazimierz, szer. szpitala polowego nr 504 w Jordanowie. Ur. 15 II 1875, zm. 14 II 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu na sepsę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym w mogile nr 11975.

CZERNIAKOW Gierasim, jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1899, zm. 28 XII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojzkowym dla jeńców w Nowym Sączu na czerwone, pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym w mogile nr 12643.

CZERNOW Gregory, jeniec bolszewicki z obozu nr 2 w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1899, zm. 14 I 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojzkowym dla jeńców w Nowym Sączu, pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym w mogile nr 12676.

CZOCH Józef, strz. 2. psp Sanok, rolnik. Ur. w 1900 pow. Nowy Sącz, syn Jakuba i Katarzyny Legutko, zm. 30 X 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus brzuszny, pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym w mogile nr 12513.

CZYŻOW Siergiej, z obozu jeńców w Wadowicach. Ur. w 1901, syn Anastazji, zm. 5 XII 1920 w szpitalu epidemicznym dla jeńców w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym w mogile nr 12591.

DĄBKOWSKI Antoni, szer. 1. pp, wyrobnik. Ur. w 1895, zm. 13 III 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na gruźlicę kiszek, pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym w mogile nr 12063.

DERKACZ Józef, jeniec powracający z Włoch, rolnik. Ur. w 1887 pow. Tarnopol, zm. 20 II 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym w mogile nr 11994.

DŁUGOSZEWSKI Czesław, szer. 42. pp, rolnik. Ur. w 1900 pow. Płońsk, syn Władysława i Marii, zm. 29 VII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojzkowym w Nowym Sączu – postrzał czaszki z naruszeniem kości, pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym w mogile nr 12343.

DOBROLARZ Fiodor, jeniec z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1899, zm. 7 IV 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojzkowym dla jeńców w Nowym Sączu na influencję, pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym w mogile nr 12840.

DOŁGONOW Piotr, jeniec z obozu nr 2 w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1894, zm. 6 I 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojzkowym dla jeńców w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym w mogile nr 12664.

DOMEK Stanisław, st. strz. 2. komp. zapasowej 1. psp, rolnik. Ur. w 1897, zm. 20 II 1920 w szpitalu epidemiologicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym w mogile nr 11987.

DOWNAROWICZ Władysław, por., akademik. Ur. 10 I 1899, syn Piotra i Józefy, zm. 18 III 1924 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

DRĄG Stefan, szer. 16. pp, rolnik. Ur. w 1898, zm. 23 II 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12003.

DROŻDŻ Stanisław, inwalida, krawiec. Ur. 15 VI 1903 pow. Radomsko, syn Franciszka i Marianny, zm. 1 III 1928 w szpitalu wojskowym Nowy Sącz na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15916.

DROŻYŃSKI Franciszek, kpr., inwalida, student. Ur. 28 XI 1896 w Tarnowie, syn Władysława, zm. 2 XI 1923 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

DUBIEL Stanisław, szer. 1. komp. zapasowej 4. psp, rolnik. Ur. w 1900 pow. Sokół, zm. 23 V 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12231.

DUDA Michał, kpr. Ur. w 1893 pow. Wieluń, zm. 21 II 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11994.

DUKACZEWSKI Lucjan, szer. 78. pp, rzemieślnik. Ur. w 1905, syn Jana i Zofii, zm. 7 VI 1927 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

DULAK Jan, strz. 4. komp. 1. psp, rolnik. Ur. 23 VI 1907 w Piwnicznej pow. Nowy Sącz, syn Franciszka i Katarzyny, zm. 14 X 1927 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na ropne zapalenie opłucnej, pochowany na miejscowym cmentarzu miejskim w mogile nr 17521.

DWORKOWSKI Wojciech, kan., inwalida. Ur. 13 IV 1903, syn Józefa i Teresy, zm. 2 VIII 1925 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 14934.

DYBIEC Jan, strz. 7. komp. 1. psp. Ur. 25 II 1897 w Łącku, pow. Nowy Sącz, 29 III 1923 popełnił samobójstwo wskutek nękającej go choroby, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

DYMIANCZUK Michał, szer., rolnik. Ur. w 1883, zm. 5 I 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na zimnicę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11866.

DZIERZEWSKI Ludwik, sierż. 57. pp. Ur. 8 VII 1889 w Poznaniu, syn Franciszka i Michaliny, zm. 20 III 1928 w szpitalu wojskowym Nowy Sącz na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15946.

DZIKI Józef, inwalida, kelner. Ur. 19 III 1884 w Jeleśni, pow. Żywiec, syn Wojciecha i Rozalii, zm. 15 III 1924 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

DZIÓBA Michał, szer. rolnik. Ur. w 1891 pow. Tłumacz, zm. 3 I 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na malarię, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11873.

DZIWOŁAK Wincenty, strz. 1. psp. Ur. 15 IV 1901 w Starej Wsi, pow. Biłgoraj, syn Andrzeja i Rozalii, zm. 3 XII 1922 w filii Szpitala Rejonowego Nowy Sącz na zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

EMERT Bolesław, wachmistrz 3. psk. Ur. 15 IV 1886 w Suwałkach, syn Augusta i Wiktorii, zm. 3 II 1927 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15501.

EMILANOW Maksym, jeniec z obozu nr 2 w Wadowicach. Ur. w 1897, zm. 8 XII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na tyfus brzuszny, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12597.

FATICH Gary, jeniec z obozu nr 2 w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1900, zm. 12 I 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12674.

FĄFEREK Józef, st. szer. 68. pp, rolnik. Ur. 3 III 1894 pow. Szamotuły, syn Wojciecha i Marii, zm. 14 VI 1920 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu (tężec), pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12258.

FEC Stanisław, strz. 1. komp. ckm 1. psp, robotnik. Ur. w 1902 w Łomnicy, pow. Nowy Sącz, syn Jana i Kunegundy, zm. 2 II 1925 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na zakażenie krwi, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 14732.

FESIUN Michał, szer., inwalida. Ur. w 1899, zm. 7 VI 1927 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

FESZ Piotr, strz. 3. komp. ckm 1. psp, rolnik. Ur. 6 VI 1912 pow. Jasło, syn Iwana i Marii, zm. 19 II 1937 w szpitalu powszechnym Nowy Sącz na zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu miejskim.

FIEDANOW Jefim, jeniec z obozu nr 2 w Wadowicach. Ur. w 1901, zm. 13 XII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na czerwone, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12606.

FILIPIAK Jan, strz. 1. komp. 1. psp, rolnik. Ur. 3 XII 1903 r. w Szczyrzycu, pow. Limanowa, syn Jana i Marii, zm. 12 II 1926 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na obustronne zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15117.

FURGAŁ Jan, szer. Ur. w 11 XI 1898 pow. Limanowa, syn, Jakuba i Katarzyny, zm. 11 II 1922 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

GABRYSIAK Jan, sierż., 3. komp. ckm 1. pp Leg. Ur. 3 XII 1897 pow. Nieszawa, syn Mikołaja i Rozalii, zm. 19 VIII 1928 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 14108.

GABRYSZ Józef, por., inwalida, 5. psp. Ur. w 1892 pow. Sambor, zm. 27 XII 1923 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

GAJEWICZ Stanisław, szer. urzędu gospodarczego WP Nowy Sącz. Ur. w 1899, pow. Opatów, syn Grzegorza i Franciszki Białobok, zm. 12 III 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na tyfus płamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12795.

GAŁUSZKA Jan, szer., inwalida 54. pp. Ur. 28 V 1904 pow. Gródek Jagielloński, syn Maksyma i Pelagii, zm. 26 V 1926 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15250.

GARBOWSKI Franciszek, inwalida, rolnik. Ur. 31 X 1874 pow. Grybów, syn Wojciecha i Marii Nowak, zm. 25 III 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu na zapalenie nerek, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12088.

GAWEŁ Franciszek, inwalida. Ur. 7 XI 1901 pow. Frysztat (Czechosłowacja), syn Wojciecha i Katarzyny, zm. 6 III 1928 w szpitalu wojskowym Nowy Sącz na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15923.

GIEMZA Antoni, strz., inwalida, 7. komp. 4. psp. Ur. 1 VI 1903 pow. Lida, syn Andrzeja i Tekli, zm. 27 VI 1926 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15260.

GILECKI Ludwik, mat zawodowy dyonu ćwiczebnego MW Gdynia. Ur. w 1902, syn Jana i Heleny, zm. w 1925 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15079.

GŁADYSZEWSKI Józef, szer. 2 komp. wartowniczej bat. wartowniczego 4/4, rolnik. Ur. w 1901 w Klimkówce, pow. Gorlice, syn Wojciecha, zm. 2 IV 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu na zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 1206.

GNIDA Józef, st. ułan, uczeń. Ur. 13 II 1908 pow. Zamość, syn Franciszka i Ewy, zm. 16 III 1927 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15547.

GOROŃSKI Michał, kanonier 15. pap, robotnik. Ur. w 1896 pow. Poznań, syn Michała i Katarzyny, zm. 11 V 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12204.

GRESZKO Andrzej, z obozu jeńców w Wadowicach. Ur. 1899, zm. 13 XI 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na czerwone, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12542.

GROBOSZ Antoni, szer., inwalida, 62. pp. Ur. 10 VI 1903 pow. Rybnik, syn Antoniego i Julii, zm. 12 X 1926 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15381.

GUMNOW Fiodor, z obozu jeńców w Wadowicach. Ur. w 1901, zm. 2 XI 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus brzuszny, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12522.

HAWRO Józef, plut. 1. plot Warszawa, mechanik. Ur. 31 III 1897 w Rawie Ruskiej, syn Marcelgo i Katarzyny, zm. 3 VII 1926 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15294.

HNATOWICZ Jan, strz. 1. komp. zapasowej 1. psp, rolnik. Ur. w 1898 w Bartnym pow. Gorlice, syn Macieja i Anny, zm. 3 I 1921 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na zapalenie nerek, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12656.

HOJSON Jan, szer. 2. komp. wartowniczej batalionu wartowniczego 4/5, rolnik. Ur. w 1899 pow. Sanok, zm. 10 IV 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu na zapalenie opłucnej, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12130.

HOŁOWCZAŃSKI Stefan, szer., rolnik. Ur. w 1888, zm. 6 I 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11868.

HORBACZ Wasyl, ułan, inwalida, 26. pu. Ur. 30 VIII 1904 pow. Baranowice, syn Mikołaja i Ewy, zm. 6 II 1928 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15888.

HOSZOWSKI Michał, szer., rolnik. Ur. w 1884 pow. Dolina, zm. 15 I 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11889.

IGNASZEK Józef, szer. 68. pp, rolnik. Ur. w 1901 pow. Kalisz, syn Tomasza i Józefy Grzybowskiej, zm. 18 VIII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12377.

IUĆK Stanisław, strz. 1. komp. 1. psp Ur. 24 XII 1910 w Suchej pow. Maków, syn Józefa i Marii, zm. 26 V 1932 w izbie chorych 1. psp na rozległe oparzenie III stopnia, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

IWANIUK Tomasz, szer. 144. pp, rolnik Ur. w 1901, syn Jana i Anny, zm. 6 IX 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12424.

JABŁOŃSKI Kazimierz szer., inwalida, 1. p. czołgów. Ur. 24 II 1892 pow. Strzelno, syn Wojciecha i Marii, zm. 9 VII 1926 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15300.

JAKIMOW Maksym, jeńiec z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. 1900, zm. 22 XII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na zapalenie nerek, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12637.

JASZCZAK Piotr, szer. 1. komp. 42. pp, rolnik Ur. 16 II 1899 pow. Siedlce, syn Józefa i Józefy Kruczyńskiej, zm. 9 IX 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na czerwone, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12434.

JEŻAK Jan, inwalida, rolnik. Ur. w 1872 w Gródku pow. Grybów, syn Wojciecha i Marii Krok, zm. 8 VI 1920 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12244.

JOACHYMIAK Antoni, szer. 105. pp, rolnik Ur. 18 II 1897 pow. Ostrołęka, syn Rocha i Jadwigi, zm. 2 XI 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12517.

JURKIEWICZ Mikołaj, szer., rolnik. Ur. w 1881 w Targowicy, pow. Tłumacz, zm. 16 I 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na zimnicę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11891.

KABACINOW Ilia z obozu jeńców w Wadowicach. Ur. 1899, zm. 10 XI 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12533.

KAMIŃSKI Józef. Ur. w 1897, zm. 1 V 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na niedomaganie mięśnia sercowego, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12175.

KAMPE Gustaw, chorąży V dywizjonu taborów, urzędnik. Ur. 13 V 1876 w Brzeżanach, syn Wilhelma i Katarzyny, zm. 10 I 1925 w wyniku postrzału w głowę (samobójstwo), pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

KARAŚ Tadeusz, kpt, lekarz oddziału chirurgicznego szpitala wojskowego Nowym Sączu. Ur. 21 X 1881, syn Aleksandra i Wandy, zm. 10 XI 1920 w Starym Sączu na udar serca, pochowany na tamtejszym cmentarzu.

KACZMAREK Nikodem, szer. 60. pp, rolnik. Ur. 1900, zm. 7 XII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12594.

KAPECKI Aleksander, szer., inwalida, 16. pp Tarnów, kelner. Ur. 12 V 1901, syn Stanisława i Heleny, zm. 21 VIII 1928 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 14109.

KARPENKO Tyfon, szer. w armii gen. Antona Denikina, krawiec. Ur. w 1892, zm. 2 V 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na ogólne wycieńczenie po tyfusie plamistym, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12203.

KASIARKIEWICZ Jan, plut. 26. pp, zecer. Ur. 21 IX 1899, syn Wincentego i Marii, zm. w 1925 szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 14800.

KATASZYNOW Spirydion, jeńiec bolszewicki z obozu w Dąbiu pod Krakowem, rolnik. Ur. 1897, zm. 13 III 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na wyczerpanie po czerwonce, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12795.

KAWA Julian, inwalida, rolnik. Ur. w 1894 pow. Gorlice, zm. 13 II 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11980.

KAZIMIERCZYK Stanisław, szer. 6. komp. 86 pp Mołodeczno, rolnik. Ur. 2 VII 1903 pow. Skierniewice, syn Stefana i Marii, zm. 14 I 1926 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15088.

KĄS Józef, strz. 4. komp. 1. psp. Ur. 10 IV 1909 w Piekielniku pow. Nowy Targ, syn Andrzeja i Teresy, zm. 19 III 1932 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na tyfus brzuszny, pochowany na miejscowym cmentarzu miejskim w mogile nr 17519.

KIMACH Michał, szer., rolnik. Ur. 1897 pow. Czortków, syn Grzegorza, zm. 1 II 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 119233.

KLIMCZAK Władysław, szer. 144. pp. Ur. w 1900 pow. Sokołów, zm. 19 VIII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na czerwone, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12378.

KLIMCZAK Wojciech, kpr. 1. komp. 1. psp. Ur. 7 IV 1911 w Jeleśnej, pow. Żywiec, syn Franciszka i Agnieszki, 16 VII 1934 utonął w czasie powodzi na rzece Dunajec, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 18337.

KNIAZIOW Wasyl, jeńiec z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1901, zm. 21 I 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na czerwone, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12691.

KOHUCIAK Dymitr, szer. 2. komp. wartowniczej baonu wartowniczego 4/5 w Nowym Sączu, rolnik. Ur. w 1899 pow. Sanok, syn Michała, zm. 28 III 1920 w szpitalu w Nowym Sączu na obustronne zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12091.

KOKOTEK Jakub, szer. 8. komp. 73. pp, cukiernik. Ur. 23 V 1903 w Sosnowcu, zm. 13 V 1925 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na cmentarzu żydowskim w Nowym Sączu.

KOLCOW Michał, z obozu jeńców nr 2 w Wadowicach. Ur. w 1890, zm. 4 XI 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus płamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12521.

KOŁODNICKI Dymitr, szer., rolnik. Ur. 1874 pow. Podhajce, zm. 30 I 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11930.

KONARKOWSKI Feliks, szer. 61. pp, rolnik. Ur. w 1901, zm. 15 VI 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na tyfus płamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12262.

KONDRAT Karol, ułan 3. szwadronu 9. p. ułanów Czortków, robotnik. Ur. 13 II 1903, pow. Husiatyn, syn Antoniego i Jadwigi, zm. 8 VIII 1925 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 14926.

KONDRATENKO Antoni, jeńiec z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1900, zm. 5 II 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na zapalenie nerek, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12718.

KONOPKA Marek, szer. 27. pp, robotnik. Ur. 17 VI 1898 pow. Częstochowa, syn Anny, zm. 8 X 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na dur brzuszny, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12476.

KOPYCIŃSKI Tadeusz, strz. 4. komp. 1. psp, stolarz. Ur. 14 V 1902 w Piwnicznej, pow. Nowy Sącz, syn Karola i Ewy, zm. 1 II 1925 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na ropnicę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

KOPYNIECKI Jan, szer. 40. pp, urzędnik wojskowy. Ur. w 1910 pow. Lwów, syn Jana i Katarzyny, zm. 4 IX 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na czerwone, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12421.

KORALOW Andrzej, jeńiec z obozu w Wadowicach. Ur. w 1893, zm. 10 XII w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na tyfus płamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12605.

KORALOW H., jeńiec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. 1897, syn Filipa, zm. 15 I 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na zapalenie nerek, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12679.

KORDYLÓWNA Emilia, urzędniczka w szpitalu wojskowym dla chorób zakaźnych. Ur. 10 XI 1897 w Nowym Sączu, córka Edwarda i Anieli Jeleńskiej, zm. 4 IX 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowana na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12419.

KOREŃ Konrad, z obozu jeńców bolszewickich w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1900, zm. 6 XI 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus płamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12529.

KOROWIEC Andrzej, szer. Ur. 1882 pow. Żółkiew, zm. 12 III 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12089.

KOSTYRAK Marcin, ułan, szpital koni 9. pu, rolnik. Ur. w 1900, zm. 13 V 1920 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12131

KOTLARZ Jan. Ur. 15 III 1890 pow. Pilzno, syn Tomasza i Marii, zm. 23 I 1923 w filii szpitala rejonowego Bielsko Białe w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu.

KOWALCZYK Władysław, kan., rolnik. Ur. 21 III 1902, zm. 27 II 1926 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15138.

KOWALEWSKI Jan, szer. 44. pp strzelców, rolnik. Ur. w 1893 pow. Kowno, syn Antoniego, zm. 3 I 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus powrotny, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11998.

KOWALOW Timofiej, jeńiec bolszewicki z obozu w Wadowicach. Ur. w 1895, zm. 27 II 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus brzuszny, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12508.

KOZAK Michał, szer. armii ukraińskiej. Ur. w 1901 pow. Mościska, syn Iwana i Marii Buczek, zm. 1 IX 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12411.

KOZIOŁ Józef, szer. 4. komp. 42. pp Białystok. Ur. 16 VII 1898 pow. Łowicz, syn Stanisława i Marii, zm. 16 VIII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym

w Nowym Sączu na tyfus powrotny, pochowany na miejscowym cmentarzu woj-skowym w mogile nr 12369.

KOZUB Władysław, szer. 5. komp. 1. psp. Ur. 8 X 1900 pow. Chrzanów, syn Jana i Petroneli, 30 V 1927 popełnił samobójstwo na placu ćwiczeń w Nowym Sączu, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

KOŻAŁOW M., z obozu jeńców bolszewickich w Wadowicach. Ur. w 1895, zm. 27 II 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus brzuszny, po-chowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12523.

KROPSKI Stanisław, kan. 15. pap, ślusarz. Ur. w 1901, zm. 2 VI 1920 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmen-tarzu wojskowym w mogile nr 12242.

KREDENSARZ Anton, jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1894, zm. 14 IV 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na chroniczny nieżyt płuca, pochowany na miejscowym cmenta-rzu wojskowym w mogile nr 12849.

KRENZÓWNA Balbina, pielęgniarka sądeckiego szpitala zakaźnych. Ur. w 1890 w Wieliczce, córka Jana i Balbiny Ruckiej, zm. 25 XI 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowana na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12572.

KRUPA Józef, kpr., rolnik. Ur. 1894, zm. 3 II 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na bronchit, pochowany na miejscowym cmentarzu woj-skowym w mogile nr 11937.

KRUPA Piotr, szer., rolnik. Ur. 1897 pow. Jarosław, syn Franciszka, zm. 2 I 1920 w miejscowym szpitalu epidemiologicznym na zimnicę, pochowany na miejsco-wym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11861.

KRZEWICKI Antoni, szer. 4. komp. 4 pp Leg., robotnik. Ur. 17 X 1900 pow. Włoszczowa, syn Jakuba i Marianny, zm. 19 VII 1925 r. w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojsko-wym w mogile nr 14926.

KRZYŻOSIAK Jan, szer. 56. pp. Ur. w 1900 pow. Rawicz, syn Marcina i Ja-dwigi Baczyńskiej, zm. 30 IX 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Są-czu na czerwone, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12474.

KUBIŃSKI Szczepan, szer. kolumny taborów. Ur. w 1895 pow. Sieradz, syn To-masza i Pelagii Jareckiej, rolnik, zm. 11 VIII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmen-tarzu wojskowym w mogile nr 12364.

KULASZOW Leontyn, jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1902, zm. 10 XII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców

w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 12600.

KURNIK Wojciech, strz. 15. pp, szewc. Ur. 16 IV 1899 pow. Bochnia, syn Józefa Honoraty Madej, zm. 30 VII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojсковym w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 12331.

KURNYGIN Aleksiej, z obozu jeńców bolszewickich w Wadowicach. Ur. w 1897, zm. 28 X 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus brzuszny, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 12509.

KUROWSKI Jan, sierż. 1. psp. Ur. 24 XII 1898 w Długołęce, pow. Nowy Sącz, syn Józefa i Franciszki, zm. 10 IX 1924 w Nowym Sączu ul. Zielona na zapalenie mózgu, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym.

KURPIK Kazimierz, szer. 7. komp. 1. psp, robotnik. Ur. w 1899 w Warszawie, zm. 9 II 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 11955.

KURZEJA Józef, szer. 1 psp, rolnik. Ur. 10 XII 1901 w Popowicach, pow. Nowy Sącz, syn Jakuba i Katarzyny, zm. 16 VIII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojсковym w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 12371.

KUTERA Jan, kpr. 9. komp. 1. psp, wyrobnik. Ur. w 1901 pow. Sławęcin, syn Augustyna i Marii, zm. 10 I 1925 w koszarach wojсковych w Nowym Sączu (samobójstwo, postrzał w głowę), pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym.

KUZERA Józef, strz. 7. komp. 1 psp, rolnik. Ur. 19 III 1902 w Lipnicy Wielkiej, pow. Grybów, syn Macieja i Józefy, zm. 3 V 1924 w szpitalu wojсковym w Nowym Sączu na skręt kiszek, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym.

KUŹNIECOW Hrehory, jeńiec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1898, zm. 11 II 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojсковym dla jeńców w Nowym Sączu na ogólne wycieńczenie, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 12732.

LEŚNIAK Jakub, szer. komp. saperów, rolnik. Ur. 20 VI 1901 w Trzetrzewinie, pow. Nowy Sącz, syn Jana i Anny, zm. 27 II 1924 w szpitalu wojсковym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym.

LETNIANCZYN Michał. Ur. w 1896 pow. Drohobycz, syn Iwana, zm. 30 I 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 11923.

LICHOTA Jan, szer. 9. komp. 10. pp. Ur. w 1898 pow. Ropczyce, syn Józefa i Katarzyny Dębskiej, zm. 7 IX 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojсковym w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 12433.

LIGACZ Adam, szer. 44. pp, rolnik. Ur. w 1890 w Tylmanowej, pow. Nowy Targ, zm. 6 II 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus powrotny, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11952.

LIGNAR Jan, szer. baonu wartowniczego 4/5 Nowy Sącz, robotnik. Ur. w 1901 w Bieczu, pow. Gorlice, syn Franciszka i Marii Kunickiej, zm. 15 VII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12310.

LOREK Wojciech, strz. 1. psp, rzeźnik. Ur. 13 IV 1901 w Trzetrzewinie, pow. Nowy Sącz, syn Stanisława i Marii Dynowskiej, zm. 2 XII 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12582.

LUDZA Franciszek, szer. 4. komp. 75. pp, robotnik. Ur. 8 VI 1902 pow. Brzesko, syn Józefa i Anny, zm. 9 XII 1925 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15063.

ŁACHAW Aleksiej, jeńiec bolszewicki z obozu w Wadowicach. Ur. 1899, zm. 10 XII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12601.

ŁAWRYNOWICZ Józef, szer., rolnik. Ur. w 1900 pow. Oszmiana (Litwa), syn Anieli, zm. 6 IX 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu (tęzec), pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12425.

ŁACKI Marcin, strz. 1. komp. 5. psp, rolnik. Ur. 7 VII 1903 r. pow. Limanowa, syn Jana i Reginy, zm. 28 II 1926 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu (tęzec), pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 115139.

ŁOPCHOW Iwan, jeńiec bolszewicki z obozu w Wadowicach. Ur. w 1896, zm. 14 XII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12608.

ŁUKOWICZ Michał, szer. rolnik. Ur. w 1898, zm. 28.01.1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na zimnicę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11916.

ŁUPICZOW Stefan, jeńiec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1900, zm. 27 XI 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12572.

ŁYCZAKOWSKI Adam, szer., inwalida, rolnik. Ur. w 1900 pow. Olkusz, syn Franciszka i Joanny, zm. 3 V 1927 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

MACHOŁ Marcin. Ur. 6 X 1889, syn Jakuba i Julii Zająć, zm. 1 II 1921 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu zakażenie krwi, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12705.

MACKOWICZ Iwan, jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1894, zm. 22 XII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na wrzody wątroby, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12638.

MAJDA Jan, szer. 75. pp. Ur. 28 XI 1903 pow. Bielsko, syn Jana i Marii, zm. 28 XI 1925 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

MAKSIMOW Piotr, jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1895, zm. 11 XII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na wyczerpanie, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12604.

MALISZ Wojciech, strz. 1. psp, inwalida. Ur. 26 I 1903 r. pow. Nowy Sącz, syn Franciszka i Katarzyny, zm. 12 III 1926 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15159.

MAŁEK Leon, kpr., inwalida, stolarz. Ur. 1890 w Jelnej, pow. Nowy Sącz, zm. 10 II 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na influencję ostrą, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11964.

MAŁYSZEW Aleksiej, z obozu jeńców bolszewickich w Wadowicach. Ur. 1894, zm. 1 XI 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na zapalenie nerek, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12515.

MARSZAŁEK Stanisław, plut. 1. plot Warszawa, cukiernik. Ur. 16 XI 1900 pow. Miechów, syn Sylwestra i Katarzyny, zm. 1 VII 1926 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15287.

MASŁAKOW Dymitr, jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1899, zm. 22 I 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na czerwone, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12692.

MASTYNIKÓW Leon, st. sierż. armii gen. Antona Denikina. Ur. w 1895, zm. 12 IV 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12126.

MASZKOW Andrzej, jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1895, zm. 18 II 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12808.

MATJASIK Władysław, szer., inwalida 75. pp Królewska Huta. Ur. 23 IX 1904 w Jaworznie, pow. Chrzanów, syn Tomasza i Marii, zm. 5 V 1928 w szpitalu wojskowym Nowy Sącz na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15995.

MATIUCH Mikołaj, jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1895, zm. 26 XII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na dur powrotny, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12641.

MATOSZKA Józef, szer. 54. pp, rolnik. Ur. w 1900, zm. 31 VIII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12413.

MATWIEJEW Fiodor, jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1896, zm. 10 I 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu z powodu wyczerpania, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12667.

MAZUR Józef, szer., inwalida 2. pu, zm. 21 XII 1926 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15444.

MAZUREK Jan, szer. batalionu wartowniczego 4/5, rolnik. Ur. w 1902 pow. Gorlice, syn Józefa i Jadwigi Hołdy, zm. 19 IX 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12458.

MAZURKIEWICZ Witold, st. ogniomistrz 1. pag. Ur. w 1899 w Nowym Sączu, syn Władysława i Eugenii, zm. 4 X 1923 szpitalu wojskowym w Nowym Sączu wskutek postrzału w głowę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

MICHALIK Aleksander, strz. 7. komp. 1. psp, rolnik. Ur. 11 II 1902 pow. Grybów, syn Kazimierza i Tekli, zm. 3 III 1924 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

MICHALIK Andrzej, szer. 1. psp, rolnik. Ur. w 1902 w Gładyszowie, pow. Gorlice, syn Teodora, zm. 12 VIII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12366.

MICZYŃSKI Franciszek, strz. 1. psp, elektromonter. Ur. w Krakowie, syn Mariana i Stefanii Bobak, zm. 13 II 1932 w szpitalu okręgowym nr 5. Kraków na gruźlicę płuc, pochowany na nowosądeckim cmentarzu cywilnym.

MIERZENIN Konstanty, szer. z obozu jeńców bolszewickich w Wadowicach. Ur. w 1898, zm. 27 XI 1920 r. w szpitalu epidemicznym dla jeńców w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 1274.

MIKOŁAJCZYK Ignacy, szer. z szpitala polowego nr 504. Jordanów. Ur. w 1899, zm. 27 II 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12018.

MILAN Edmund, szer. batalionu wartowniczego 4/5 Nowy Sącz, rolnik. Ur. 1899 pow. Sanok, zm. 30 VIII 1920 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12405.

MILIŃSKI Jan, strz. 1. psp. Ur. w 1901, syn Anny Gorczyńskiej, robotnik, zm. 23 VIII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12385.

MINAKOW Ajzik, jeńiec bolszewicki z obozu w Wadowicach, szklarz. Ur. w 1899 w Mińsku, zm. 14 II 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na chroniczny nieżyt oskrzeli, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12734.

MŁYNARSKI Stanisław, strz., inwalida 10. psk Łańcut, rolnik. Ur. 24 IV 1903 pow. Tarnobrzeg, syn Wawrzyńca i Katarzyny, zm. 26 XII 1925 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15063.

MOLENDĄ Teodor, szer. 4. komp. 11. pp, woźnica. Ur. 6 XI 1901 w Będzinie, syn Piotra i Franciszki Świstak, zm. 6 VI 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12247.

MOSKAL Józef, szer., inwalida, 75. pp. Ur. 28 I 1903 w Stróży, pow. Myślenice, syn Michała i Jadwigi, zm. 2 X 1925 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na krwotok mózgu, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

MROWCA Andrzej, szer., rolnik. Ur. 1884 w Klimkówce, pow. Nowy Sącz, syn Jana i Jadwigi Zielińskiej, zm. 21 I 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu na gruźlicę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11898.

MROZOW Konstanty, szer. z obozu jeńców w Wadowicach. Ur. w 1892, zm. 28 XI 1920 w szpitalu epidemicznym dla jeńców w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12579.

MRÓZ Stanisław, szer., rolnik. Ur. w 1899 w Rdziostowie, pow. Nowy Sącz, syn Marcina, zm. 19 II 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu na gruźlicę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11986.

MRÓZ Władysław, plut. oddziału sztabowego 1. psp, woźny starostwa. Ur. w 1883 na Załubinczu, pow. Nowy Sącz, syn Jana i Marii Bugajskiej, zm. 31 VII 1920 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12332.

MUCHIN Iwan, z obozu jeńców bolszewickich w Wadowicach. Ur. w 1895, zm. 3 XI 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus brzuszny, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12522.

MUSZYŃSKI Aleksy, kanonier, rolnik. Ur. w 1892, zm. 23 II 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12002.

NADSADNY Piotr, szer. w armii gen. Antona Denikina, student. Ur. w 1901, zm. 5 IV 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus płamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12109.

NIDECKI Józef, strz. 2. komp. 1. psp. Ur. w 1914 w Roztoce Brzeziny, pow. Nowy Sącz, syn Jana i Agnieszki, zm. 3 VIII 1938 w szpitalu powszechnym Nowy Sącz na zapalenie opon mózgowych, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

NIEDZIELA Jan, sierż. kompanii sztabowej 2. pp Leg, robotnik. Ur. 12 VI 1891, syn Agnieszki Niedzieli, zm. 19 VIII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12384.

NIEMCZEW Wasyl, szer. w armii gen. Antona Denikina, student. Ur. w 1900 w Baku, zm. 18 V 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na tyfus płamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12221.

NOSAL Jan, szer., szewc. Ur. w 1886 w Starym Sączu, zm. 1 I 1920 na gruźlicę płuc, pochowany na cmentarzu wojskowym w Nowym Sączu w mogile nr 11859.

NOWAK Józef, szer., rymarz. Ur. w 1901, syn Pawła i Marianny Kres, zm. 12 IX 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12445.

NOWAK Stanisław, szer., inwalida. Ur. 9 II 1886 w Równym, syn Błażeja i Anny, zam. Tarnów, zm. 4 XII 1926 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

NOWICKI Karol, kpr. 44. pp, robotnik. Ur. w 1894 pow. Poznań, zm. 9 II 1920 w szpitalu epidemicznym w Nowym Sączu na obustronne zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11956.

OBUCHOWICZ Kazimierz, jeńiec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1893, zm. 31 III 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na zapalenie nerek, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12829.

OCHRYNIENKOW Jakub, jeńiec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1897, zm. 29 XII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców

w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 12645.

OGRODOWY Wacław, strz. 1. komp. 73. pp Katowice, bankowiec. Ur. 1 X 1903 pow. Inowrocław, syn Józefa i Agnieszki, zm. 15 XI 1926 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 15410.

OKOŃSKI Piotr, szer. II baonu ckm 11. pp, rolnik. Ur. 1 IV 1902 pow. Trembowla, syn Stefana i Tekli, zm. 9 V 1925 w szpitalu wojсковym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 14821.

OLEJEWSKI Stefan, intendent szpitala Czerwonego Krzyża nr 202 w Mińsku Litewskim, student. Ur. w 1893 w Łodzi, zm. 16 VII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojсковym w Nowym Sączu na sepsę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 12315.

OLEKSY Michał, szer., inwalida. Ur. w 1902 w Lipnicy Wielkiej, pow. Grybów, syn Jana, zm. 1 V 1927 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym.

OLEKSY Stanisław, chor. 6. komp. 1. psp, kancelista. Ur. 24 IV 1890 w Mysłkowie, pow. Nowy Sącz, syn Józefa i Franciszki, zm. 2 II 1925 w szpitalu wojсковym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 14730.

OLEŃSKI Stefan, kpt. lekarz. Ur. 1890 w Samborze, zm. 15 II 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 11974.

OLSZANECKI Stanisław, szer., inwalida, wyrobnik. Ur. 1874 pow. Grybów, zm. 4 II 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu na bronchit, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 11938.

OLSZEWSKI Józef, szer. wojskowej straży kolejowej, rzemieślnik. Ur. w 1891 w Łodzi, zm. 16 VII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojсковym w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 12313.

PACHURA Jan, plut. 75. pp Królewska Huta. Ur. 2 II 1903, syn Stanisława i Franciszki, zm. 14 X 1927 w szpitalu wojсковym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 15769.

PACYGA Karol, strz. 3. komp. 1. psp, rolnik. Ur. 9 V 1907 pow. Wadowice, syn Klemensa i Zofii, zm. 4 V 1931 w szpitalu wojсковym w Nowym Sączu na obustronne zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu miejskim w mogile nr 17200.

PAJAŁ Józef, szer. 1. psp. Ur. 15 XII 1898 w Piwnicznej, pow. Nowy Sącz, syn Tomasza i Zofii Fugas, zm. 15 IX 1820 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym

Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 12447.

PAŁACHICKI Teodor, jeniec powracający z Włoch, rolnik. Ur. w 1880 w Ostrowcu pow. Kołomyja, zm. 27 II 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na obustronne zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 12017.

PAŁUCKI Józef, strz. 3. komp. zapasowej 1. psp, rolnik. Ur. w 1897 w Wielopolu, pow. Nowy Sącz, zm. 17 II 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu na zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 11977.

PAZDOR Eugeniusz, szer. 10. komp. 4. pp Leg, ślusarz. Ur. w 1899 w Krakowie, syn Sylwestra i Wiktorii Sowy, zm. 2 V 1920 w szpitalu epidemicznym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 12178.

PIECOW Iwan, jeniec bolszewicki, rolnik. Ur. 1901, zm. 20 XI 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na ogólną ropnicę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 12556.

PIELONKIN Wasyl, jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1890, zm. 20 II 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojсковym dla jeńców w Nowym Sączu w skutek wyczerpania po tyfusie powrotnym, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 12746.

PIETRUSZKA Mikołaj, szer., inwalida. Ur. w 1890 pow. Lubliniec, syn Karola i Rozalii, zm. 3 IX 1927 w szpitalu wojсковym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym.

PIJANOWSKI Józef, szer. 43. pp, robotnik. Ur. 1896 pow. Kowno, zm. 5 III 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 12039.

PIŁTORA Andrzej, szer. 6. dywizji ukraińskiej, rolnik. Ur. w 1897, zm. 23 VIII 1920 w szpitalu wojсковym w Nowym Sączu (tężec), pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 12388.

PINKOWSKI Mieczysław, kpr. 7. komp. 1. psp, uczeń. Ur. w 1916 pow. Kozienice, syn Stanisława i Walerii, zm. 24 XI 1954 w koszarach pułku wskutek postrzału klatki piersiowej, pochowany na nowosądeckim cmentarzu miejskim.

PIRLIK Leon, por. w armii gen. Antona Denikina. Ur. w 1897, syn Włodzimierza, zm. 27 IV 1920 w szpitalu wojсковym w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 12167.

PISZCZATA Jan, szer. 44. pp, kelner. Ur. w 1895 pow. Przemyśl, zm. 29 I 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na zimnicę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 11923.

PITUŁA Edward, szer., inwalida. Ur. 7 I 1905 w Krakowie, syn Józefa i Magdaleny, zm. 23 X 1927 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

PLASZKOWSKI Karol Władysław, plut. Ur. 17 VI 1886 w Nowym Sączu, zm. 9 IX 1923 przy ulicy Matejki 35 w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

PODHORODECKI Jan, strz. 7. komp. 1. psp. Ur. w 1901 w Nadwórnej, pow. Stanisławów, syn Józefa i Karoliny, zm. 18 XII 1923 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

PODUSZKO Włodzimierz, por. w armii gen. Antona Denikina, inżynier. Ur. 1877, zm. 4 IV 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na grypowe zapalenie lewego płuca, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12101.

POLIKTAR Dymitr, szer., rolnik. Ur. w 1884 na Bukowinie, zm. 5 II 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na niedomaganie mięśnia sercowego, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11946.

POLAKOW Hrehory, jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1898, syn Piotra, zm. 18 II 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na ropne zapalenie opłucnej, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12745.

POŁAJECHTOW Iwan, jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, szewc. Ur. 1900, zm. 11 XII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na czerwone, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12612.

PONIKOWSKI Władysław, plut. 1. komp. ckm 16. pp, szewc. Ur. 8 VIII 1887 pow. Brzesko, syn Jana i Zofii, zm. 28 VII 1926 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15318.

POPANOW Piotr, jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1899, syn Michała i Tatiany, zm. 3 I 1921 r. epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na ropne zapalenie opłucnej, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12659.

POPŁAWSKI Władysław Franciszek, ppor. weteran powstania styczniowego, emerytowany funkcjonariusz kolejowy. Ur. 19 VIII 1846 w Krakowie, syn Tomasza i Magdaleny, zm. 24 II 1928 w Nowym Sączu przy ulicy Żeglarskiej, pochowany na miejscowym cmentarzu w mogile nr 15906.

POPOW Aleksander, jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1888, zm. 13 XII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców

w Nowym Sączu na zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12607.

PORĘBA Piotr, strz. 1. psp, rolnik. Ur. w 1901 w Mystkowie pow. Grybów, syn Jana i Konstancji Ogorzałek, rolnik, zm. 21 XI 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu na pęknięcie podstawy czaszki (nieszczęśliwy wypadek podczas jazdy kolejną), pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12563.

POTAPOW G., z obozu jeńców bolszewickich w Wadowicach. Ur. w 1897, zm. 28 XI 1920 w szpitalu epidemicznym dla jeńców w Nowym Sączu na zapalenie nerek, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12577.

PRĘDKI Piotr, strz. rez. 4. komp. 1. psp, rolnik. Ur. 10 VI 1903 w Mordarce, pow. Limanowa, syn Jana i Anny Mordarskiej, zm. 12 IX 1929 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 16542.

PRZĘŚNIOK Jan, 7. pap Częstochowa, inwalida, kowal. Ur. 19 VI 1905 w Lublińcu, syn Antoniego i Małgorzaty, zm. 6 II 1928 w szpitalu wojskowym Nowy Sącz na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15891.

PSONAK Piotr, szer. 2. komp. batalionu wartowniczego 4/5 Nowy Sącz, rolnik. Ur. w 1901 w Obidzy, pow. Nowy Sącz, syn Michała, zm. 30 III 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu na zapalenie nerek, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12093.

PULIT Jan, strz. 7. komp. 1. psp, robotnik. Ur. 28 I 1915 w Świdniku koło Łukowicy, syn Ignacego i Marii, zm. 28 VI 1938 w szpitalu powszechnym w Nowym Sączu, na zapalenie opon mózgowych, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

PUSZCZYŃSKI Stefan. Ur. 10 I 1899 pow. Łódź, syn Władysława i Antoniny, zm. 21 III 1924 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu.

RADIONOW Grzegorz, jeńiec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1899, zm. 17 IV 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12857.

RODZYNKIEWICZ Rudolf Maria, chorąży 2. komp. ckm 1. psp. Ur. 17 IV 1883 w Ciężkowicach, pow. Grybów, syn Jana i Walerii, zm. 12 XII 1928 w Nowym Sączu przy ulicy Matejki 733 na astmę sercową gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

ROLCZENKO Fiodor, jeńiec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1896, zm. 5 IV 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców

w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 12833.

ROMANOW Władimir, jeńiec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1898, zm. 18 II 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na ropne zapalenie opłucnej, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12745.

ROWDA Iwan, z obozu jeńców bolszewickich w Wadowicach. Ur. w 1898, zm. 6 XI 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12528.

RÓG Ignacy, strz. 1. komp. 1. psp, rolnik. Ur. w 1897, zm. 9 II 1920 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12164.

RUCZYJOW Iwan, jeńiec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1890, zm. 25 I 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12697.

RUDNICKI Ludwik Karol, kpt. 75. pp Królewska Huta. Ur. 24 IV 1883 pow. Grodno, syn Karola i Amalii, zm. 19 X 1924 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

RUSNAK Jan, szer. 1. komp. zapasowej 1. psp. Ur. w 1894 w Szczawie, pow. Limanowa, wyrobnik, zm. 14 I 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu na zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11888.

RYBA Tomasz, szer., inwalida 11. pp, robotnik. Ur. 1 IX 1902 pow. Chrzanów, syn Wawrzyńca i Marii, zm. 10 VII 1925 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 14914.

RYŚ Józef, strz. 8. komp. 1. psp, pomocnik masarski. Ur. 14 II 1902 pow. Sanok, syn Wojciecha i Marii, zm. 4 IV 1924 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

RYSZKOW Aleksander, jeńiec bolszewicki z obozu w Wadowicach. Ur. w 1901, zm. 8 XII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na gruźlicę tyfus brzuszny, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12599.

RYSZKOW Wasyl, jeńiec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1892, zm. 18 I 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na przepuklinę oponowo-mózgową, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12685.

SACZNOW Stiepan, jeńiec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1888, zm. 25 I 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w No-

wym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12698.

SANDEWICZ Feliks, szer., inwalida. Ur. 18 V 1868 w Łukowicy, pow. Limanowa, syn Aleksandra i Heleny, zm. 12 IV 1923 w szpitalu wojskowym Nowy Sącz na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu w mogile nr 13846.

SANOCKI Feliks, kpr. 20. pp, inwalida, student. Ur. 7 XI 1900 w Morawskiej Ostrawie (Czechosłowacja), syn Jana i Anny, zm. 15 III 1926 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

SAWATANGOW Andriej, jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1896, zm. 22 I 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na ranę po resekcji żebra, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12690.

SENIRNOW Fiodor, jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1897, zm. 7 I 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na czerwone, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 1266.

SIDOR Michał, szer., robotnik. Ur. w 1890 pow. Cieszanów, zm. 7 I 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na zimnicę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11869.

SIERANT Michał, kpr. 61. pp. Ur. 21.08.1893 w Rudnikach pow. Grodzisk Wielkopolski, syn Jakuba i Marii, zm. 26 VII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na czerwone, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12324.

SIERDOW Iwan, z obozu jeńców bolszewickich w Wadowicach. Ur. w 1899, zm. 24 XI 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na zakażenie krwi, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12567.

SIERGIEJEW Iwan, z obozu jeńców bolszewickich w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1890, zm. 26 XII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na tyfus brzuszny, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12592.

SIKORA Adam, kpr. 2. komp. 1. psp, stolarz. Ur. 14 XII 1912 w Nowym Sączu, syn Adama i Katarzyny, zm. 30 IX 1936 w szpitalu powszechnym Nowy Sącz na ropne zapalenie opony mózgowej, pochowany na miejscowym cmentarzu miejskim.

SIKORA Władysław, kpr. 9. komp. 52. pp, inwalida, kancelista. Ur. 1 XI 1901 pow. Bochnia, syn Pawła i Anny, zm. 11 III 1924 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

SIKORSKI Paweł, jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1898, zm. 24 II 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców

w Nowym Sączu na tyfus powrotny, pochowany na miejscowym cmentarzu woj-skowym w mogile nr 12761.

SKRYP Piotr, szer., rolnik. Ur. 1898 pow. Jarosław, zm. 31 I 1920 w szpitalu epi-demicznym załogi w Nowym Sączu na zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym w mogile nr 11931.

SKWIRA Jan, strz. 1. psp, rolnik. Ur. 1899 pow. Iłża, syn Józefa i Emilii Ko-walik, zm. 12 VII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojzkowym w Nowym Są-czu na czerwone, pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym w mogile nr 12307.

SŁABY Stanisław, szer., inwalida, robotnik. Ur. 20 II 1896 w Wielopolu, pow. Nowy Sącz, syn Jana i Zofii, zm. 31 VII 1928 w rejonowym szpitalu w Nowym Są-czu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym w mogile nr 14496.

SŁAWOLA Michał, szer., rolnik. Ur. w 1920 pow. Przemyśl, syn Teodora, zm. 3 I 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na zimnicę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym w mogile nr 11862.

SŁUPACZUK Paweł, szer., inwalida, robotnik. Ur. w 1904 w Kowlu, syn Micha-ła i Katarzyny, zm. 11 V 1927 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym.

SOBELGA Józef, szer., inwalida, rolnik. Ur. 23 III 1901 pow. Kraków, syn Mi-chała i Marii, zm. 15 XII 1926 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym w mogile nr 15438.

SOBLIN Iwan, jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1900, syn Mikołaja, zm. 14 OV 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojzkowym dla jeń-ców w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu woj-skowym w mogile nr 12852.

SOBOŃ Szczepan, strz. 1. komp. 1. psp, rolnik. Ur. 1898 pow. Wieluń, syn Filipa i Katarzyny, zm. 22 XI 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu na udar serca, pocho-wany na miejscowym cmentarzu wojzkowym w mogile nr 12565.

SOBOTA Jan, szer. batalionu wartowniczego Chełm. Ur. w 1896, syn Antonie-go, rolnik, zm. 29 VIII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojzkowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym w mo-gile nr 12402.

SOBOTKIN Iwan, z obozu jeńców bolszewickich w Wadowicach. Ur. 1897, zm. 16 XI 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, po-chowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym w mogile nr 12549.

SOCHARCZYK Julian, kan. 8. pac Toruń, inwalida. Ur. 1 V 1904 pow. Pińsk, syn Stanisława i Marii, zm. 26 VIII 1926 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruź-licę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym w mogile nr 15346.

SOŁOWIOW L., z obozu jeńców bolszewickich w Wadowicach. Ur. 1900, zm. 19 XI 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 124554.

SOWA Stanisław, sierż. 1. komp. ckm 1. psp, pomocnik kancelarzysty. Ur. 8 VIII 1895 w Łowczówku pow. Tarnów, syn Stanisława i Katarzyny, zm. 24 III 1929 w Nowym Sączu na gruźlicę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

STANEK Michał, st. szer. 7. komp. 20. pp, Kraków. Ur. w 1896 w Falkowej, pow. Nowy Sącz, zm. 1 IV 1921 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12844.

STAWIARSKI Wojciech, szer., inwalida. Ur. 14 II 1898 w Janczowej, pow. Nowy Sącz, syn Tomasza i Marii, zm. 21 VI 1923 w szpitalu wojskowym Nowy Sącz na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

STAWARZ Teofil, szer. oddziału sanitarnego szpitala wojskowego dla jeńców w Nowym Sączu, rolnik. Ur. 30 I 1897 pow. Bochnia, syn Marcina i Pauliny, zm. 16 I 1921 w szpitalu wojskowym dla jeńców na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu w mogile nr 12678.

STAWIŃSKI Władysław, szer. Ur. 15 IV 1901, syn Jakuba i Wiktorii, zm. 14 VIII 1920 r. w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12370.

STEC Jan, kpt. w stanie spoczynku. Ur. 13 I 1896 w Nowym Sączu, syn Karola i Marii, zm. 31 XII 1937 na apopleksję sercową, pochowany na miejscowym cmentarzu miejskim.

STECUŁA Antoni, st. szer. stacji kontrolnej WP Tarnów, rolnik. Ur. 28 X 1898 pow. Przeworsk, syn Wawrzyńca i Agnieszki Pruchnickiej, zm. 10 V 1920 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu w mogile nr 12204.

STELMOWSKI Zdzisław, ppor., inwalida, handlowiec. Ur. 8 XI 1896 w Warszawie, syn Stanisława i Ludwiki, zm. 14 VIII 1924 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

STIEPANOW K., jeńiec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1887, zm. 1 III 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12771.

STIEPANOW Matwiej, jeńiec bolszewicki z obozu w Wadowicach. Ur. 1891, zm. 17 XII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12619.

STOMAROKOW Mikołaj, jeńiec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1889, zm. 28 XII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców

w Nowym Sączu na czerwone, pochowany na miejscowym cmentarzu wojсковym w mogile nr 12644.

STREPIETKOW T., jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1894, zm. 4 I 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu w skutek wyczerpania, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12658.

STRYCKI Julian, plut., inwalida, syn Władysława i Marii, zm. 8 V 1927 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

SUCHODOLNY Daniel, rolnik. Ur. w 1872, zm. 4 I 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na zimnicę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11864.

SURMACZ Grzegorz, III Oddział Weterynaryjny Równe. Zm. 23 I 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na lewostronne zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11906.

SZABATURA Wasyl, szer., rolnik. Ur. 1888, pow. Zaleszczyki, zm. 27 I 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na anemię po zimnicy, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11814.

SZARF Szymon, szer. 13. pp, inwalida. Ur. 1 X 1887 w Krakowie, syn Michała, zm. 31 I 1926 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu żydowskim.

SZARY Antoni, szer. 2. komp. wartowniczej batalionu wartowniczego 4/5, rolnik. Ur. 1 IV 1920 pow. Gorlice, syn Michała, zm. 1 IV 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu na zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12101.

SZCZEPANIK Andrzej, strz. 8. komp. 1. psp, rolnik. Ur. 3 X 1902 Stróżach Niżnych, pow. Grybów, syn Wojciecha i Marii, zm. 28 X 1924 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na wadę serca, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

SZCZĘSNY JAN, plut., 5 pp Leg., robotnik. Ur. 6 II 1899, zm. 21 VI 1926 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15273.

SZCZUCKI Julian, szer. 58. pp, robotnik, inwalida. Ur. 4 I 1899 w Łodzi, syn Juliana i Antoniny, zm. 4 II 1925 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 14730.

SZOSTAK Michał, szer. 13. DP, robotnik. Ur. w 1886 pow. Łomża, zm. 17 II 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11975.

SZURYM Stefan, szer. 4. psp, rolnik. Ur. w 1898 w Bukowcu pow. Sanok, syn Marcina, zm. 26 X 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu na ostry obrzęk płuca, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12503.

SZUT S., jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1900, zm. 13 I 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12675.

SZUWAJEW Piotr, jeniec, rolnik. Ur. 1894, zm. 21 XI 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12561.

SZTYLOW Paweł, szer., jeniec bolszewicki. Ur. w 1900, zm. 6 VIII 1920 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na paraliż serca, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12355.

SZYCHODYNOW H., jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1900, zm. 15 II 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12749.

SZYKIN Aleksiej, z obozu jeńców w Wadowicach. Ur. 1898, zm. 28 XI 1920 w szpitalu epidemicznym dla jeńców w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12578.

SZYLIŃSKI Fiodor, jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1900, zm. 26 I 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12701.

SZYMAŃSKI Wincenty, st. szer., inwalida, 59. pp, robotnik. Ur. w 1903, zm. 23 IX 1926 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15355.

ŚREDNICKI Jan, jeniec powracający z Włoch, rolnik. Ur. w 1900, zm. 21 II 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11997.

ŚWIERCZEK Jan, szer., rolnik. Ur. w 1901 w Zbyszycach, pow. Nowy Sącz, syn Jana i Rozalii Jacak, zm. 25 XI 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na zapalenie opon mózgowych, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12571.

TABUT Jan, szer. 1. komp. 4. psp, rolnik. Ur. w 1900 pow. Gorlice, syn Karola, zm. 26 III 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu na marskość wątroby, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12087.

TACYN Jerzy, szer., jeniec rolnik. Ur. w 1883, zm. 4 I 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11865.

TADEUSZ Feliks, st. szer. 57. pp. Ur. 1898 pow. Gostyń, syn Józefa i Józefy Mróz, zm. 1 IX 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12412.

TADOR Stefan, inwalida 11.pp, robotnik. Ur. 2 I 1900 w Dąbrowej Górniczej, pow. Będzin, syn Józefa i Józefy Podawiec, zm. 25 XI 1927 w szpitalu wojskowym Nowy Sącz na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15715.

TARKOWSKI Józef, sierż. 1. psp. Ur. 9 III 1895 w Nowym Sączu, syn Władysława i Zofii, zm. 5 III 1922 r. w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

TARNOWSKI Elias, strz. 1. komp. 1. psp. Ur. 15 VIII 1901 w Starym Skałacie, pow. Nowy Sącz, syn Jakima i Jadwigi, zm. 9 III 1923 w filii szpitala rejonowego Bielsko Białe w Nowym Sączu na zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu w mogile nr 13802.

TATARA Franciszek, strz. 1, psp, wyrobnik. Ur. 1 IX 1902 pow. Kraków, syn Antoniego i Justyny, zm. 21 III 1928 w baraku szkoły podoficerskiej Nowy Sącz wskutek postrzału w prawą pierś, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15952.

TELEBAN O., strz. 3. komp. 4. psp, rolnik. Ur. w 1900 pow. Sanok, syn Onufrego, zm. nagle 25 III 1920 w czasie kąpieli po przybyciu transportem z Nowego Targu w szpitalu załogi w Nowym Sączu na udar serca, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12084.

TRATOW Filip, jeńiec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1899, zm. 14 XII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12609.

TROSZYCZYŁ A., jeńiec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1899, zm. 31 XIII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na tyfus brzuszny, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12654.

TRYFANOW Grzegorz, z obozu jeńców bolszewickich w Wadowicach. Ur. w 1900, zm. 5 XI 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12530.

TRZCIŃSKI Piotr, inwalida. Ur. w 1889 w Warszawie, syn Kazimierza i Franciszki, zm. 24 XII 1927 w szpitalu wojskowym Nowy Sącz na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15840.

TUREK Jan, szer. kolumny taborów 814, rolnik. Ur. 18 X 1897 pow. Opatów, syn Jana i Anny Lipiec, zm. 10 IX 1920 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12441.

TWARÓG Stanisław, szer., inwalida, rolnik. Ur. w 1887 w Sowlinach k. Limanowej, zm. 23 V 1920 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę kości, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12232.

TYM Józef, szer. 59. pp. Ur. w 1900, zm. 2 VIII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12339.

TYMOTYSZ Wincenty, jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1897 pow. Dźwińsk, syn Franciszka i Malwiny, zm. 11 III 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na dur brzuszny, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12794.

TYMOWSKI Witold, por. 40. pp, słuchacz filozofii. Ur. 22 VI 1899 we Lwowie, syn Klementyny, zm. 4 X 1923 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 14093.

UDODOW Dymitr, jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1899, zm. 6 III 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na czerwone, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12783.

UDZIELA Antoni, szer. plutonu uzupełnień V szwadronu zaopatrzenia taborów, Kraków, rolnik. Ur. w 1899 w Kamienicy, pow. Limanowa, syn Jana i Zofii Chli-pały, zm. 5 VIII 1920 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu wskutek przestrzału płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12345.

URBAŃCZYK Jan, kan. Ur. 1 III 1903 w Iwkowej, pow. Brzesko, syn Marcina i Tekli, zm. 6 II 1926 w rejonowym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

USTRAŁOW A., jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1888, zm. 26 III 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na ogólne charłactwo, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12816.

WANAT Józef Izidor, kpr. oddziału sanitarnego, kelner, Ur. w 1884 w Bieczu, pow. Gorlice, zm. 5 II 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11945.

WAŃCZYK Stanisław, chor. 7. komp. 1. psp. Ur. 12 I 1890 w Nowym Sączu, syn Marcina i Katarzyny, zm. 18 II 1935 w Nowym Sączu przy ulicy Tatrzańskiej 17 na raka żołądka, pochowany na miejscowym cmentarzu miejskim.

WAWRZYŃIAK Teodor, szer., robotnik. Ur. w 1900, zm. 20 VIII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na czerwone, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12380.

WĄSIK Józef, szer. szpitala koni, rolnik. Ur. 18 VII 1896 pow. Włoszczowa, syn Wacława i Katarzyny Sikory, zm. 12 IX 1920 w epidemiologicznym szpitalu woj-

skowym w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12446.

WEJS Józef, szer. 2. komp. baonu wartowniczego 4/5 Nowy Sącz, rolnik. Ur. 1899 pow. Sanok, syn Wawrzyńca, zm. 25 III 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na zapalenie nerek, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12088.

WIDZ Józef, szer., rolnik, Ur. 12 I 1900 w Żywcu, syn Jana i Reginy Dunaj, zm. 30 VII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12330.

WIEDEMAN Otto, st. bosman zawodowy. Ur. 15 II 1891, syn Karola i Pauliny Cygler, zm. 26 V 1926 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 15249.

WIELIKANOW Wasyl., jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1897, zm. 2 I 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na tyfus brzuszny, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12655.

WIERNIEJ Fiodor, jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1895, zm. 24 XII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na tys. powrotny, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12639.

WIERZBICKI W., st. sierż. drużyny dowódcy 1. psp, agronom. Ur. 3 V 1878 w Złoczowie, pow. Tarnopol, syn Walerego i Karoliny, zm. 2 II 1926 na dziedzińcu szkoły ewangelickiej w Nowym Sączu na porażenie mięśnia sercowego, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

WIEWIÓROWSKI Leon, szer. 1. komp. wojskowej straży kolejowej Dolina, inkasent. Ur. 1886 w Warszawie, syn Stanisława i Sabiny, zm. 2 IX 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12417.

WILCZYŃSKI Alojzy, strz. 1. psp. Ur. 3 IV 1903 w Nowym Sączu, syn Stanisława i Józefy, handlowiec, zm. 5 IV 1926 w koszarach 1. psp (samobójstwo), pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

WINOGRADOW Piotr, z obozu jeńców bolszewickich w Wadowicach. Ur. w 1901, zm. 30 X 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus brzuszny, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12512.

WŁODEK Antoni, szer., robotnik. Ur. w 1901 pow. Radzymin, syn Adama i Elżbiety, zm. 1 VIII 1920 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu z powodu rany głowy, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12344.

WOJDOŃ Wincenty, por. 1. psp, prawnik. Ur. w 1888 pow. Ropczyce, zm. 10 II 1920 w Nowym Sączu przy ulicy Długosza nr 10 na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu cywilnym w rodzinnym grobowcu Mańskich.

WOJS Piotr, szer., inwalida. Ur. 8 IX 1890 w Gostwicy, pow. Nowy Sącz, syn Jakuba i Ewy, zm. 14 II 1922 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

WOJTANOWSKI Michał, strz. 2. komp. zapasowej 4. psp, rolnik. Ur. w 1899, syn Eliasza i Anastazji, zm. 12 VI 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na niedomaganie mięśnia sercowego, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12254.

WOLARCZYK Stanisław, szewc. Ur. 16 VII 1900 pow. Wadowice, syn Józefa i Katarzyny Bartnickiej, zm. 16 VIII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12368.

WOŁKOW Iwan, jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1896, zm. 24 I 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na tyfus brzuszny, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12695.

WORSZOW Borys Aleksandrowicz, kpt. w sztabie gen. Fiodora Bredowa w armii gen. Antona Denikina, inżynier. Ur. w 1882 w Piotrogradzie, mąż Eugenii Wolskiej, zm. 30 IV 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12174.

WOŹNIAK Piotr, plut. szpitala załogi w Nowym Sączu, kowal. Ur. w 1873 w Wojakowej, pow. Brzesko, zm. 8 III 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12050.

WOŹNICZKA Jakub Leon, strz. 1. psp. Ur. 5 VII 1916 w Skrzydlnej, pow. Limanowa, syn Franciszka i Magdaleny, zm. 15 VII 1939 w nowosądeckim szpitalu powszechnym na zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu miejskim.

WÓJTOWICZ Konstanty, szer. 2. psp Sanok. Ur. w 1901 we Frycowej, pow. Nowy Sącz, syn Stanisława i Marii Kowalik, zm. 12 XII 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus plamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12541.

WRÓŃSKI Antoni, kapelmistrz oddziału sztabowego 1. psp, muzyk. Ur. 16 I 1876 w Krakowie, syn Andrzeja i Julii, zm. 29.07.1924 w Szczawnicy na udar serca, pochowany na nowosądeckim cmentarzu wojskowym.

WSZOŁEK Wawrzyniec, st. sierż. zawodowy 2. komp. ckm 1. psp. Ur. 10 II 1884 w Kąsnej Dolnej, pow. Grybów, syn Michała i Agaty, zm. 25 I 1929 w rejonowym

szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 14290.

WYSKOCZYŃSKI Stanisław, szer., inwalida. Ur. w 1884 w Krakowie, syn Ludwika i Barbary, zm. 13 IV 1925 w rejonowym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

ZABRZEŃSKI Józef, strz. oddziału sztabowego, baonu zapasowego 1. psp, rolnik. Ur. w 1896 pow. Limanowa, syn Teresy Pławeckiej, zm. w 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na niedomaganie serca, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12631.

ZACHALUK Iwan, jeniec, rolnik. Ur. w 1890, zm. 13 II 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na obustronne zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11968.

ZACHOWSKI Polikarp, wach, zaw. 2 pu. Ur. w 1899, syn Andrzeja i Marianny, zm. 12 V 1927 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

ZAJĄC Karol, strz. 7. komp. 1. psp Ur. 1899 w Nowym Sączu, syn Władysława, zm. 13 II 1920 w szpitalu załogi w Nowym Sączu na zapalenie płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 11969.

ZAKIROW W., jeniec bolszewicki z obozu w Wadowicach, rolnik. Ur. w 1901, zm. 25 XII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym dla jeńców w Nowym Sączu na tyfus płamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12640.

ZAKOMIAK Stanisław, szer. 4. komp. bat. zapasowego 61. pp, robotnik. Ur. w 1899, syn Jana, zm. 16 V 1920 r. w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na tyfus płamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12215.

ZAKRZEWSKI Wojciech, strz. oddziału sztabowego 4. psp. Ur. w 1900 w Dąbrówce Niemieckiej, pow. Nowy Sącz, syn Józefa i Katarzyny Cebuli, zm. 24 III 1921 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12819.

ZATOŃ Leon, st. szer. 105. pp, rolnik. Ur. w 1898, syn Andrzeja, zm. 2 VIII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym w mogile nr 12338.

ZGLIŃSKI TEOFIL, szer., inwalida. Ur. 1896, syn Jana i Anny, zm. 1 VII 1927 w szpitalu wojskowym w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojskowym.

ZIARNKO Piotr, szer., oddział sanitarny wojskowego szpitala epidemiologicznego Nowym Sączu, górnik. Ur. 19 IV 1900 pow. Wieliczka, syn Franciszka i Marii Pilarczyk, zm. 13 X 1920 r. w szpitalu załogi w Nowym Sączu wskutek rozbicia

czaszki (eksplozja granatu), pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym w mogile nr 12477.

ZIELIŃSKI Piotr, kan. oddziału sztabowego 1. pag. Ur. 24 VI 1900 pow. Kolbuszowa, syn Jana i Tekli Zielińskiej, zm. 29 X 1922 w filii szpitala rejonowego Bielsko Biała w Nowym Sączu na tyfus brzuszny, pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym.

ZIEMKOWSKI Józef, sierż. 144. pp. Ur. w 1895 w Wągrowcu, syn Stanisława i Marii, zm. 6 V 1920 w szpitalu epidemicznym załogi w Nowym Sączu na tyfus płamisty, pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym w mogile nr 12195.

ZIĘBA Jakub, kan. 3. pac Kraków, piekarz. Ur. 16 VIII 1898 pow. Bochnia, zm. 10 III 1927 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym w mogile nr 15540.

ZIÓŁKO Wojciech, szer., inwalida. Ur. w 1902 w Wolbromiu, pow. Olkusz, syn Antoniego i Marii, zm. 11 V 1927 w rejonowym szpitalu w Nowym Sączu na gruźlicę płuc, pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym.

ZIÓŁKOWSKI Jan, szer. 59. pp. Ur. 4 VI 1897 pow. Strzelno, syn Elżbiety Ziółkowskiej, zm. 16 VII 1920 w epidemiologicznym szpitalu wojzkowym w Nowym Sączu na czerwonkę, pochowany na miejscowym cmentarzu wojzkowym.

Wykaz stosowanych skrótów wojzkowych

bat. – batalion

ckm – ciężki karabin maszynowy

DP – dywizja piechoty

komp. – kompania

pac – pułk artylerii ciężkiej

pag – pułk artylerii górskiej

pal – pułk artylerii lekkiej

pap – pułk artylerii polowej

plot – pułk lotniczy

pp – pułk piechoty

pp Leg – pułk piechoty Legionów

psap – pułk saperów

psk – pułk strzelców konnych

psp – pułk strzelców podhalańskich

pu – pułk ułanów

Leszek Zakrzewski, Izabela Skrzypiec-Dagnan

ZESTAWIENIE AUTORÓW
„ALMANACHU SĄDECKIEGO”
NUMERY 1–101 (1992–2017)

1) Ewa Adamska-Lisowska (2)

- Muszyna – zatrzymane w kadrze (43), R. 2003.
- Stary Sącz – zatrzymane w kadrze (45), R. 2003.

2) Jolanta Augustyńska (1)

- Koncepcja wykorzystania wód geotermalnych w Nowym Sączu (68/69), R. 2009.

3) Władysław Augustyński (2)

- Łemkowska obrzędowość dnia wigilijnego (33), R. 2000.
- Łemkowski obchód Bożego Narodzenia (37), R. 2001.

4) Bogdan J. Balcerowicz (1)

- Barbara Paluchowa, *Moim górom, Kraków 2004* [w:] Listy, opinie, polemiki, recenzje (29), R. 1999.

5) Barbara Bałuc (2)

- Oni wracają tu co roku... O grupie literackiej „Tylicz” i Sądecczyźnie (74/75), R. 2011.
- Przehyba wczoraj i dziś – schronisko PTTK im. Kazimierza Sosnowskiego, „Be-tlejemka”, Ośrodek Kultury Turystyki Górskiej (84/85), R. 2013.

6) Zbigniew Baran (6)

- >Sacrum< w liryce Joanny Babiarz (68/69), R. 2009.
- Książd infulat Roman Mazur – prepozyt nowosądecki (74/75), R. 2011.

- Poetycki świat Wojciecha Kudyby (74/75), R. 2011.
- Robert Rumin i jego ikony (76/77), R. 2011.
- O pewnym dziele sztuki u sąsiadów „za miedzą”, czyli... czy na witrażu z bazyliki limanowskiej jest rzeczywiście Cud św. Jana de Matha? (78/79), R. 2012.
- Osiem *Panneaux Décoratifs* Jana Bukowskiego dla kościoła p.w. św. Małgorzaty w Nowym Sączu (80/81), R. 2012.

7) Marek Basiaga (16)

- Jan Sandecki-Malecki, najwybitniejszy drukarz rodem z Nowego Sącza (1), R. 1992.
- „Mówić motyl” (arkusz poetycki) (2), R. 1993.
- Nowy Sącz, piekło, Londyn (3), R. 1993.
- Wybór ważniejszych dat z historii Nowego Sącza z lat 1770–1918 (6), R. 1994.
- Wzdłuż drogi – rozmowa z Władysławą Lubasiową (7), R. 1994.
- O Basi, co Szweda nie chciała (10), R. 1995.
- Szkoła Podstawowa nr 9 im. Tadeusza Kościuszki w Nowym Sączu – zarys dziejów (16), R. 1996.
- Kudyby wierność poetycka (19), R. 1997.
- Gwiazdy pustej kieszeni. Z wierszy rozproszonych (arkusz poetycki) (20), R. 1997.
- Cztery pory poety (23), R. 1998.
- Cytaty, autocytaty, fantazmaty (poemat) (28), R. 1999.
- „W zakątku nieba” [w:] Listy, opinie, polemiki, recenzje (28), R. 1999.
- Przyjaźń rozstania (O wierszach Joanny Babiarz-Król) [w:] Listy, opinie, polemiki (29), R. 1999.
- Wiersze (33), R. 2000.
- Małe ojczyzny i uniwersalizm. Sprzeczność czy próba syntezy (37), R. 2001.
- Trzecie odkrycie kart (43), R. 2003.

8) Tadeusz Basiaga (7)

- W mojej bajce (arkusz poetycki) (6), R. 1994.
- Czas pamięci (11), R. 1995.
- Opowiadania (19), R. 1997.
- Wiersze (30), R. 2000.
- Kilka uwag o wolności literackiej (na kanwie dyskusji w Klubie Literackim „Sąd-decczyzna”) [w:] Listy, opinie, recenzje, polemiki (41), R. 2002.
- Wiersze (52/53), R. 2005.
- Wiersze (78/79), R. 2012.

9) Zofia Basiaga (1)

- Szkoła Podstawowa nr 9 im. Tadeusza Kościuszki w Nowym Sączu – zarys dziejów (16), R. 1996.

10) Maria i Zbigniew Bazieli (1)

- Wiersze (17), R. 1996.

11) Władysław Bieda (2)

- Józef Mamak – wójt gminy Sowliny w latach 1920–1929 (34), R. 2001.
- Limanowa i okolice w latach 1929–1945 (50/51), R. 2005.

12) Emil Biela (3)

- Krynickie wiersze (15), R. 1996.
- Humor pod wysokim napięciem [w:] Listy, opinie, polemiki, recenzje (28), R. 1999.
- Ostre pisanie [w:] Listy, opinie, polemiki, recenzje (28), R. 1999.

13) Barbara Bielak (1)

- Warunki rozwoju turystyki w powiecie nowosądeckim (54/55), R. 2006.

14) Józef Bieniek (25)

- Sądeczanie na kurierskim szlaku (1), R. 1992.
- Cichociemni (3), R. 1993.
- Ucieczki z więzienia (5), R. 1993.
- Droga wiodła przez mękę (7), R. 1994.
- Święty z laickiego kalendarza (8), R. 1994.
- O „Burzy” – po „Burzy” (9), R. 1994.
- Wielki człowiek – małego miasta (11), R. 1995.
- Grób nr 173 (12), R. 1995.
- Lord znad Dunajca (13), R. 1995.
- Panu prof. Śliwie – w odpowiedzi... [w:] Listy, opinie, polemiki (13), R. 1995.
- Z rajzbretem i kielnią w herbie (14), R. 1996.
- Sokole loty Piotra Kosińskiego (15), R. 1996.
- Saga rodu Wojtygów (16), R. 1996.
- Przyjaciele znad Dunaju (17), R. 1996.
- Dzieje „Zochy” (18), R. 1997.
- Miłość niejedno ma imię (19), R. 1997.
- Biały dar Matki Darowskiej (20), R. 1997.
- Kapłan z charyzmą (21), R. 1997.
- Z cyklu sądeczanie u Andersa – ród Racięskich cz. I (22), R. 1998.
- Z cyklu sądeczanie u Andersa – ród Racięskich cz. II (23), R. 1998.
- Z cyklu sądeczanie u Andersa – Frontowy harmonista (24), R. 1998.
- Jedynak (25), R. 1998.
- Wojenne losy sądeczan (26), R. 1999.
- Wiersze wojenne (76/77), R. 2011.
- Epos o psie (88/89), R. 2014.

15) ks. Andrzej Paweł Bieś SJ (1)

- Działalność edukacyjno-wychowawcza jezuitów w Nowym Sączu (46/47), R. 2004.

16) Anna Bomba (1)

- Wiadomości z przeszłości Nowego Sącza sto lat temu (8), R. 1994.

17) Piotr M. Boroń (1)

- Drogi Panie Redaktorze! [w:] Listy, opinie, polemiki, recenzje (22), R. 1998.

18) Maria Brylak-Załuska (3)

- Przysłowia, wróżby i przepowiednie gospodarcze związane z rokiem kalendaryzowym (2), R. 1993.
- Święta Bożego Narodzenia na Sądecku (9), R. 1994.
- Święta wielkanocne na Sądecku (10), R. 1995.

19) Andrzej Zdzisław Brzeziński (1)

- Wiersze (78/79), R. 2012.

20) ks. Tadeusz Bukowski (1)

- Veraicon – co mówi sam o sobie (43), R. 2003.

21) Michalina Elżbieta Bulanda (1)

- Żydzi limanowscy i ich zagłada (41), R. 2002.

22) Jakub M. Bulzak (3)

- Ksiądz prymas Stefan Wyszyński – koronator obrazu Matki Bożej Pocieszenia (84/85), R. 2013.
- Przeszłość I Gimnazjum i Liceum im. Jana Długosza ukryta w sądeckim archiwum jezuitów (90/91), R. 2015.
- „Zwyciężajmy Miłością”. Dwumiesięcznik Grupy Modlitewnej Św. Ojca Pio w Nowym Sączu (100/101), R. 2017.

23) Elżbieta Charysz (1)

- 50 lat Zespołu Szkół nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej (42), R. 2003.

24) ks. Stanisław Chryc MIC (1)

- Ks. Stanisław Dąbrowski MIC (1930–1985) (48/49), R. 2004.

25) ks. Stanisław Cieślak SJ (1)

- Początki parafii p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Nowym Sączu (46/47), R. 2004.

26) Janusz Cisek (2)

- Wody mineralne Beskidu Sądeckiego oraz ich dotychczasowe wykorzystanie (32), R. 2000.
- Chronologia badań geologicznych w rejonie Popradzkiego Parku Krajobrazowego (36), R. 2001.

27) Jarosław Czaja (1)

- Tam gdzie urodził się alchemik [w:] Listy, opinie, polemiki, recenzje (60/61), R. 2007.

28) Małgorzata Czech-Gawrońska (1)

- Wiersze (86/87), R. 2014.

29) Mieczysław Danek (2)

- Stefan Rowecki na kursie w Nowym Sączu (10), R. 1995.
- Jeszcze o bojach pod Limanową [w:] Listy, opinie, polemiki (10), R. 1995.

30) Stanisław Długopolski (1)

- Długopolscy i Sojkowie – przyczynek do historii rodu (60/61), R. 2007.

31) Robert Drobysz (3)

- Kalendarium działalności Klubu Literackiego „Sądeckczyzna”, listopad 1996 – maj 1999 (27), R. 1999.
- Osobliwa przygoda Zbyszyc (31), R. 2000.
- Co drzewo powiedziało (wątki ekologiczne w twórczości Marka Basiagi) (33), R. 2000.

32) Ewelina Dryja (1)

- W roku Gałczyńskiego w SBP „Perłki życia” gimnazjalistów (42), R. 2003.

33) Tadeusz Duda (2)

- Z dziejów Krynicy – miasta i uzdrowiska (2), R. 1993.
- Z dziejów mniejszości narodowych na Sądeckczyźnie (4), R. 1993.

34) Janina Dudczyk (1)

- Zarys historii szkoły w Wielogłowach (45), R. 2003.

35) Monika Fabisiak (1)

- Opowiadania (wybór) (72/73), R. 2010.

36) Kazimierz Fałowski (1)

- Gotycki kościół parafialny pod wezwaniem św. Bartłomieja w Zbyszycach (48/49), R. 2004.

37) Grzegorz First (1)

- Gabinet archeologiczny w I Gimnazjum w Nowym Sączu i jego twórca Stanisław Rzepiński (50/51), R. 2005.

38) Józef Fiszer (1)

- Uzdrowiska sądeckie w przeszłości (wybrane zagadnienia) (46/47), R. 2004.

39) Ignacy S. Fiut (6)

- Stary Sącz w dziejach poezji (60/61), R. 2007.
- Powroty na ojcowiznę [w:] Listy, opinie, recenzje, przedruki (74/75), R. 2011.
- Prorokini popradzkiej krainy [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (78/79), R. 2012.
- Egzystencjalne drżenie i rozterki poety [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (78/79), R. 2012.
- Od krzyku ku ciszy [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (80/81), R. 2012.
- Ogląd poetycki ojcowizny z perspektywy Londynu [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (86/87), R. 2014.

40) Anna Florek (3)

- Rzeźby Dwunastu Apostołów z kościoła św. Małgorzaty w Nowym Sączu (66/67), R. 2009.
- Kościół Świętej Trójcy i klasztor Klarysek w Starym Sączu (94/95), R. 2016.
- Kaplica św. Rocha i św. Sebastiana w Starym Sączu (94/95), R. 2016.

41) ks. Roman Frączek (2)

- Poświęcenie i otwarcie Muzeum Parafialnego Sztuki Ludowej im. księdza kanonika Edwarda Nitki w Paszynie (13), R. 1995.
- Figura Fatimskiej Pani w parafii p. w. Matki Bożej Niepokalanej w Nowym Sączu (14), R. 1996.

42) Artur Fryz (1)

- Wierność małym rzeczom. O twórczości Wojciecha Kudyby [w:] Listy, opinie, polemiki, recenzje (28), R. 1999.

43) Jan Fuhrmann (1)

- Józef Krupa (1899–1945) (62/63), R. 2008.

44) Izabela Gass (2)

- Bronisława Rychter-Janowska – malarka polskich dworców (5), R. 1993.
- Z dziejów Żydów z Bobowej (12), R. 1995.

45) Walenty Gawron (1)

- Życiorysy chłopów z okolic Limanowej (36), R. 2001.

46) Wincenty Gawron (13)

- Walenty Gawron – limanowski Witos (14), R. 1996.
- Wesele w Dobrej (15), R. 1996.
- Opowieści o dawnej wsi limanowskiej (16), R. 1996.
- Zwyczaje weselne w Łukowicy (20), R. 1997.
- Szkice o ludziach z Sowlin limanowskich (22), R. 1998.
- Pamiętnik Józefa Struga „Ongi w Limanowszczyźnie” (26), R. 1999.
- Rafineria w Sowlinach (29), R. 1999.
- Ród Biedów w Sowlinach (30), R. 2000.
- Jan Gawron – wójt gminy w Starej Wsi (31), R. 2000.
- Teatry amatorskie w Limanowej (32), R. 2000.
- Dawne rolnictwo w okolicy Limanowej – wspomnienia Walentego Gawrona (40), R. 2002.
- Kilka zapisek o Sowlinach (43), R. 2003.
- Ludowe opowieści o bitwie pod Limanową (45), R. 2003.

47) Agata Gawronianka (1)

- Wspomnienia z młodości (27), R. 1999.

48) Jerzy Giza (36)

- Katiński suplement (4), R. 1993.
- Generałowie z Sądeckizny rodem (7), R. 1994.
- Zapomniani kawalerowie Virtuti Militari (9), R. 1994.
- Sądecka gałąź rodziny Duchów (11), R. 1995.
- Patriota – żołnierz niezłomny (12), R. 1995.
- Kustroniowcy (13), R. 1995.
- Sądecy miłośnicy Klio (15), R. 1996.
- Pułkownik Mikołaj Giza – komendant Nowego Sącza (18), R. 1997.
- Stanisław Kasina – sądeczanin, obywatel świata (19), R. 1997.
- Zapomnieni kawalerowie Virtuti Militari cz. II (20), R. 1997.
- Sądeczanie w sejmie II Rzeczypospolitej (21), R. 1997.
- Organizacja „Wolność” w 20. Galicyjskim Pułku Piechoty (22), R. 1998.
- Szanowna Redakcjo! [w:] Listy, opinie, polemiki, recenzje (22), R. 1998.
- Bohaterowie organizacji „Wolność” i ich późniejsze losy (23), R. 1998.
- Bohaterowie organizacji „Wolność” (25), R. 1998.
- Patriotyczny bunt w 32. Pułku Piechoty Obrony Krajowej „Neu Sandez” (26), R. 1999.
- Jerzy Kossowki – żołnierz, pisarz, patriota (29), R. 1999.
- Z Księgi Małżeństw duszpasterstwa garnizonu Nowy Sącz (30), R. 2000.
- Jak sądeczanie z bolszewikami wojowali (31), R. 2000.
- Fragmenty wspomnień Kazimierza Ducha: Wojsko Polskie (32), R. 2000.

- Fragmenty wspomnień Jana Kasztelowicza: Wojna polsko-bolszewicka 1920 roku (32), R. 2000.
- Księga Ślubów Sądeckiego Garnizonu 1864–1889 (35), R. 2001.
- Jak Sącz o swoich Katyńczykach pamiętał (36), R. 2001.
- Z Sącza i dla Sącza (przyczynek do sądeckiej biografistyki) (40), R. 2002.
- Losy członków organizacji „Wolność” w Wojsku Polskim – R. 1928 (41), R. 2002.
- Losy członków organizacji „Wolność” w Wojsku Polskim w latach 1932–1945 (42), R. 2003.
- Sądeccy gimnazjaliści – bohaterowie organizacji „Wolność” (50/51), R. 2005.
- Głos w sprawie pomnika-mauzoleum żołnierzy Armii Czerwonej w Nowym Sączu [w:] Listy, opinie, polemiki, recenzje (52/53), R. 2005.
- Sądeccy gimnazjaliści z generalskim wężykiem (54/55), R. 2006.
- Sandecjana Katyniana (56/57), R. 2006.
- Pobyt Prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego w Budapeszcie [w:] Listy, opinie, polemiki (58/59), R. 2007.
- Sandecjana w *Dziennikach Rozkazów Wojskowych* (60/61), R. 2007.
- Martyrologium uczniów klasy VI b II Gimnazjum w Nowym Sączu (64/65), R. 2008.
- József Fejervary – Honorowy Obywatel Nowego Sącza (72/73), R. 2010.
- Szpital załogowy strzelców podhalańskich w Nowym Sączu 1918–1920 (80/81), R. 2012.
- Powiatowa Komenda Uzupełnień w Nowym Sączu w latach 1919–1921 (82/83), R. 2013.

49) Maria Giza-Podgórska (2)

- Okupacyjne reminiscencje (64/65), R. 2008.
- Niemieccy funkcjonariusze Starostwa Powiatowego w Nowym Sączu w oczach Polaków (90/91), R. 2015.

50) Katarzyna Giżanka (2)

- Indeks nazwisk (12), R. 1995.
- Indeks nazwisk – „Almanach Sądecki” 1996 (18), R. 1997.

51) Stanisław Gniady (2)

- Sądeczanki – więźniarki Ravensbrück (86/87), R. 2014.
- Sądecka Leśna Familia Harcerska (88/89), R. 2014.

52) Marcin Godawa (1)

- Wiersze (60/61), R. 2007.

53) Barbara Godfreyow (1)

- Wspomnienia okupacyjne (68/69), R. 2009.

54) s. M. Bernadeta Gołąb OSC (1)

- Wspomnienie o śp. Ks. Prof. Józefie Tischnerze (34), R. 2001.

55) Janina Gołosińska-Maćkowiak (1)

- Najważniejszy dzień życia – Nowy Sącz 1941 (86/87), R. 2014.

56) Józef Gościej (4)

- Władysław Milko (41), R. 2002.
- Cmentarz legionowy w Marcinkowicach (43), R. 2003.
- Dwór w Marcinkowicach i jego dawni właściciele (62/63), R. 2008.
- Piłsudski w Marcinkowicach (70/71), R. 2010.

57) Bernadetta Górską (1)

- Jagiellonowie w Nowym Sączu (34), R. 2001.

58) Elżbieta Gromadecka (1)

- Zarys historii szkoły w Wielogłowach (45), R. 2003.

59) Jerzy Grupiński (1)

- Wiersze (30), R. 2000.

60) ks. Ludwik Grzebień SJ (1)

- Karol Antoniewicz (46/47), R. 2004.

61) Wojciech Grzesiak (1)

- Zbrodnia w Polnej [w:] Listy, opinie, recenzje (68/69), R. 2009.

62) Alicja Grzesik (1)

- Błogosławiony przemysł (62/63), R. 2008.

63) Teresa Harsdorf-Bromowiczowa (1)

- Trzy wspomnienia obozowe (35), R. 2001.

64) Roman Hasslinger (2)

- Załubińcze – gniazdo rodzinne ciągle żywe (50/51), R. 2005.
- Sądeczanie z własnego wyboru (54/55), R. 2006.

65) Janusz Hetmańczyk (1)

- Porucznik Andrzej Buchman, ps. „Korsak” (1913–1944) – przyczynek do biografii (82/83), R. 2013.

66) Joanna Jaklińska-Ciągło (1)

- 17 lat działalności Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego w Nowym Sączu (76/77), R. 2011.

67) Paweł Jakubiec (1)

- I Gimnazjum nowosądeckie w lwowskich archiwach (96/97), R. 2016.

68) Maciej Janik (1)

- „Halucynacje utracone” (arkusz poetycki) (23), R. 1998.

69) Wilhelmina Jankowska (1)

- Moje wspomnienia – jesień 1939 roku. Ewakuacja do Stanisławowa i powrót do Nowego Sącza (68/69), R. 2009.

70) ks. Andrzej Jedynak (1)

- O Zawadzie, Jamnicy, Nawojówce i Brzezinach (90/91), R. 2015.

71) Janusz Jedynak (2)

- Nawojowiacy – Wierni Bogu i tradycji (29), R. 1999.
- Liryczny portret poety (33), R. 2000.

72) s. M. Grażyna (Jordan) (1)

- Nieznany skarb (15), R. 1996.

73) ks. dr Jerzy Jurkiewicz (1)

- Zapraszamy do kościoła świata (94/95), R. 2016.

74) Jerzy Jurkowski (1)

- Udział Legionów Józefa Piłsudskiego w operacji łapanowsko-limanowskiej 1914 roku (12), R. 1995.

75) Witold Kaliński (1)

- Geneza Domu Pisarzy Europy i Towarzystwa im. Cypriana Kamila Norwida (72/73), R. 2010.

76) Adam Kamiński (1)

- Wiersze (18), R. 1997.

77) Beata Kania-Bulzak (1)

- „Zwyciężajmy Miłością”. Dwumiesięcznik Grupy Modlitwnej Św. Ojca Pio w Nowym Sączu (100/101), R. 2017.

78) Piotr Kazana (3)

- Przyczynek do biografii Leopolda Kwiatkowskiego (92/93), R. 2015.
- Przedwojenna działalność sportowa mjr. Juliana Zubka (96/97), R. 2016.
- Klemens Konstanty Gucwa ps. „Góral”, „Gazda” (1909–1941) (100/101), R. 2017

79) Małgorzata Kieres (1)

- Nie tylko Kilimandżaro (17), R. 1996.

80) Janusz Kilka (1)

- Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Nowym Sączu (37), R. 2001.

81) Feliks Kiryk (1)

- Nowy Sącz w XIII–XVI wieku (92/93), R. 2015.

82) Julian Klamerus (1)

- Wiosna w Muszynie (16), R. 1996.

83) Stanisław Klemensiewicz (1)

- Nowy Sącz przed 80 laty [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (96/97), R. 2016.

84) Frank Kmiotowicz (2)

- O pochodzeniu nazwy „Łemko” [w:] Listy, opinie, polemiki (11), R. 1995.
- Legenda o królu Muskacie (13), R. 1995.

85) Wit Kmiotowicz (4)

- Muszyńskie kapliczki (2), R. 1993.
- Ostatnia czarownica (3), R. 1993.
- Dawne pasterskie zwyczaje okolic Muszyny (10), R. 1995.
- Żegiestowski tunel kolei tarnowsko-lełuchowskiej (17), R. 1996.

86) ks. Adam Kokoszka (1)

- Czy mieszkańcom doliny Popradu zagraża neopogaństwo? (23), R. 1998.

87) Ludmiła Kolec-Bednarek (1)

- Wiersze (23), R. 1998.

88) Bogusław Kołcz (1)

- O Bronku z Obidzy, co poezji służy [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (92/93), R. 2015.

89) Berta Korennman (1)

- Relacja z okresu okupacji (66/67), R. 2009.

90) Maciej Korkuć (1)

- Armia Czerwona na Sądecczyźnie 1945–1946 (54/55), R. 2006.

91) Andrzej Michał Korsak (1)

- Opowieść o Jadwidze Wolskiej i nie tylko (58/59), R. 2007.

92) Stanisław Korusiewicz (32)

- Zarys dziejów parafii św. Małgorzaty (1), R. 1992.
- Pieczęcie sądeckich wsi (3), R. 1993.
- Pieczęcie sądeckich wsi – cz. II klucz muszyński (5), R. 1993.
- Zabytki Starego Sącza (8), R. 1994.
- Listy mobilizacyjne sądeczan z sierpnia 1939 r., cz. I. (11), R. 1995.
- Zapomniany kapelmistrz (12), R. 1995.
- Listy mobilizacyjne sądeczan z sierpnia 1939 r. cz. II (14), R. 1996.
- Zamek w Starej Lubowni (15), R. 1996.
- Czar pożółkłych dokumentów (18), R. 1997.
- Czar pożółkłych dokumentów (20), R. 1997.
- Żołnierz Maczka – rozmowa z Wincentym Brzeskim (23), R. 1998.
- Ku wolności (25), R. 1998.
- Żołnierska mogiła (28), R. 1999.
- Przyczynek do dziejów sądeckich kolejarzy (34), R. 2001.
- Nowy Sącz pod koniec XVIII wieku (36), R. 2001.
- Granice posiadłości Nowego Sącza w końcu XVIII w. [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (40), R. 2002.
- Parafia i kościół Matki Boskiej Bolesnej w Zawadzie do koronacji obrazu MBP (44), R. 2003.
- Cmentarz wojskowy 350 – kwatera zachodnia (a) cz. 1 (52/53), R. 2005.
- Cmentarz wojskowy 350 – kwatera zachodnia (a) cz. 2 (54/55), R. 2006.
- Polegli, zmarli i zaginieni podczas Wojny Obronnej 1939 roku (68/69), R. 2009.
- Zapomniani żołnierze (70/71), R. 2010.
- Rok 1939 i 1945 w dokumentach (72/73), R. 2010.
- Dwór w Wielogłowach [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (78/79), R. 2012.
- Dominium Korzenna [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (80/81), R. 2012.
- Dwór w Znamirowicach [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (82/83), R. 2013.
- Dwór Białawoda [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (84/85), R. 2013.
- Dawny szpital w Nowym Sączu [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (86/87), R. 2014.
- XIX-wieczne fundacje i renowacje w kościele w Wielogłowach [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (88/89), R. 2014.

- Folwarki i dobra ziemskie kościoła św. Małgorzaty w Nowym Sączu (część I) [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (90/91), R. 2015.
- Folwarki i dobra ziemskie kościoła św. Małgorzaty w Nowym Sączu (część II) [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (98/99), R. 2017.
- Siedlce z Słowikową [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (98/99), R. 2017.
- Żołnierskie pochówki z okresu międzywojennego w Nowym Sączu (100/101), R. 2017.

93) Tomasz Kosecki (2)

- Szkoła Szybowcowa w Tęgoborzu w latach 1933–1951 (48/49), R. 2004.
- Kapliczka w Świdniku (74/75), R. 2011.

94) Bronisław Kosowski (1)

- Rys historyczny Tymbarku i okolicznych wsi (38), R. 2002.

95) Małgorzata Kossakowska (1)

- Sługa Boża Julia Rodzińska (27), R. 1999.

96) Agnieszka Kościółek (1)

- Najśłynniejszy polski alchemik – Michał Sędziwój (1566–1636) (39), R. 2002.

97) Maria Kowalska (16)

- Limanowska rodzina Marsów (4), R. 1993.
- Józef Bek – ojciec ministra (6), R. 1994.
- Boje pod Limanową (8), R. 1994.
- Sylwetki regionu limanowskiego (9), R. 1994.
- W odpowiedzi panu Dankowi [w:] Listy, opinie, polemiki (10), R. 1995.
- Sylwetki z regionu limanowskiego (13), R. 1995.
- Jerzy Żuławski – poeta, eseista, pisarz i dramaturg (15), R. 1996.
- Andrzej Janas (16), R. 1996.
- Juliusz Mieroszewski (17), R. 1996.
- Wincenty Gawron – artysta malarz, grafik i witrażysta (19), R. 1997.
- Właściciele dworu w Limanowej (21), R. 1997.
- Jeszcze o Lipskich i Trzeciejskich [w:] Listy, opinie, polemiki, recenzje (22), R. 1998.
- Właściciele dworu w Mordarce (24), R. 1998.
- Udział limanowian w przygotowaniach do powstania narodowego w 1846 roku i chłopska rabacja (25), R. 1998.
- Jan Biedroń (38), R. 2002.
- Dionizy Kuliński – artysta limanowski (42), R. 2003.

98) Jadwiga Kracon (1)

- Zwyczaj i obrzędowość Muszyny (38), R. 2002.

99) Marcin Krakowski (5)

- Sekty w sądeckiej perspektywie (20), R. 1997.
- Szukać tego co łączy, nie tego co dzieli – rozmowa z Andrzejem Kloske (21), R. 1997.
- Marcinkowicka wszechnica (22), R. 1998.
- Zarys obrazu religijno-moralnego współczesnych chrześcijan w Dolinie Popradu [w:] Listy, opinie, polemiki, recenzje (23), R. 1998.
- Początek i rozwój ruchu baptystycznego na Sądeckczyźnie i w najbliższej okolicy (27), R. 1999.

100) Aneta Krawczyk (1)

- Rozmowa z ciszą... [w:] Listy, opinie, polemiki (31), R. 2000.

101) Barbara Krężolek-Paluchowa (2)

- Poezja łąk [w:] Listy, opinie, polemiki (30), R. 2000.
- List gończy (33), R. 2000.

102) Marek Kroczyk (1)

- Szlak przyrodniczy po matecznikach puszczy karpackiej imienia Adama hrabiego Stadnickiego (24), R. 1998.

103) Magdalena Kroh (2)

- Wystawa „Solidarność nowosądecka 1980–1989” (54/55), R. 2006.
- Bronisława Zimowska – co to jest dom rodzinny i jaki on był dla mnie drogi (96/97), R. 2016.

104) ks. Jan Kudelka (3)

- „Oni są dla nas wielkim wołaniem i wezwaniem” (46/47), R. 2004.
- „Ofiarowali życie Bogu i Ojczyźnie” (48/49), R. 2004.
- Ksiądz Kazimierz Fedko (80/81), R. 2012.

105) Wojciech Kudyba (11)

- Poeta rodzi się o brzasku [w:] Listy, opinie, polemiki, recenzje (20), R. 1997.
- Miejsce z widokiem na drogę [w:] Listy, opinie, polemiki, recenzje (21), R. 1997.
- Bolesne przebudzenie. O wierszach Tadeusza Basiagi [w:] Listy, opinie, polemiki, recenzje (21), R. 1997.
- Na przekór zgiełkowi (25), R. 1998.
- Wiersze (29), R. 1999.
- Drugie spotkania z literaturą sądecką [w:] Listy, opinie, polemiki (29), R. 1999.
- Poezja łąk [w:] Listy, opinie, polemiki (30), R. 2000.
- Wstęp: Jubileusz 25-lecia pracy twórczej Marka Basiagi (33), R. 2000.

- Nurt medytacyjny w poezji współczesnej. Prolegomena (36), R. 2001.
- Książd prałat dr Waldemar Durda (Wspomnienie) (60/61), R. 2007.
- Wiersze (64/65), R. 2008.

106) Piotr Kulig (1)

- Co powtarza obrzęd weselny? (20), R. 1997.

107) Lucyna Kulińska (1)

- Okoliczności zabójstwa ministra Bronisława Pierackiego (88/89), R. 2014.

108) ks. Bolesław Kumor (2)

- Chrystianizacja doliny Popradu do końca XVI wieku (22), R. 1998.
- Powstanie i cele kapituły kolegiackiej w Nowym Sączu (25), R. 1998.

109) Kazimierz Kuropeska (2)

- Sądccy paraolimpijczycy. Początki i rozwój sportu niepełnosprawnych na Sądecczyźnie (38), R. 2002.
- Kajakarstwo górskie na wodach Dunajca w latach 1930–1960 (41), R. 2002.

110) Maria Kurzeja-Świątek (3)

- Julian Dybiec, *Nie tylko szablą. Nauka i kultura polska w walce o utrzymanie tożsamości narodowej 1795–1918, Kraków 2004, [s.337], [w:] Listy, opinie, polemiki, recenzje* (52/53), R. 2005.
- Życie i działalność Mieczysława Szurmiaka na Sądecczyźnie (58/59), R. 2007.
- Przyczyńki do XIX-wiecznej historii Nowego Sącza (78/79), R. 2012.

111) Beata Kwiatkowska-Kopka (1)

- Klasztor oo. Cystersów w Szczyrzycu w świetle wstępnych rozpoznaw archeologiczno-architektonicznych (45), R. 2003.

112) Janina Kwiek-Osiowska (2)

- Niosę do Ciebie żuki słów [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (78/79), R. 2012.
- Józef Lipiec, *Harcerski szlak* [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (82/83), R. 2013.

113) Michał Lasyk (1)

- Osadnictwo łemkowskie na Sądecczyźnie (98/99), R. 2017.

114) Maria Lebdowiczowa (6)

- Zespół regionalny „Dolina Popradu” w Piwnicznej (7), R. 1994.
- Tadeusz Kulig – rzeźbiarz (8), R. 1994.

- Życiowe pasje Edwarda Gruceli (33), R. 2000.
- Amatorski ruch teatralny w Piwnicznej 1936–1976 (36), R. 2001.
- Kapłan, nauczyciel, proboszcz (38), R. 2002.
- Czas pamięci (40), 2002.

115) ks. Kazimierz Leń SJ (1)

- Ksiądz Władysław Gurgacz – mocarz ducha (46/47), R. 2004.

116) Franciszek Leśniak (1)

- Jana Długosza związki z Sądecczyną (90/91), R. 2015.

117) Jerzy Leśniak (7)

- Dr Władysław Barbacki (1854–1938) (74/75), R. 2011.
- Orzeł filmu (76/77), R. 2011.
- „Bławat polski” (opowieść o Józefie Schumacherze) (80/81), R. 2012.
- O lepszy, przyjazny świat (100 lat „Składnicy” w Grybowie) (82/83), R. 2013.
- Sądecy wódcarze miasta Krakowa (82/83), R. 2013.
- Sądecy Montekasyńczycy (86/87), R. 2014.
- Medale sądeckich samorządów (88/89), R. 2014.

118) Stanisław Leśniak (3)

- Opowiadki ojca (44), R. 2003.
- Wiersze (48/49), R. 2004.
- Wiersze (58/59), R. 2007.

119) Zygmunt Lewczuk (2)

- Sądecki Park Etnograficzny (4), R. 1993.
- Redakcja Almanachu Sądeckiego [w:] Listy, opinie, polemiki (50/51), R. 2005.

120) Robert Lisowski (1)

- Sylwetki jezuickich działaczy społecznych II połowy XIX wieku (41), R. 2002.

121) Maria Lorek (5)

- Kapliczki, krzyże przydrożne i figury w Zawadzie, Nawojówce i Brzezinach (62/63), R. 2008.
- Dzieje Harcerstwa Żeńskiego w Nowym Sączu w latach 1913–1949 (90/91), R. 2015.
- Wspomnienia niewypalone (w setną rocznicę urodzin Eugenii Romańskiej) (92/93), R. 2015.
- Józef Trzupek – wielki przyjaciel dzieci i młodzieży (96/97), R. 2016.
- Harcerska rodzina Stachurskich (100/101), R. 2017.

122) Marta Lorek (2)

- Sądeczanki – więźniarki Ravensbrück (86/87), R. 2014.
- Sądecka Leśna Familia Harcerska (88/89), R. 2014.

123) Władysława Lubasiowa (3)

- „Kropka na horyzoncie” (arkusz poetycki) (19), R. 1997.
- Inter arma (22), R. 1998.
- Światła obrazu i cienie (30), R. 2000.

124) Bolesław Łazarz (8)

- Dawne widoki Nowego Sącza (20), R. 1997.
- Dawne widoki Nowego Sącza cz. II (21), R. 1997.
- Nowy Sącz w fotografii sprzed pół wieku (22), R. 1998.
- Kościoły wokół Jeziora Rożnowskiego (24), R. 1998.
- Kapliczki Sądeckizny w obiektywie fotografa (25), R. 1998.
- Wielkanocny Paszyn (30), R. 2000.
- Koronacja Obrazu Matki Bożej Pocieszenia – Zawada 11.08.1963 r. (35), R. 2001.
- Z archiwum fotograficznego: kościoły sądeckie w latach 70. (37), R. 2001.

125) Wanda Łomnicka-Dulak (3)

- Poezja łąk [w:] Listy, opinie, polemiki (30), R. 2000.
- Na Jubileusz Marka Basiagi (33), R. 2000.
- Z cyklu *Treny Górskie* (82/83), R. 2013.

126) Piotr Łopatkiewicz (1)

- Kolegiata Sądecka w zainteresowaniach badawczych i konserwatorskich Stanisława Tomkowicza (66/67), R. 2009.

127) Tadeusz Łopatkiewicz (1)

- Kolegiata Sądecka w rysunkach uczestników naukowo-artystycznej wycieczki po Sądeczynie w roku 1889 (66/67), R. 2009.

128) Zbigniew Maciejowski (1)

- Gniazdo Sokoła w Grybowie (rys historyczny) (62/63), R. 2008.

129) s. Terezja Wioletta Magiera OP (1)

- Życie i dzieło błogosławionej siostry Julii Rodzińskiej – dominikanki (56/57), R. 2006.

130) ks. Wacław Makoś MIC (2)

- O. Stanisław od Jezusa Maryi Papczyński – założyciel Zgromadzenia Księżąt Marianów (56/57), R. 2006.

- Dzieje procesu beatyfikacyjnego o. Stanisława od Jezusa i Maryi Papczyńskiego (58/59), R. 2007.

131) Antoni Mamak (1)

- Cmentarz wojenny na Korabie (48/49), R. 2004.

132) Maria Marcinowska (9)

- Cenny sztywnik w siedemnastowiecznym ornatie (9), R. 1994.
- Pierwotne funkcje budynku muzeum klasztornego w Szczyrzycu (45), R. 2003.
- O złośliwych malowidłach z dworu w nowosądeckim skansenie (62/63), R. 2008.
- Reprezentacyjne portrety córek Sebastiana Lubomirskiego, starosty sądeckiego i spiskiego (70/71), R. 2010.
- Kilka uwag o kapeli nadwornej u Lubomirskich (90/91), R. 2015.
- Ważniejsze wydarzenia z dziejów kościoła i parafii w Ptaszkowej (92/93), R. 2015.
- Zespół pofranciszkański w Nowym Sączu (94/95), R. 2016.
- Kościół św. Wawrzyńca w Nowym Sączu-Biegonicach (94/95), R. 2016.
- Józef Wojtyga – budowniczy, żołnierz Legionów i Polskiego Państwa Podziemnego (100/101), R. 2017.

133) o. Józef Marecki OFM Cap (1)

- Świętość w kontekście historycznym. Wpływ kultu świętych na rozwój pobożności (56/57), R. 2006.

134) Juliusz Marossanyi (1)

- Przed wejściem Moskali (satyra) (9), R. 1994.

135) Maria Teresa Maszczak (2)

- Szaty liturgiczne w zbiorach Muzeum Klasztornego w Szczyrzycu (41), R. 2002.
- Geneza ikony (43), R. 2003.

136) o. Adam Mączka OFM Conv (1)

- Szerzenie kultu cudownych obrazów w kościołach franciszkańskich – Przemienienie Pańskie w Nowym Sączu (43), R. 2003.

137) Marek Michalik (2)

- Początki zorganizowanego życia szachowego na terenie Nowego Sącza do połowy XX wieku (15), R. 1996.
- Życie szachowe w Nowym Sączu w II połowie XX w (34), R. 2001.

138) Wincenty Michalik (1)

- Ludowe historyjki ze Starej Wsi (38), R. 2002.

139) ks. Marek Mierzyński (1)

- Ks. Zenon Rogoziewicz (74/75), R. 2011.

140) Leszek Migrała (61)

- Generał Józef Giza – rzecz o żołnierskiej wierności (2), R. 1993.
- Wybór ważniejszych dat z historii Nowego Sącza z lat 1292–1770 (3), R. 1993.
- Wybór ważniejszych dat z historii Nowego Sącza z lat 1770–1918 (6), R. 1994.
- Od łagru do Monte Cassino (7), R. 1994.
- Grybowskie warzenie piwa – rozmowa z Anną Grucą (10), R. 1995.
- Indeks nazwisk – rok 1995 (13), R. 1995.
- Na marginesie recenzji [w:] Listy, opinie, polemiki (13), R. 1995.
- Z rodu Kmietowiczów (14), R. 1996.
- Marek Basiaga – bunt czy samoakceptacja (16), R. 1996.
- Początki Klubu Modelarstwa Lotniczego „Zefirek” (18), R. 1997.
- Lata chwały „Zefirka” (20), R. 1997.
- Krynickie Towarzystwo Fotograficzne 1978–89 (23), R. 1998.
- Krynickie Towarzystwo Fotograficzne w latach 1990–97 cz. II. (24), R. 1998.
- Wybór dat z życia i czasów błogosławionej Kingi (25), R. 1998.
- Stary Sącz – rys historyczny (26), R. 1999.
- W górach najwyższych – rozmowa z himalaistą Walkiem Fiutem (27), R. 1999.
- Generał Józef Kustroń (28), R. 1999.
- Kościół św. Małgorzaty w Nowym Sączu (cz. I do roku 1791) (31), R. 2000.
- Kościół św. Małgorzaty w Nowym Sączu cz. II (32), R. 2000.
- Pielgrzymka do Nitry (32), R. 2000.
- Powstanie i początki kościoła św. Kazimierza w Nowym Sączu (35), R. 2001.
- Na rumuńskiej Bukowinie (36), R. 2001.
- Kościół św. Kazimierza w Nowym Sączu w latach 1939–1968 (37), R. 2001.
- „Almanach Sądecki” – 10 lat kwartalnika regionalnego (40), R. 2002.
- Kościół św. Kazimierza w Nowym Sączu w latach 1969–2000 (40), R. 2002.
- Krynickie Towarzystwo Fotograficzne w latach 1998–2002 (42), R. 2003.
- Parafia i kościół Matki Boskiej Bolesnej w Zawadzie do koronacji obrazu MBP (44), R. 2003.
- Zamiast jubileuszowego wstępu (50/51), R. 2005.
- Krynickie Towarzystwo Fotograficzne 2003–2007 (60/61), R. 2007.
- Poczet dawnych włodarzy Nowego Sącza w okresie autonomii galicyjskiej (62/63), R. 2008.
- Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krynicy-Zdroju – na kanwie dwudziestolecia (62/63), R. 2008.
- Sługa Boży ks. Franciszek Blachnicki (1921–1987) (64/65), R. 2008.

- Początki narciarstwa w Krynicy (64/65), R. 2008.
- Obóz w Muszynie na tle działań konfederatów barskich na Sądecczyźnie (70/71), R. 2010.
- Ksiądz Zenon Rogoziewicz jako organizator parafialnego życia kulturalno-duchowego i wychowawczego (74/75), R. 2011.
- Klub Modelarski „Zefirek” w Muszynie w latach 2000–2010 (74/75), R. 2011.
- Prasa parafialna Nowego Sącza (zarys problematyki) (76/77), R. 2011.
- Zarys działalności Koła PTTK w Muszynie w latach 1956–2011 (76/77), R. 2011.
- Dwadzieścia lat „Almanachu Sądeckiego” (80/81), R. 2012.
- Jak w Nowym Sączu wybudowano wodociąg (80/81), R. 2012.
- Krynickie Towarzystwo Fotograficzne w latach 2008–2012 (82/83), R. 2013.
- Budowa skoczni narciarskiej w Krynicy w 1927 roku (84/85), R. 2013.
- Krynicka Galeria „Pod Kasztanem” (84/85), R. 2013.
- Zarys działalności Oddziału „Civitas Christiana” w Nowym Sączu w latach 1993–2013 (86/87), R. 2014.
- Początki kościoła Matki Boskiej Nieustającej Pomocy i parafii w Paszynie (88/89), R. 2014.
- Historie sądeckie przy pomocy Jana Długosza opowiedziane (90/91), R. 2015.
- Kościół i parafia w Paszynie w latach 1957–1966 (w okresie Wielkiej Nowenny Narodu) (90/91), R. 2015.
- Klasztor i kościół Franciszkanów w Nowym Sączu – kalendarium wydarzeń (92/93), R. 2015.
- Kościół i parafia w Paszynie w latach 1967–1981 (92/93), R. 2015.
- Wsadzenie zamku w Nowym Sączu w świetle relacji Witolda Młynca [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (92/93), R. 2015.
- Bazylika św. Małgorzaty w Nowym Sączu (94/95), R. 2016.
- Kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa w Nowym Sączu (94/95), R. 2016.
- Kościół św. Kazimierza w Nowym Sączu (94/95), R. 2016.
- Stary Sącz w średniowieczu (96/97), R. 2016.
- Sytuacja polityczna w Nowym Sączu w latach 1945–1949 (96/97), R. 2016.
- Działalność renowacyjna, remontowa i budowlana ks. infułata dr Władysława Lesiaka (96/97), R. 2016.
- Stary Sącz w okresie nowożytnym (98/99), R. 2017.
- Przewrót niepodległościowy 1918 roku w Nowym Sączu w artykułach i wspomnieniach (98/99), R. 2017.
- Historyjki beskidzkie (98/99), R. 2017.
- Słowo na dwudziestopięciolecie (100/101), R. 2017.
- Stary Sącz w okresie przedautonomicznym (100/101), R. 2017.

141) Ryszard Miłek (1)

- Nejad (9), R. 1994.

142) Marta Mizianty (1)

- Dr Władysław Barbacki (1854–1938) (74/75), R. 2011.

143) o. Krzysztof Morajko SOCist. (1)

- Grodzisko szczyrzyckie – legendy, hipotezy, fakty (45), R. 2003.

144) Kazimiera Mordarska-Łagan (1)

- Z kroniki rodzinnej Mordarskich (62/63), R. 2008.

145) Zbigniew Mordawski (1)

- Mobilizacja w sierpniu 1939 roku [w:] Listy, opinie, polemiki (17), R. 1996.

146) Władysław Mróz (1)

- Jacht morski s/y „Dunajec” – od pomysłu do wodowania (76/77), R. 2011.

147) Bożena Mściwujewska-Kruk (1)

- Problematyka pogranicza gór i kultur na łamach „Almanachu Muszyny” (50/51), R. 2005.

148) Małgorzata Nowak (1)

- Wiersze (26), R. 1999.

149) Marian J. Nowak (1)

- Klęski elementarne w Nowym Sączu i na Sądecczyźnie (28), R. 1999.

150) Jan Obrębski (1)

- Wspomnienia z historycznego meczu Grybovii z reprezentacją armii niemieckiej stacjonującej w Grybowie i okolicy przed uderzeniem na Związek Radziecki w maju 1941 r. [w:] Listy, opinie, dokumenty, polemiki (27), R. 1999.

151) ks. Franciszek Olczak (1)

- Początki wsi Cieniawa (50/51), R. 2005.

152) Grzegorz Olszewski (1)

- Najstarsze nowosądeckie cmentarze (64/65), R. 2008.

153) Janusz Orlikowski (1)

- Pisarski garb [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (86/87), R. 2014.

154) s. Stella Jadwiga Pałuba SIC (1)

- Błogosławiona matka Marcelina Darowska i Jej dzieło (56/57), R. 2006.

155) Krzysztof Pawłowski (3)

- Wyższa Szkoła Biznesu – National Louis University (38), R. 2002.
- Wyższa Szkoła Biznesu – National Louis University cz. II (39), R. 2002.
- Kalendarium WSB–NLU (39), R. 2002.

156) Marian Pażucha (2)

- Grupa „Konary” (70/71), R. 2010.
- Moje inspiracje (80/81), R. 2012.

157) Stanisław Pażucha (1)

- Galeria sądecka - Marian Mółka (14), R. 1996.

158) Władysław Pierzga (1)

- Prowokator czy bojownik – kim był Zbigniew Konrad Makusz-Woronicz (74/75), R. 2011.

159) ks. Stanisław Pietrzak (6)

- O dokumencie z 1209 roku i jeszcze innym falsyfikacie [w:] Listy, opinie, polemiki (14), R. 1996.
- Początki chrześcijaństwa w Europie środkowowschodniej w odniesieniu do Małopolski i rejonu środkowego Dunajca (25), R. 1998.
- Pierwsi święci ziemi sądeckiej – Świerad i Benedykt (30), R. 2000.
- U Bramy Sądeckiej. Zamek Tropsztyn (31), R. 2000.
- Święty Świerad w źródłach i tradycji (56/57), R. 2006.
- Misja chrystianizacyjna na Sądecku – skąd i kiedy? (98/99), R. 2017.

160) Wiesław Piprek (10)

- Uroki starej Krynicy (część I) (27), R. 1999.
- Uroki starej Krynicy (część II) (28), R. 1999.
- Uroki starej Krynicy (część III) (29), R. 1999.
- Przejścia graniczne funkcjonujące na granicy państwowej z Republiką Słowacją (31), R. 2000.
- Słowo do artykułu Leszka Zakrzewskiego [w:] Listy, opinie, polemiki, recenzje (33), R. 2000.
- Kościół św. Idziego w Bardiowie (38), R. 2002.
- Dawniej i dziś (39), R. 2002.
- Dawniej i dziś (40), R. 2002.
- Wielki pożar w Nowym Sączu w relacjach Wincentego Dąbrowskiego (66/67), R. 2009.
- Kiedy wysadzono zamek w Nowym Sączu [w:] Listy, opinie, recenzje, przedruki (74/75), R. 2011.

161) Józef Plechta (2)

- Wizytacja sądeckiej konspiracji w sierpniu 1845 r. (11), R. 1995.
- Kazimierz Zefiryn Miczyński (41), R. 2002.

162) Tomasz Podgórski (12)

- Baca – rzecz o życiu i służbie gen. Józefa Gizy (62/63), R. 2008.
- *Suum quique...* Zbigniew Podgórski 1921–1992 (64/65), R. 2008.
- Żołnierska Wielkanoc 1945 roku w San Basilio i kilka wspomnień gen. Józefa Gizy (66/67), R. 2009.
- *Virtute et armis...* albo o cenie wierności żołnierskiej przysiędze (68/69), R. 2009.
- Marszałkowie Polski niepodległej – Honorowi Obywatele Nowego Sącza (70/71), R. 2010.
- *Semper fidelis...* Mieczysław Giza 1920–1939 (*In memoriam* w 90. rocznicę urodzin) (72/73), R. 2010.
- Jak Tadeusz Giza bramkarzem milicyjnego klubu nie został (82/83), R. 2013.
- *Patri zelatissimo et praeceptor* Ladisłao Augustynek *si in memoriam* (84/85), R. 2013.
- Generalskie ekspozyty w Muzeum Okręgowym w Nowym Sączu (86/87), R. 2014.
- Glossa do biografii Wincentego Spiechowicza (88/89), R. 2014.
- Niemieccy funkcjonariusze Starostwa Powiatowego w Nowym Sączu w oczach Polaków (90/91), R. 2015.
- Niepublikowane dokumenty awansowo-odznaczeniowe Józefa Gizy z czasów austriackich (92/93), R. 2015.

163) Łukasz Połomski (2)

- I Gimnazjum i Liceum im. Jana Długosza w zbiorach Archiwum Narodowego w Krakowie Oddział w Nowym Sączu (90/91), R. 2015.
- I Gimnazjum nowosądeckie w lwowskich archiwach (96/97), R. 2016.

164) Łukasz Poremba (1)

- Działania wojenne w rejonie Kamienicy Nawojowskiej i ich otoczenie w ramach operacji limanowsko-łapanowskiej (78/79), R. 2012.

165) Bogdan Potoniec (10)

- Prasa nowosądecka w latach 1891–1996, katalog czasopism, część I – Ł (18), R. 1997.
- Prasa nowosądecka w latach 1891–1996, katalog czasopism, część II – M – Z (19), R. 1997.
- Zakład wodny Marcina Kacza w Nawojówce 1896–1996 (21), R. 1997.
- Młyn i tartak wodny Tadeusza Rejowskiego w Nowym Sączu (24), R. 1998.
- Nowosądeckie młyny wodne w okresie staropolskim (43), R. 2003.
- Nowosądeckie młyny wodne w XIX i XX wieku (62/63), R. 2008.
- Morderstwo rodziny Mizgałów z Poręby Małej (64/65), R. 2008.
- Historia Brzezin i dzieje rodziny Zarębów (66/67), R. 2009.

- Feliks Aleksander Borkowski nieznan bohater Powstania Styczniowego (88/89), R. 2014.
- Wodne zakłady przemysłowe Grybowa i Białej Niżnej (98/99), R. 2017.

166) Alicja Przybyszowska (1)

- Poprad – atrakcja geoturystyczna ziemi sądeckiej (68/69), R. 2009.

167) Stanisław Przybyszowski (1)

- Poprad – atrakcja geoturystyczna ziemi sądeckiej (68/69), R. 2009.

168) Robert Pulit (1)

- Historia budynku Zakładu Karnego w Nowym Sączu (48/49), R. 2004.

169) Tomasz Radzik (2)

- Obiekty sportowe Krynicy do roku 1939 (42), R. 2003.
- Początki Krynickiego Towarzystwa Hokejowego (45), R. 2003.

170) Mariusz Rams (1)

- Zamek w Rytrze – historia, stan obecny i pewna koncepcja odtworzenia charakteru miejsca (5), R. 1993.

171) Anna Rastawicka (1)

- Na niełatwych ścieżkach życia (świadek o życiu Stefana kardynała Wyszyńskiego) (84/85), R. 2013.

172) Zenon Andrzej Remi (1)

- Wspomnienie o śp. Wojciechu Szczygle (1932–2002) (46/47), R. 2004.

173) Sylwester Rękas (1)

- Rosjanie w Nowym Sączu w 1914 roku (88/89), R. 2014.

174) Dorota Rodak-Trinh (1)

- Obraz Starego Sącza w dziełach Jana Długosza (34), R. 2001.

175) Edyta Ross-Pazdyk (2)

- Architektura użyteczności publicznej Nowego Sącza w latach 1894–1914 (54/55), R. 2006.
- Białą Klasztor w Nowym Sączu (94/95), R. 2016.

176) Eugeniusz Rożański (2)

- Pierwsze dni okupacji niemieckiej w Nowym Sączu (wspomnienie naocznego świadka) (62/63), R. 2008.

177) Jan Michał Ruchała (4)

- Życiorys sądeckiego ułana (35), R. 2001.
- Piotr Giza – uczestnik wojny 1920 roku (60/61), R. 2007.
- Stowarzyszenie Czciocieli Świętej Kingi „Kochać i służyć” (64/65), R. 2008.
- Ksiądz Michał Kuc – kapłan niezłomny (68/69), R. 2009.

178) Krzysztof Ruchała (2)

- „Szkolnictwo Ludowe” („Szkolnictwo”) 1891–1913 (58/59), R. 2007.
- Kult Marszałka Józefa Piłsudskiego w Nowym Sączu w okresie międzywojennym (60/61), R. 2007.

179) Małgorzata Rusin (1)

- Pomniki przyrody (27), R. 1999.

180) Piotr Rychlewski (1)

- Zarys dziejów klucza muszyńskiego do końca XVIII stulecia (30), R. 2000.

181) Marek Ryglewicz (1)

- Beskid Sądecki jakiego nie znamy (50/51), R. 2005.

182) Emil Rysiewicz (1)

- Wspomnienia z historycznego meczu Grybowii z reprezentacją armii niemieckiej stacjonującej w Grybowie i okolicy przed uderzeniem na Związek Radziecki w maju 1941 r [w:] Listy, opinie, dokumenty, polemiki (27), R. 1999.

183) Ks. Stanisław Salaterski (1)

- Rola kapituły kolegiackiej kościoła św. Małgorzaty w życiu religijnym i kulturalnym Nowego Sącza od połowy XV do XVIII wieku (66/67), R. 2009.

184) Jan Samek (1)

- Zapiski z kontaktów naukowych oraz prac badawczych na Sądeckczyźnie w latach 1946–2000 (52/53), R. 2005.

185) Wojciech Sapalski (2)

- Dwa obrazy o tematyce sakralnej autorstwa Bolesława Barbackiego w zbiorach jezuitów sądeckich (46/47), R. 2004.
- Malarskie rozwiązania i kopie gotyckiej rzeźby Madonny z Krużlowej (52/53), R. 2005.

186) Adam Sasinowski (1)

- I Gimnazjum nowosądeckie w lwowskich archiwach (96/97), R. 2016.

187) Rafał Skąpski (1)

- Trzy fotografie z rodzinnego albumu – bracia Skąpscy w Powstaniu Styczniowym (82/83), R. 2013.

188) Izabela Skrzypiec-Dagnan (4)

- Życie i twórczość Bronisławy Rychter-Janowskiej (92/93), R. 2015.
- Kościół św. Elżbiety Węgierskiej w Starym Sączu (94/95), R. 2016.
- Kaplica Świętego Krzyża w Starym Sączu (94/95), R. 2016.
- Zestawienie autorów „Almanachu Sądeckiego” numery 1–101 (1992–2017) (100/101), 2017.

189) Monika Smoleń (1)

- Wiersze (40), R. 2002.

190) Maria Sopata (1)

- Kronika rozstrzeliwań w Rdziostowie w czasie okupacji (31), R. 2000.

191) Bogusław Karol Sowa (1)

- Zarys dziejów klasztoru cystersów w Szczyrzycu w okresie średniowiecza (15), R. 1996.

192) Jan Spiechowicz (1)

- Wspomnienie o moim ojcu Wincentym Spiechowiczu (86/87), R. 2014.

193) Marcin Spórna (1)

- *Patrocinia* św. Katarzyny Aleksandryjskiej w archidiakonacie krakowskim... i na ziemi sądeckiej do 1539 roku (72/73), R. 2010.

194) Stanisław Stanik (1)

- Wiersze (41), R. 2002.

195) Przemysław Stanko (1)

- Najstarsze inwentarze kościoła parafialnego w Nowym Sączu – Biegonicach z XVI–XVII wieku (70/71), R. 2010.

196) Andrzej Staniszewski (1)

- Antoni Jurczak burmistrz miasta Muszyny (11), R. 1995.

197) Justyna Stasiak-Harabin (2)

- Edmund Cieczkiewicz. Dekoracje dworców kolejowych w Nowym Sączu i Tarnowie (88/89), R. 2014.
- Kościół Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny w Nowym Sączu (94/95), R. 2016.

198) Piotr Stefaniak (2)

- Święta Kinga Arpadówna – mniszka klariańska (54/55), R. 2006.
- Agnieszka z Sącza – zmarła w opinii świętości klaryska, reprezentantka pierwszego pokolenia mniszek starosądeckich (56/57), R. 2006.

199) Miroslav Števík (1)

- Zamek Lubowla od XIV do XVIII wieku (66/67), R. 2009.

200) Wanda Straszynska-Skrzeszewska (3)

- Do redakcji „Almanachu Sądeckiego” [w:] Listy, opinie, polemiki (16), R. 1996.
- Moje wspomnienie o niezwykłym katechecie sądeckim – ks. Pawle Sulmie (w 70. rocznicę Jego śmierci) [w:] Listy, opinie, polemiki (25), R. 1998.
- 40-lecie działalności Klubu Ziemi Sądeckiej w Warszawie [w:] Listy, opinie, polemiki (29), R. 1999.

201) Hanna Dorota Styczyńska (1)

- Z zagadnień waloryzacji turystycznej Popradzkiego Parku Krajobrazowego (4), R. 1993.

202) Irena Styczyńska (26)

- Zbyszyce (2), R. 1993.
- Bazylika pod wezwaniem św. Małgorzaty (6), R. 1994.
- Związki wizerunku św. Walentego z Sądecczyzną (10), R. 1995.
- Habent sua fata libelli (11), R. 1995.
- Żegota Pauli (1 VII 1814 – 20 X 1895) (12), R. 1995.
- Ścibor ze Ściborzyc (ok. 1347–1414) (16), R. 1996.
- Oswobodzenie Nowego Sącza z “potopu” szwedzkiego (22), R. 1998.
- Słowo do artykułu „Właściciele dworu w Limanowej” [w:] Listy, opinie, polemiki, recenzje (22), R. 1998.
- O herbie ziemi sądeckiej (23), R. 1998.
- Zyndram z Maszkowic (24), R. 1998.
- Pomniki Adama Mickiewicza w Nowym Sączu cz. I. (25), R. 1998.
- Pomniki Adama Mickiewicza w Nowym Sączu cz. II. (26), R. 1999.
- Józef Szujski *Święta Kinga. Legenda Tatrzańska* [w:] Listy, opinie, dokumenty, polemiki (26), R. 1999.
- Historia herbów Miasta Nowego Sącza (28), R. 1999.
- Winna Góra [w:] Listy, opinie, polemiki, recenzje (28), R. 1999.
- Historia herbów Nowego Sącza (29), R. 1999.
- Zawisza Czarny z Garbowa – herbu Sulima (34), R. 2001.
- Osiedlanie się Niemców na Sądecczyźnie po roku 1781 (36), R. 2001.
- Jak „spaliłam” ulicę Królewską – okupacyjne wspomnienia Marii Butscherowej (40), R. 2002.

- Ród Stadnickich związany z Ziemia Krakowską i Sądecką (41), R. 2002.
- Cerkiew greckokatolicka p.w. św. Mikołaja w Nowym Sączu (43), R. 2003.
- Nowosądeckie interregnum – listopad 1918 (44), R. 2003.
- Nawojowa – uwagi na temat przeszłości (46/47), R. 2004.
- Od prehistorii Sądeckiej do Podegrodzia (50/51), R. 2005.
- Klasztor Braci Mniejszych Konwentualnych i jego kościół p.w. św. Stanisława w Starym Sączu (58/59), R. 2007.
- Stanisław Eliaż Radzikowski (ok. 1845–1894) (70/71), R. 2010.

203) Marek Styczyński (3)

- Popradzki Park Krajobrazowy (2), R. 1993.
- Leśne rezerwy przyrody w Beskidzie Sądeckim (9), R. 1994.
- Pomniki przyrody w Beskidzie Sądeckim (14), R. 1996.

204) Danuta Sułkowska (10)

- Poezja łąk [w:] Listy, opinie, polemiki (30), R. 2000.
- Rozmowa ponad czasem i trochę niezależnie od przestrzeni (o poezji Wojciecha Kudyby) [w:] Listy, polemiki, opinie, recenzje (32), R. 2000.
- Historia jak wiele innych [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (40), R. 2002.
- O talentach i pasjach nie tylko twórczych – XV lat Oddziału TPSP w Krynicy-Zdroju (44), R. 2003.
- Spotkania z królem ryskim (o zbiorze wierszy Marka Basiagi „Mityki przez wieki”) (48/49), R. 2004.
- Jesienne przywoływanie wiatru [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (68/69), R. 2009.
- Być sobą (72/73), R. 2010.
- Literackie jubileusze (72/73), R. 2010.
- Wiersze (84/85), R. 2013.
- We śnie i na jawie po meandrach bytu [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (90/91), R. 2015.

205) Justyna Sułkowska (1)

- Droga Mleczna pod mikroskopem [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (62/63), R. 2008.

206) Zbigniew Sułkowski (1)

- Parę zdjęć i więcej pytań [w:] Listy, opinie, polemiki (58/59), R. 2007.

207) Piotr Sus (1)

- Wspomnienia Alojzego Manny: „W innym świecie” (28), R. 1999.

208) Sebastian Szczepaniak (1)

- Przyczynek do dziejów pszczelarstwa na Sądecczyźnie (70/71), R. 2010.

209) Michał Szczypuła (1)

- „Nieokreślona ruchliwość” (arkusz poetycki) (24), R. 1998.

210) Paweł Szeliga (2)

- Wiersze (14), R. 1996.
- Klub Literacki „Sądecczyzna” (19), R. 1997.

211) Henryk Szewczyk (1)

- Ogniwiec na śledztwie i w więzieniu – wspomnienia Władysława Gorzana (14), R. 1996.

212) Janusz Szot (1)

- Wiwat Jubilat (33), R. 2000.

213) Maria Szymczyk (1)

- Cerkwie dekanatu krynickiego (50/51), R. 2005.

214) Adam Śledź (1)

- W kłębach dymu i pary (27), R. 1999.

215) Aleksandra Śledź (1)

- Ksiądz Jan Sygański – sylwetka jezuickiego kapłana i badacza dziejów Kościoła na Sądecczyźnie (45), R. 2003.

216) Jarosław Ślęzak (1)

- (bez)sensność w... 0 3. 47 (12), R. 1995.

217) Piotr Jordan Śliwiński OFMCap (1)

- Wodnikowe uwodzenie (29), R. 1999.

218) Wojciech Śliwiński (1)

- Miasteczko Galicyjskie (60/61), R. 2007.

219) Aleksandra Ślusarek (2)

- Andrzej Potoniec, *Korzenna i okolice – 660 lat 1348–2008*, *Korzenna 2008*, wydawnictwo Nova Sandec (druk) oraz Centrum Kultury w Korzennie, s. 99, ilustr. Redakcja Roman Kałyniuk i Paweł Kryj, [w:] Listy, opinie, recenzje (64/65), R. 2008.
- Od szkoły parafialnej do kolonii Akademii Krakowskiej w Nowym Sączu (80/81), R. 2012.

220) Robert Andrzej Ślusarek (10)

- Późnobarokowe lavabo z zakrystii kościoła Św. Ducha w Nowym Sączu (41), R. 2002.
- Kult Przemienienia Pańskiego w kopiach wizerunku Prawdziwego Oblicza na Sądeckczyźnie (43), R. 2003.
- Uwagi o wystawie „Ocalone z pożaru kościoła w Zbyszycach” w Muzeum Okręgowym w Nowym Sączu (48/49), R. 2004.
- Zapomniana rezydencja Jana Wiernka z Łososiny. Próba rekonstrukcji siedemnastowiecznego dworu z Witowic Dolnych (54/55), R. 2006.
- Krótka historia obrazu i kult Matki Boskiej Pocieszenia w jezuickim kościele p.w. Ducha Świętego w Nowym Sączu (62/63), R. 2008.
- Św. Małgorzata Dziewica i Męczennica (66/67), R. 2009.
- Kościół Świętego Krzyża na przedmieściu Mniejszym w świetle wizytacji biskupich z XVI i XVII wieku (78/79), R. 2012.
- Kościół Świętego Ducha w Nowym Sączu (94/95), R. 2016.
- Kościół św. Rocha w Nowym Sączu (94/95), R. 2016.
- Kościół św. Heleny w Nowym Sączu (94/95), R. 2016.

221) Zofia Śniegowska (1)

- Wojenne lata szkolne w Nowym Sączu (19), R. 1997.

222) Roman Świder (1)

- Przyczynek do obrzędowości ludowej końca roku kalendarzowego (84/85), R. 2013.

223) Bogusława Święs (1)

- Zarys dziejów Zakładu Piwowarskiego Browar „Grybów” w latach 1830–1945 (10), R. 1995.

224) ks. Kazimierz Talarek (6)

- Śp. Ks. Profesor Bolesław Stanisław Kumor. Profesor i duszpasterz (1925–2002) (68/69), R. 2009.
- Kapłani tarnowscy – rys wspomnieniowy w 225-lecie diecezji (72/73), R. 2010.
- Śp. Ks. prałat Adam Kaźmierczyk (1920–2004) (76/77), R. 2011.
- Ksiądz Stanisław Pyzik – duszpasterz i proboszcz w Filipowicach (1944–1973) (78/79), R. 2012.
- Księża Władysław Kowalczyk i Jan Dryja – proboszczowie parafii Tylicz (80/81), R. 2012.
- Okoliczności ogłoszenia przez bp. Leona Wałęgę listu pasterskiego o antyklerykalizmie (86/87), R. 2014.

225) Anna Totoń (23)

- O Kazimierzu Sosnowskim (30), R. 2000.

- Do Redakcji „Almanachu Sądeckiego” [w:] Listy, opinie, polemiki (31), R. 2000.
- Brama seklerska w Starym Sączu (32), R. 2000.
- Jeszcze o Kazimierzu Sosnowskim [w:] Listy, opinie, polemiki, recenzje (33), R. 2000.
- Romuald Reguła (34), R. 2001.
- Adam Plata (35), R. 2001.
- Saska Szwajcaria: turystyczne odkrycie nowosądeckiego PTT (37), R. 2001.
- O zakładzie fotograficznym Józefa Zacharskiego (38), R. 2002.
- Burmistrz Włodzimierz Olszewski (41), R. 2002.
- Chryzantym Uchacz (43), R. 2003.
- Wspomnienie o harcmistrzyni (44), R. 2003.
- Rodzina Flisów – rozmowa z Zofia Flisówną (46/47), R. 2004.
- Grobowiec ss. Niepokalanek w Nowym Sączu (48/49), R. 2004.
- Jan Żaroffe – zapomniany rzeźbiarz sądecki (52/53), R. 2005.
- Obozowy numer 4261 – rozmowa z Kazimierzem Jońcem (54/55), R. 2006.
- Pierwszy po drugiej wojnie światowej nowosądecki roboczy zespół artystów plastyków (58/59), R. 2007.
- Mieczysław Sowa (1938–2001) (60/61), R. 2007.
- Jerzy Masior – człowiek renesansu (62/63), R. 2008.
- Wspomnienie o Irenie Styczyńskiej (64/65), R. 2008.
- Wiktoria Wusatowska – „Babcia Skautowa” (72/73), R. 2010.
- Jakub Wierny – malarz zapomniany (74/75), R. 2011.
- O herbie św. Małgorzaty (78/79), R. 2012.
- Dąb Wolności (82/83), R. 2013.

226) Marta Treit (1)

- Nowy Sącz w literaturze przewodnikowej do 1939 roku (68/69), R. 2009.

227) Katarzyna Trzebunia-Niebies (1)

- Wiersze (39), R. 2002.

228) Bartłomiej Urbański (1)

- Komitet Odbudowy Zamku Królewskiego w Nowym Sączu (64/65), R. 2008.

229) Rudolf Wacek (1)

- Dookoła Karpat na rowerze [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (98/99), R. 2017.

230) ks. Józef Wałaszek (1)

- Św. Stanisław Papczyński – życie i dzieło (96/97), R. 2016.
- Żywa pamięć o wiernym słudze Jezusa i Maryi (96/97), R. 2016.

231) Elżbieta Wańczyk (1)

- Dzieje pogranicza polsko-słowackiego w latach 1938–1945 (35), R. 2001.

232) Włodzimierz Waląg (1)

- Dąbrówka Niemiecka 1785–1944 (100/101), R. 2017.

233) Andrzej Wasiak (11)

- Konfederaci barscy na Sądecczyźnie (1), R. 1992.
- U narodzin Krynicy (5), R. 1993.
- Marcin Leszczyński – rotmistrz konfederacji barskiej powiatu sądeckiego i czchowskiego (8), R. 1994.
- Zasięg terytorialny Sądecczyzna [w:] Listy, opinie, polemiki (10), R. 1995.
- Krynica w starej widokówce (12), R. 1995.
- Krynica w starej widokówce cz. II (14), R. 1996.
- Krynica na starej widokówce cz. III (16), R. 1996.
- Sądecczyzna na starej widokówce (17), R. 1996.
- Ksiądz Jan Sygański (Cygan) (20), R. 1997.
- „Memoriał przez JMCP Leszczyńskiego JW Marszałkowi Prześwietnej Konfederacji Ziemi Łomżyńskiej podany w obozie pod Izbami” [w:] Listy, opinie, dokumenty, polemiki (27), R. 1999.
- Pocztówki dawnej Sądecczyzny (31), R. 2000.

234) Marek Wcześny (4)

- Kolegium jezuitów nowosądeckich w czasie II wojny światowej (46/47), R. 2004.
- O. Henryk Antoni Jędrzejewski SOCist (1927–2006) [w:] Pro memoria (56/57), R. 2006.
- Zabytki piśmiennictwa oo. Cystersów ze Szczyrzyca (58/59), R. 2007.
- Kościół Świętego Ducha w Nowym Sączu (94/95), R. 2016.

235) Wiesław Wcześny (4)

- Historia Miejskiej Biblioteki Publicznej w Nowym Sączu (5), R. 1993.
- Józef Szujski i jego życie (7), R. 1994.
- Twórczość literacka, historyczna i publicystyczna Józefa Szujskiego (8), R. 1994.
- Księgozbiór Józefa Szujskiego w zbiorach WBP w Nowym Sączu (11), R. 1995.

236) Daniel Weimer (1)

- Czy należy targać poezję? (33), R. 2000.

237) ks. Krzysztof Węgrzyn (2)

- *Kościół, kapliczki i krzyże przydrożne w Gminie Jodłownik*, Kraków 2013 [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (84/85), R. 2013.
- Bożonarodzeniowa galerijka paszyńska (92/93), R. 2015.

238) Stanisława Widomska-Fiedor (2)

- Wiersze (21), R. 1997.
- Ciągłe szukasz (33), R. 2000.

239) Tadeusz Wieczorek (3)

- Szlak przyrodniczy po matecznikach puszczy karpackiej imienia Adama hrabiego Stadnickiego (24), R. 1998.
- Zasady funkcjonowania terenów chronionych na przykładzie Popradzkiego Parku Krajobrazowego (29), R. 1999.
- XXV lat popradzkiego Parku Krajobrazowego (80/81), R. 2012.

240) Jan Wielek (3)

- Kapelan spod Tobruku i Monte Cassino (3), R. 1993.
- O początkach parafii Limanowa (5), R. 1993.
- Z dziejów Ptaszkowej (28), R. 1999.

241) Beata Wierzbicka (4)

- Materiały rękopiśmienne, źródła drukowane oraz zestawienie literatury dotyczącej kolegium oo. Pijarów w Podolińcu (58/59), R. 2007.
- Pamiątki po ministrze Bronisławie Pierackim w zbiorach Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu (88/89), R. 2014.
- Wstęp (94/95), R. 2016.
- Polonica w Lewoczy (96/97), R. 2016.

242) Piotr Wierzbicki (9)

- Sprawy sądeckie na zjazdach sejmikowych w latach 1700–1703 (42), R. 2003.
- Obraz szkód poczynionych w powiecie sądeckim przez wojska Rzeczypospolitej i chorągwie prywatne w latach 1702–1703 – wypisy z akt grodzkich sądeckich (44), R. 2003.
- Stanisław Szafran – rys biograficzny (44), R. 2003.
- Szlachta sądecka wobec wydarzeń związanych z bezkrólewem po zgonie Augusta II na sejmiku powiatowym 14 lutego 1733 roku (48/49), R. 2004.
- Sądecy dobrodzieje oraz czynszownicy klasztoru i kościoła oo. Karmelitów na Piasku w Krakowie na przełomie XVII i XVIII wieku (52/53), R. 2005.
- Obciążenia powiatu sądeckiego na rzecz rozbudowy fortyfikacji Krakowa i zamku wawelskiego przez wojska saskie w 1706 roku (56/57), R. 2006.
- Donacje na rzecz kolegiaty sądeckiej w XVII i XVIII wieku (66/67), R. 2009.
- Pamiątki po ministrze Bronisławie Pierackim w zbiorach Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu (88/89), R. 2014.
- Początki Krajowego Związku Nauczycielstwa Ludowego Galicji w powiecie nowosądeckim (98/99), R. 2017.

243) Małgorzata Wiktor (1)

- Rewaloryzacja dawnego zespołu ponorbertańskiego w latach 1892–1920 (46/47), R. 2004.

244) o. Grzegorz Adam Wiśniowski OFM (3)

- Śladami św. Kazimierza Królewicza (48/49), R. 2004.
- Brat Kazimierz Adam Borkowski OFM (54/55), R. 2006.
- Święty Kazimierz Królewicz na ziemi sądeckiej (56/57), R. 2006.

245) Antoni Wnęk (1)

- Błogosławiona Kinga Matka Narodu w trudzie nowej ewangelizacji (17), R. 1996.

246) Jan Wnęk (10)

- Recenzja *Mała sztuka sakralna. Kapliczki i krzyże przydrożne Gminy Łącko, Łącko 2006*, [s.96], [w:] Listy, opinie, polemiki, recenzje (60/61), R. 2007.
- Naukowe poznanie średniowiecznej Sądeckizny w dwudziestoleciu międzywojennym. System obronny doliny Dunajca w XIV w. Heleny Langerówny (64/65), R. 2008.
- Obchody Tysiąclecia Państwa Polskiego na Sądecku (70/71), R. 2010.
- Kolektywizacja wsi w powiecie nowosądeckim w latach 1949–1956 (72/73), R. 2010.
- Z życia politycznego na Sądecku w latach sześćdziesiątych XX wieku (74/75), R. 2011.
- Sądeckizna w fotoreportażu „Światowida” 1924–1939 (76/77), R. 2011.
- Przyczynek do dziejów stanu wojennego na Sądecku (76/77), R. 2011.
- Życie polityczne na Sądecku w okresie wielkiego kryzysu gospodarczego 1929–1933 (78/79), R. 2012.
- Opis gospodarczy powiatu nowosądeckiego z 1949 roku (78/79), R. 2012.
- Wspomnienia Kazimierza Chłędowskiego z czasów edukacji w Nowym Sączu (98/99), R. 2017.

247) Józef Wojtyga (1)

- Sprawozdanie z robót odnowieniowych kościoła św. Małgorzaty w Nowym Sączu w latach 1939–1940 [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (62/63), R. 2008.

248) Zbigniew Wolanin (4)

- Derenk. Polska wieś w północnych Węgrzech (25), R. 1998.
- Nowy Sącz – Rzym: na rowerze (29), R. 1999.
- Malarstwo na szkło Marii Jasińskiej (44), R. 2003.
- Współczesna Karpacka Rzeźba Ludowa w Kamieniu – II konkurs 2008 (64/65), R. 2008.

249) O. Lucjusz Ryszard Wójtowicz OFM (1)

- Dziedzictwo duchowe i kulturotwórcze świętej Kingi – księżnej i klaryski ze Starego Sącza (56/57), R. 2006.

250) Józef Szymon Wroński (2)

- Architektura limanowskich cmentarzy z I wojny światowej (10), R. 1995.
- Patron Limanowej – Święty Walenty na witrażu w Bazylice MB Bolesnej [w:] Listy, opinie, polemiki (12), R. 1995.

251) Iwona Zaciewska (1)

- Wrzesień 1939 roku i kilka dalszych wspomnień Władysława Wajdy (66/67), R. 2009.

252) Jan Zajac (2)

- Wrzesień 1939 roku w mojej pamięci (68/69), R. 2009.
- Wspomnienia z 1945 roku (styczeń – wrzesień) (72/73), R. 2010.

253) Leszek Zakrzewski (14)

- Linia wąskotorowa Nowy Sącz – Szczawnica. Dzieje niezrealizowanego projektu (25), R. 1998.
- Eugeniusz Zakrzewski. Pamiątniki wojenne (27), R. 1999.
- Kolej żelazna dociera do Starego Sącza (28), R. 1999.
- O pienińskich pustelnikach (31), R. 2000.
- Dzieje ZNTK Nowy Sącz (32), R. 2000.
- Ewa Harsdorf (art. malarka zakochana w Bogu) (33), R. 2000.
- Działalność nowosądeckiej parowozowni do roku 1948 (37), R. 2001.
- Sądeczanie na Kresach. Dzień pierwszy: „I zobaczę miasto Lwów” (39), R. 2002.
- Wielka powódź roku 1934 (40), R. 2002.
- Pomnik tradycji kolejarskiej węzła nowosądeckiego (41), R. 2002.
- Tramwaj w Nowym Sączu (42), R. 2003.
- Zestawienie autorów i tekstów „Almanachu Sądeckiego” numery 1–49 (1992–2004) (50/51), R. 2005.
- Nieznany dokument z czasu kryzysu przysięgowego w Legionach Polskich [w:] Listy, opinie, recenzje, dokumenty (88/89), R. 2014.
- Zestawienie autorów „Almanachu Sądeckiego” numery 1–101 (1992–2017) (100/101), 2017.

254) Leszek Zalewski (2)

- Nasza serdeczna sprawa (6), R. 1994.
- „Tadeusz” – impresje (20), R. 1997.

255) Jacek Zaremba (8)

- Milczący świadkowie (1), R. 1992.
- O początkach Krynicy (do roku 1832) (4), R. 1993.
- Zamki i grody Sądeckizny (7), R. 1994.
- Nie tylko Kinga – w cieniu Sądeckiej Pani (18), R. 1997.
- Opowieść o królu Waławie (24), R. 1998.
- Księżna – błogławiona – święta (26), R. 1999.
- Ostatni sądecki starosta (30), R. 2000.
- De se ipso (100/101), R. 2017.

256) Maciej Zaremba (7)

- Nie tylko Kilimandżaro (17), R. 1996.
- 90 lat Oddziału „Beskid” Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego w Nowym Sączu (17), R. 1996.
- 90 lat Oddziału „Beskid” Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego w Nowym Sączu cz. II (18), R. 1997.
- 90 lat Oddziału „Beskid” Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego w Nowym Sączu cz. III (19), R. 1997.
- Nowosądeckie Szlaki Spacerowe PTT (42), R. 2003.
- Trzy zdjęcia pomnika żołnierzy sowieckich [w:] Listy, opinie, polemiki (45), R. 2003.
- Kazimierz Sosnowski – ojciec polskiej turystyki górskiej (86/87), R. 2014.

257) Andrzej Zarych (1)

- Wiersze (22), R. 1998.

258) Jan Zięba (1)

- 75-lecie LZS „Grybowia” – z historii klubu (16), R. 1996.

259) Bronisława Zimowska (1)

- Co to jest dom rodzinny i jaki on był dla mnie drogi (cz. 2) (98/99), R. 2017.

260) Tadeusz Żaba (1)

- „Za naszą sowiecką ojczyznę” (42), R. 2003.

261) Tadeusz Żygłowicz (2)

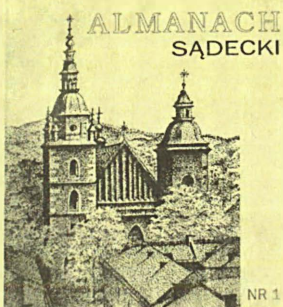
- III Wodna Drużyna Harcerska im. gen. Mariusza Zaruskiego w Nowym Sączu w latach 1945–1949 (76/77), R. 2011.
- Przystań żeglarska w Tęgoborzy (88/89), R. 2014.

SPIS TREŚCI

LESZEK MIGRAŁA Słowo na dwudziestopięciolecie	3
LESZEK MIGRAŁA Stary Sącz w okresie przedautonomicznym	7
WŁODZIMIERZ WAŁĄG Dąbrówka Niemiecka 1785–1944	23
MARIA MARCINOWSKA Józef Wojtyga – budowniczy, żołnierz Legionów i Polskiego Państwa Podziemnego	51
PIOTR KAZANA Klemens Konstanty Gucwa ps. „Góral”, „Gazda” (1909–1941)	59
JACEK ZAREMBA De se ipso	70
MARIA LOREK Harcerska rodzina Stachurskich	75
BEATA KANIA-BULZAK, JAKUB BULZAK „Zwyciężajmy Miłością”. Dwumiesięcznik Grupy Modlitewnej Św. Ojca Pio w Nowym Sączu	80
STANISŁAW KORUSIEWICZ Żołnierskie pochówki z okresu międzywojennego w Nowym Sączu	91
LESZEK ZAKRZEWSKI, IZABELA SKRZYPIEC-DAGNAN Zestawienie autorów „Almanachu Sądeckiego” numery 1–101 (1992–2017) ..	128

ODDZIAŁ WOJEWÓDZKI
STOWARZYSZENIA PAX
w NOWYM SĄCZU

ALMANACH SĄDECKI

NR 1